

Ljubljanska banka
Temeljna banka Gorenjske

Odprte strani

VALENTIN PIVK
Elitizem znanja da, socialni ne

RADO JAN
**Z nasiljem ni mogoče vzgojiti
svobodnega človeka**

ALENKA PUHAR
Neznosna puhlost šolanja

Dogodek svetovnih razsežnosti

Mihail Gorbačov nas je obiskal

Pozdrav z ljudmi, ki so ga čakali na Trgu revolucije pred zgradbo Ljubljanske banke

Ljubljana, 17. marca — Obisk generalnega sekretarja Komunistične partije Sovjetske zveze Mihaila Gorbačova v Jugoslaviji je bil včeraj končan. Po dvanajstih letih nas je ponovno obiskal prvi mož socialističnega bloka. Obisk ni bil le senzacija in uspeh jugoslovanske diplomacije, saj je Gorbačov v času svojega vladanja doslej obiskal le vzhodne države in Združene države Amerike, ampak ima širše razsežnosti. Prvič za Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Potrjeno je bilo dosedanje sodelovanje, iz ust prvega človeka sovjetske partije je bilo povedano, da je bila informbirojevska gonja zoper Jugoslavijo velik nesmisel in škoda za delavsko in komunistično gibanje, da sta obe državi in partiji povsem enakopravni, v obeh državah pa se lotevajo globokih gospodarskih in družbenih reform. Dokumenti o sodelovanju med državama so po besedah Gorbačova del sodobne politične kulture. Izjemne so širše, svetovne razsežnosti obiska. Gorbačov je v dvorani jugoslovanske skupščine pozval svet k dodatnim naporom za sožitje in mir, sklicujoč se na Helsinke in svoje pogovore z Reaganom. Narodi morajo danes vedeti za vse, o vsem morajo soditi zavestno, je dejal, v miru in enakopravnosti. Posebno odmevno pa je bilo njegovo poudarjanje pomena mirovnih prizadevanj v Sredozemlju. Zanj je to zibelka naše civilizacije, pa ranljiva točka evropskega sporazumevanja. Terjal je nujnost popolne varnosti tega območja, zamrznitev vojnega ladjstva, obveščanje o manevrih in zagotavljanje varne plovbe. Več na zadnji strani.

J. Košnjek
Sliki: F. Perdan

Mihail Gorbačov s soprogo Raiso v Ljubljani

Korak za korakom

Z občinskimi kandidacijskimi konferencami, na Gorenjskem so bile v sredo, je bila zaključena pomembna etapa v letošnjih »malih«
volitvah, ko se odločamo o novih vodstvih naših skupščin in republiškem vrhu ali pa tem ljudem podaljšujemo mandat po preteku dveh let. Čeprav je tudi pri tovrstnih volitvah še precej formalizma in avtomatizma, oboje se v naši volilni proceduri trdovratno brani na škodo demokracije in odgovornosti svojih izvoljenih, je vseeno zaznavnih nekaj prijetnih novostih, ki bistrijo na trenutke kalne politične volilne vode.

V tokratni volilni igri se naprej ostaja več kandidatov, tudi po občinskih kandidacijskih konferencah, ki so doslej spuščale skozi sito ponavadi le po enega kandidata. V bistvu gre že za elemente neposredne volilne igre, ki dobiva v državi vedno več privrženec in jo, še precej boječe, podpirajo tudi predlogi za spremembo zvezne ustave. Vendar za takšno igro še nimamo pravih pravil, pravil ponašanja in postopkov, ki bi vse kandidate postavili v enakopraven in v

enako odgovoren položaj do volilcev. Se vedno ima namreč zvonečejše ime določeno prednost pred imenom, ki prihaja iz ozadja, kar je še posebej pomembno, odločujoče v začetnih etapah volilnega postopka.

In drugič. Volitve vedno bolj postajajo javno politično dejanje. Večina predlaganih za najodgovornejše dolžnosti, posebej v predsedstvu republike, je prišla pred ljudi s programi, kaj kanijo storiti, če jim bo javnost izrekla zaupanje. V tem je bistven prelom: odločanje o ljudeh se pretaplja v odločanje o programih in videnjih prihodnosti naše družbe. Javno povedan program zagotavlja dvoje: če ga ljudje sprejmejo, so ga pripravljene uresničevati in se za ceno pozitivnih sprememb tudi marsičemu odpovedati, prav tako pa je na glas izražena obljuba odgovornosti kandidata. Tudi zaradi tega, ker so doslej kandidati molčali, je volilni sistem deležen tolikšnih kritik.

Korak za korakom, sicer počasi, razbija monotonno volilno tihožitje in upamo, da korak ne bo zastal.

J. Košnjek

Kmetijstvo in ustavne spremembe

Britof, 17. marca — Medobčinski svet SZDL za Gorenjsko in Kmetijsko živilski kombinat Gorenjske organizirata v ponedeljek v prostorih KŽK-jeve temeljne organizacije Oljarica Britof osrednjo gorenjsko razpravo o kmetijstvu in ustavnih spremembah. Seje se bo poleg kmetov in delegatov v kmetijstvu udeležil tudi Andrej Marinc, član predsedstva SR Slovenije.

C. Z.

Dražje oskrbnine za šolarje in upoko-jence

Škofja Loka, 17. marca — Občinski izvršni svet je potrdil za šestnajst odstotkov dražje oskrbnine v domu učencev Franjo Klotnik v Škofji Loki. Oskrbtnina bo tako od marca naprej znašala 140.592 dinarjev. Samo hrana, ki v ceni predstavlja skoraj 55 odstotkov, stane 75.000 dinarjev.

Tudi oskrbnina v domu ostarelih je z marcem dražja za šestdeset odstotkov. Oskrbtni dan stane 8435 dinarjev in je še vedno najcenejši med sorodnimi domovi na Gorenjskem. Za tolažbo upoko-jencem, ki žive v domu: oskrbnina se je podražila za manj, kot so porasle pokojnine.

H. J.

Obremenitve gospodarstva spet večje

Računska »napaka« manj odmeva

Kranj, 15. marca — Te dni poslušamo ostre reakcije na večkratno povečanje prispevkov za nerazvite, in pa jih zaradi prenosa prispevkov iz dohodka v prispevke iz osebnih dohodkov, kar je prav tako povečalo obremenitev gospodarstva. V kranjski Savi se jih je povečala za 17,2 odstotka in odločili so se, da na računsko »napako«
javno opozore.

Na večje obremenitve gospodarstva so ostro reagirali na nedavni seji izvršnega odbora Medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko, saj se je odziv dohodka lani v primerjavi z letom poprej stvarno povečal za 18 odstotkov, nominalno pa za 137 odstotkov. Posebej so opozorili na večkratno povečanje prispevkov za nerazvite, saj naj bi gorenjsko gospodarstvo izločilo 20.698 milijonov dinarjev, kar predstavlja do tretjino akumulacije, saj je gorenjsko gospodarstvo lani ustvarilo 58.263 milijonov dinarjev akumulacije.

Obremenitve pa so v nasprotju z resolucijskimi določili letos še večje, kot so bile lani tudi zaradi računske »napake«, ki je »hote«
ali »nehote«
nastala pri prenosu prispevkov iz dohodka v prispevke iz osebnih dohodkov, kar je povsem slovenska zadeva in ima morda vsled tega manj odmeva. V kranjski Savi so se odločili, da javno opozore nanjo, saj so se jim obveznosti povečale za 17,2 odstotka. Več o tem na 3. strani.

M. V.

Teden mednarodnega sodelovanja Alpe — Adria

Ljubljana, 17. marca — Ob 9. tednu mednarodnega sodelovanja Alpe-Adria bo v Ljubljani naslednji teden (od 21. do 26. marca) tudi 27. mednarodni sejem Alpe-Adria. Organizatorji letošnjega tedna mednarodnega sodelovanja so Gospodarska zbornica Slovenija, Gospodarsko razstavišče in ljubljanska turistična zveza. Na sejmu bo

šest različnih predstavitev, razstav, ki bodo predstavljale človeka in prosti čas, turizem, šport in rekreacijo, navtika, kamping, karavaning, sliko-zvok ter salon, prehrane in kozmetike. Sejem bo odprt od 9.30 do 18.30 ure, vstopnina pa bo 2 tisoč dinarjev.

V. S.

Mladi o ustavnih spremembah

Kvalitetna in ostra razprava

Škofjeloški mladinci so na razpravi v šolskem centru Boris Zihl obravnavali vrsto lastnih pogledov na posamezne osnutke amandmajev. Govora predvsem o JLA in šolstvu.

Uvodničar Vlado Gerič, predsednik komisije za politični sistem pri RK ZSMS, je v svojem razmišljanju predvsem opozoril na fenomen instituta javne razprave, kajti ni omogočeno, da bi se vsa stališča izrečena v posameznih razpravah našla na enem mestu. Ustavodajalec bi se moral zavedati, da narod dejansko želi biti suveren, sicer pa je Gerič tudi pričujočo razpravo videl predvsem v moralnem smislu.

V razpravi so nastopili predstavniki posameznih razrednih

skupnosti z zelo konkretnimi in jasnimi stališči, ki so bila deležna aplavdiranja sicer polne velike predavalnice šolskega centra.

Mladi so se v svojih razpravah predvsem dotaknili načina financiranja JLA, obveznega navodila višjih javnih tožilcev nižjim ter skupnim jedrom v šolstvu. Razmišljanja pa so šla tudi v smeri razlik znotraj države, tako so na primer ugotavljali, da izgleda edino perspektivno biti nerazvit, kajti le na takšen na-

čin lahko nekaj stalno dobivaš. Nekateri so se tudi javno izrekli proti celotnemu osnutku ustavnih amandmajev, mnogo pa jih je podpisalo zahtevo po razpisu referendumu.

Ob zaključku je razpravo ocenil Janez Zavrl, predsednik OK SZDL, ki je menil, da je šlo za dosedaj najboljšo javno razpravo o ustavnih spremembah v občini.

Posamezne razprave bomo zaradi obsežnosti objavili v eni prihodnjih Odprtih strani.

Vine Bešter

Nova jeklarna že dosega načrtovano proizvodnjo

Jesenice, 17. marca — Vodstvo jeseniške Železarne je skupaj s predstavniki sozda Slovenske železarne in jeseniške občinske skupščine včeraj seznanilo novinarje slovenskih in jugoslovanskih novinarskih hiš s doseženimi rezultati v novi jeklarni, z energetsko, ekološko in kadrovsko problematiko ter s

finančnimi in komercialnimi učinki nove naložbe. Ukinitve Siemens-Martinovih peči in plavžev je za Železarno pomembna prelomnica: ob tem pa je še najbolj spodbudno to, da v novi jeklarni dosega načrtovano mesečno proizvodnjo. Več o tem bomo pisali v torkovi številki.

C. Z.

VAŠ BUTIK
TURISTIČNIH
USLUG

KOMPAS
LETALIŠČE
BRNIK
TEL.: 22-347

JOŽE KOŠNJEK
NOTRANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Strogo zaupno, za koga...

Predsedstvo republiške konference socialistične zveze in slovenska skupščina sta se v torek in sredi seznanila z zaupno informacijo o naših pogojih z mednarodnim denarnim skladom pred podpisom pogoja memoranduma. O stanju pogajanj in zahtevah mednarodnega sklada vemo bore malo. V javnost je pronicalo to, da je mednarodni sklad prav dobro seznanjen z našim pešajočim gospodarstvom položajem in vedno večjimi zadregami v plačevanju v tujino. Znanje so nam zahtevale, vsaj štiri bistvene, da moramo sprostiti cene na ravni pred zamrzitvijo, da moramo zagotoviti delovanje deviznega trga, sprostiti uvoz in doseči največ 60 odstotno inflacijo. Kaj mi načrtujemo sami zase, vemo. Vemo tudi, da bore malo od tega, kar terjajo od nas sklad. Slovenska skupščina je med drugimi menila, da je treba nov sporazum skleniti, da je zato pooblaščen zvezna vlada, vendar zavezana in polno odgovora za spoštovanje dogovorjenega in za ukrepe, ki bodo uresničevanje dogovora omogočili.

Razumemo, da gre za izredno zahtevne dogovore in da za vse, kar se v jugoslovanskem gospodarstvu dogaja, niti ne vemo. Ne razumemo pa, da se vse skupaj odvija pod takšno tančico skrivnosti, saj bo nov sporazum globoko zarezal v sedanjo jugoslovansko gospodarsko politiko. Ne stresajmo jeze nad mednarodnim denarnim skladom. Pripravljen nam je pomagati in vso pravico ima reči, kaj je pogoj za pomoč. Pogoj pa po sedanjih vesteh sodeč ni nič več kot odprava nesmislov, ki jih že predolgo vgrajujemo v napše planne, naše gospodarjenje, naše ukrepe enodnevnice. Zanje se je moral že marsikdo odpovedati, pa želenega učinka ni bilo.

Molk o tako pomembni zadevi, ki večine Jugoslovancev zanesljivo ne bo obšla, pa je upravičena. Ljudje, na katere bo padlo breme, morajo biti spretno obveščeni. Tako pa begajo, ugibajo, poslušajo vesti, ki prihajajo k nam iz tujine. Nihče nima pravice od nekoga zahtevati, naj stori to ali ono, če ne ve zakaj, s kakšnim ciljem, na račun katerih načrtovanih učinkov. Javnost dela je tokrat padla na izpitu. V čigavem interesu. Zanesljivo ne v interesu tistih, ki nas bo doletelo to breme in tudi generacij, ki bodo tudi dobile ta del dediščine.

Papež bo 25. junija maševal na Krki na Koroškem

Množična udeležba slovenskih vernikov

Ljubljana, 14. marca — Po prvih ocenah, ki so jih povedali na ponedeljkovi novinarski konferenci, ki jo je vodil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar, se bo papeževo slovesno maše 25. junija, ob 16. uri pred stolno cerkvijo na Krki na Koroškem udeležilo najmanj 70 tisoč ljudi. Med njimi bo veliko slovenskih vernikov, ki bodo šli tja na romanje. Uporabljena bo tudi slovenska liturgija, je ob tem poudaril nadškof in dodal, da bo to srečanje treh narodov iz Slovenije, Italije in Koroške, treh kultur, treh jezikov z enim skupnim ciljem: zблиževanje in sodelovanje med narodi, prav tako pa srečanje s papežem, ki bo od 23. do 27. junija na obisku v Avstriji. Slovenski škofje in verniki so povabljeni k maši kot enakopravni sodelavci. V programu bodo sodelovale tudi slovenske kulturne skupine, med drugim okrog 1000 pevcev, ki bodo gostje slovenskih pevskih zborov na Koroškem. V soboto, 25. junija, se bo program začel že opoldne in bo trajal do 14.45, ko bo papež izstopil iz helikopterja, se z avtomobilom peljal skozi množico, se poklonil grobu sv. Eme, ki je na Krki pokopana in potem ob 16. uri maševal. Organizatorji shoda že sedaj opozarjajo na disciplino, pa na to, da naj bo to romanje in ne nakupovanje. Hrano je treba vzeti s seboj, varnost pa prepoveduje nošnje in uporabo dežnikov. Če bo slabo vreme, bodo na voljo polivinilasta ogrinjala.

Junjsko romanje na Krko ima za slovenske vernike še dodaten pomen. Na Krki bo srečanje sosednjih škofij: ljubljanske in mariborske ter iz Furlanije in Julijske Krajine ter krške. Prvo je bilo na Višarjah in je bilo med drugim tudi že na Brezjah. Sodi v praznovanje Marijinega leta, ki je bilo začeto lani in slovesnosti v počastitev sv. Eme, ki je bila pred 700 leti razglašena za blaženo, leta 1937 pa za svetnico. Svoje posesti je imela tudi na Slovenskem. V Volaki je po izročilu imela svoje gradišče, njej je posvečene cerkev v Podčetrtku, po nekaterih virih pa naj bi bila doma iz Pištajna na Kozjanskem. Na prelomu tisočletja je stolnico in samostan na Krki na Koroškem poklonila cerkvi.

J. Košnje

Program ustavnih razprav

Kranj, 14. marca — Danes bodo na sporedu razprave o spremembi zvezne ustave v treh krajih kranjske občine: v Goricih, Kranju in Predosljah.

Jutri, 16. marca bosta dve razpravi: ob 18. uri v dvorani krajevnih skupnosti Planina za Planino, bratov Smuk in Čirče in Huje, ob 19. uri pa v Domu Kokrškega bataljona v Naklem za Naklo, Duplje in Podbrezje. V četrtek bodo tri

razprave. Ob 18. bosta razpravi pri Vodovodnem stolpu in v Stražišču za Stražišče, Gorenjo Savo, Žabnico, Besnico, Jošt, Orehek, Drulovko, Bitnje, Mavčiče in Podblico, ob 19. uri pa bo razprava v Zadrženem domu na Primskovem za Primskovo. V petek, 18. marca ob 19. uri bo razprava v domu Kokrške čete v Senčurju za Senčur, Volklo, Voglje in Trboje.

J. K.

GORENJSKI GLAS

Ob 35 — letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Trziča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tiska Ljudska pravica Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Štefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Lea Mencinger (kultura), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Danica Dolenc (za dom in družino), Jože Košnje (notranja politika, šport), Vilma Stanovnik (mladina, gospodarstvo), Dušan Humer (šport), Stojan Saje (Trzič), Danica Zavrl — Zlebir (socialna politika), Vine Bešter (mladina, kultura), Igor Pokorn (oblikovanje), Franc Perdan in Gorazd Šinik (fotografija). Časopis je poltednik. Izhaja ob torkih in petkih.

Naročnine za 1. polletje 15.000 din.

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500 — 603 — 31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28 — 463, novinarji in odgovorna urednica 21 — 860 in 21 — 835, ekonomska propaganda 23 — 987, računovodstvo, naročnine 28 — 463, mali oglasi 27 — 960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421 — 1/72.

uredništvo tel. 21860

Volitve 88

Občinske kandidacijske konference

Podpora predlaganim funkcionarjem

Jesenice, 16. marca — V jeseniški občini so potekale temeljne kandidacijske konference od 22. februarja do 4. marca 1988. Na njih se je zbralo prek 2500 prebivalcev. Osnovna značilnost teh konferenc je bila, da so jih v večini primerov povezali z razpravo o zaključnih računih, planskih aktih za letošnje leto in osnutku ustavnih sprememb. Za obravnavo na temeljnih

konferencah je bilo na razpolago potrebno gradivo, ostalo pa je tudi dovolj časa za vse priprave. Vseeno so ponekod, kot ugotavljajo v občinski konferenci SZDL na Jesenicah, zamujali pri dogovorjenih rokih in poenostavljali volilna opravila.

Na temeljnih konferencah sta bila dodatno predlagana za republiški funkciji dva kandidata; Emil Milan Pintar za predsedni-

ka predsedstva SRS in Tone Anderlič za predsednika skupščine SRS. S tem se nista strinjala, zato so predloge umaknili iz nadaljnje obravnave.

Na današnji občinski kandidacijski konferenci so sprejeli poročilo o opravljenih volilnih nalogah. Zatem so določili predlagane kandidate za dolžnosti v občini in republiku. Za predsednika predsedstva SRS je največ

glasov dobil Janez Stanovnik, člana predsedstva pa Emil Milan Pintar. Potrebno večino glasov so dali tudi vsem kandidatom za nosilce funkcij v skupščini SRS. Delegata z Jesenic na

republiški kandidacijski konferenci pa bosta Milan Svetinič Anton Dežman.

S. Sa

Nedomišljen volilni postopek

Kranj, 16. marca — Kranjska občinska kandidacijska konferenca je minila domala brez razprave le ob stališčih že minulih temeljnih kandidacijskih konferenc so povzeli nekaj misli o nerazjasnjenih merilih glede predlaganih kandidatov, o prekratnem roku za razpravo, o tem, da se na novo predlagani kandidati niso mogli enakovredno kosati s prej predlaganimi (sicer pa so vsi novi kandidaturi odklonili), o odstotkih kandidatov, potem ko so jih nekatere temeljne kandidacijske konference že podprle.

Vse to zbuja pomisel, da volilni postopek ni do kraja domišljen.

Brez pripomb so delegati izglasovali predlagane kandidate za funkcije v občinski skupščini in skupščini SIS. Prišlo je le do majhne spremembe, ker je predlagani podpredsednik zbora izvajalcev v telesnokulturni skupnosti Milan Turel umaknil kandidaturu. Delegati so se strinjali, da to funkcijo prevzame Iztok Krašovec.

Soglasno podporo so doživeli tudi predlagani kandidati za nosilce funkcij v republiških skup-

ščinah samoupravnih interesnih skupnosti. Med možnimi kandidati za republiko pa je konferenca podprla Mirana Potrča za predsednika skupščine SRS, za podpredsednika Jožeta Kneza in domačina Aleksandra Ravnikarja ter vse predlagane kandidate za predsednike skupščinskih zborov, za člane predsedstva pa Emila Milana Pintarja, Milico Ozbič in Janka Pleterškega.

Ko so glasovali o kandidatih za predsednika predsedstva

SRS, so se delegati najbolj silovito izrekli za Janeza Stanovnika z 78 glasovi, podprli pa so kandidaturi Mojce Drčar Murko 75 glasov in Cirila Zlobca 7. Podobno razmerje sil je bilo tudi na temeljnih kandidacijskih konferencah, kjer je največ glasov dobil Stanovnik (98), njim Zlobec (90) in Drčar Murko (88).

Na republiško kandidacijsko konferenco pojdeta iz Kranja Tone Bajuk in Stane Božič.

D. Z. Zlobec

Največ glasov za Janeza Stanovnika

Trzič, 16. marca — S temeljno kandidacijsko konferenco v Sebenjah so se v tržaški občini končale konference v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah. Na vseh so podprli kandidate za nosilce odgovornih funkcij v občini in SIS — ih s tem, da so na nekaterih temeljnih kandidacijskih konferencah predlagali, da bi bilo naslednjih

več kandidatov za posamezne funkcije tudi v občini (na letošnjih volitvah je bil za vsako funkcijo predlagan le en kandidat). V nekaterih krajevnih skupnostih so konference združili z zbori krajanov, v delovnih organizacijah pa z zbori delavcev, ki so obravnavali zaključne račune za preteklo leto. Vsi pa so se strinjali s predlogom, da

novi ustavni amandmaji ne bi več predvidevali dvo — letnega mandata, ampak naj se ta izenači s štiriletnim mandatom delegatov.

Tudi na občinski kandidacijski konferenci v sredo so delegati večinsko podprli vse kandidate za nosilce individualnih funkcij v občini in s tem zaključili kandidacijski postopek. Pri glasovanju za predsednika pred-

sedstva SRS je dobil največ glasov (glasovalo je 47 delegatov) Janez Stanovnik, sledita Ciril Zlobec in Mojca Drčar — Murko. Za člana predsedstva je dobil največ podpore Janko Peteršič, sledita Milica Ozbič in Emil Milan Pintar. Za republiko kandidacijsko konferenco so izvolili dva delegata, Ivana Kapela Branka Veselinoviča.

V. Stanovnik

Volitve radovljiskega župana: vse se začneja znova

En ostal brez baze, dva brez delegatske podpore

Radovljica, 16. marca — Volitve predsednika radovljiske občinske skupščine bi lahko označili kot domiselno politično dramo s številnimi igralci v glavnih in stranskih vlogah ter z večimi režiserji in scenografi. Drama, ki se je začela zapletati na seji občinskega komiteja ZKS in na izredni seji predsedstva občinske konference SZDL, se je dokončno razpletla v torek na redni seji predsedstva in v sredo na seji občinske kandidacijske konference, s katere smo odhajali z mislijo, da se za navidez široko demokratičnostjo in številnimi in (pre)zapletenimi postopki skriva lažna demokracija, ki jo nazadnje skroji vsega nekaj ljudi.

Naj bo tako ali drugače: čeprav so v radovljiski občini za župana štirinajst kandidatov pa zdaj nimajo niti enega, ki bi ga uvrstili na kandidatno listo za volitve 13. aprila letos. Pavel Žerovnik, ki je na temeljnih kandidacijskih konferencah dobil največ podpore, je ostal brez delegatske baze, druga dva kandidata Marko Bezjak in Jože Rebec pa na občinski kandidacijski konferenci nista dobila tretjinske delegatske podpore. Vse se torej začneja znova, z evidentiranjem in drugimi postopki.

za župana. O predlogu (evidentiranih je bilo deset) pa niti ni bilo treba razpravljati, ker je Žerovnik obvestil predsedstvo, da umika izjavo, s katero je zaprosil za razrešitev s funkcije predsednika izvršnega sveta. Razlog: Žerovnik ni dobil za kandidiranje za predsednika občinske skupščine potrebne delegatske baze, ker delovna skupnost radovljiskih Zaporov ni soglašala s spremembo samoupravnega sporazuma o oblikovanju skupne delegacije za zbor združenejša dela oz. s tem, da bi delegacija štela dvanajst namesto enajst delegatov; njen član pa bi bil tudi Žerovnik. Brez spremembe sporazuma ni bilo mogoče razpisati nadomestnih volitev, zato je predsedstvo ugotovilo, da Žerovnik ne more kandidirati za župana.

Predstavnik Zaporov je približno takole pojasnil njihovo odločitev: Žerovnika poznamo kot dobrega poštenega delavca, moti pa nas kandidacijski postopek. Pred desetimi dnevi so prejeli dopis o tem, naj bi delegacijo povečali za enega člana. Dvakrat smo se zbrali na zboru delavcev in dvakrat smo bili proti podpisovanju. Potem je bilo veliko telefoniranja, posredovanj, pritiskov... Ne vem, zakaj bi samo enemu zagotavljali delegatsko bazo in ne tudi vsem ostalim, ki so bili evidentirani, pa niso imeli baze. To je tako, kot bi vsakemu, ki bi storil kaznivno dejanje, prilagajali kazenski zakonik. Tudi v naši delovni skupnosti smo pripravljali pristopiti k spremembi sporazuma, vendar ne tako na hitro. Zakaj nismo prejeli pobude pred tremi meseci?

Kaj dodati k njihovem pojasnilu? Ždi se, da so tudi tisti, ki so

vodili postopek, delali formalno in rutinsko, brez pravega poosa ha za politično akcijo...

Delegati občinske kandidacijske konference so bili v sredo nemalo presenečeni, ko so prejeli, da sta za župana ostala dva kandidata. Nekeje so zahtevali, da bi konference ponovno sklicali, ker so se v temeljnih okoljih opredeljevali za treh kandidatih in po "odstopu" Žerovnika niso imeli stališča. Ker je za koga bi glasovali. Ker imajo delegati tudi takšno možnost, da odločajo samostojno, je seja le nadaljevala, vendar ne Bezjak ne Rebec nista dobili tretjine glasov — prvi 26 in drugi šest. Vsi ostali kandidati za funkcije v občinski skupščini in skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti dobili zadostno podporo.

C. Zaplotnik

DELAJSKA UNIVERZA
ŠKOFJA LOKA

organizira

TEČAJ ZA VŽIGANJE ORNAMENTOV IN
ČRK V LES IN USNJE

Tečaj bo potekal od 11. do 15. aprila 1988. Informacije in prijave po telefonu 61-865.

Škofja Loka

Največ glasov za Mojco Drčar Murko

"Male skupščinske volitve" so v Škofji Loki minile brez posebnih pretresov. Od 96 povabljenih se je občinske kandidacijske konference udeležilo 73 ljudi. Potrdili so ugotovitve oziroma pobude, ki so vznikale na temeljnih kandidacijskih konferencah (teh je bilo kar prek 60); tisti, ki kandidirajo za najodgovornejše funkcije, bi se morali predstaviti s svojimi "volilnimi programi", in to javno že pred začetkom temeljnih kandidacijskih konferenc; prav tako bi kandidati morali pristati na kandidaturu že ob evidentiranju, sploh pa bi bilo za nosilce funkcij v skupščini SRS zaželenih več kandidatov. Škofjeločani so se tudi pritožili, da slabo poznajo kandidate za nosilce funkcij v republiških interesnih skupnostih. Pripomba na zaprtu občinsko kandidatno listo je bila tokrat osamljena, najverjetneje zato, ker se mandat večini funkcionarjev podaljšuje.

Kot dodatno kandidatko za članico predsedstva SRS so na

temeljnih kandidacijskih konferenci v krajevni skupnosti Kamnitnik predlagali Mojco Drčar — Murko, ki jo je tudi občinska kandidacijska konferenca uvrstila na kandidatno listo. Enako je bilo s predlogom za Marjana Gabrijelčiča kot kandidata za predsednika republiške kulturne skupnosti.

Občinska kandidacijska konferenca je, kot že rečeno, dala zaupnico vsem predlaganim kandidatom za funkcije v skupščini občine in občinskih silih.

Novosti so tele; podpredsednik skupščine občine bo Milan Okorn, predsednik družbeno političnega zbora Štefan Kalanec, podpredsednik Miran Naglič.

Največ glasov za predsedstvo SRS (43) so Škofjeločani dali Mojci Drčar — Murko. Janez Stanovnik jih je dobil 39, Ciril Zlobec 25, Ivo Fabian 23, Tomaž Ertl 2. Za člana predsedstva so dali največ glasov Milanu Pintarju.

H. Jelenc

Obremenitve gospodarstva se stopničasto povečujejo

Računska napaka dodatno obremenila gospodarstvo

Kranj, 16. marca — Že od začetka osemdesetih let naši politiki govorijo o razbremenitvi gospodarstva, v praksi pa se besede sprevračajo v popolno nasprotje, saj se obremenitve gospodarstva iz leta v leto stopničasto povečujejo. Te dni je največ vroče krvi zaradi večkratnega povečanja prispevkov za nerazvite, nihče pa se ne oglasi, ker je pri prenosu prispevkov iz dohodka v prispevke iz osebnih dohodkov »vede« ali »nevede« prišlo do računske napake, ki ima v končni posledici večjo obremenitev gospodarstva. V kranjski tovarni Sava so se odločili, da javno opozore nanjo in o tem so spregovorili na torkovski konferenci.

Na januarski in februarski plačilni kuverti ste verjetno opazili, da so se prispevne stopnje iz kosmatih osebnih dohodkov krepko povečale. To se je zgodilo zaradi prenosa nekaterih prispevkov iz dohodka v prispevke iz osebnih dohodkov. Tako so denimo v kranjski občini lani prispevki iz osebnega dohodka znašali 30,49 odstotka, januarja letos pa 41,17 odstotka, februarja pa po celotnem prenosu 43,88 odstotka.

Prenos je spremljalo navodilo službe družbenega knjigovodstva, naj se vsled tega čisti osebni dohodki ne zmanjšajo. Preprosto povedano, plač nam zaradi tega niso zmanjšali.

Vmešal pa se je računski škrt

Pri tem prenosu pa so se planirani krepko ušli, »hote« ali »nehote«, seveda ne vemo. Če se računski škrt pri napakah običajno izgovarjamo na tiskarskega škarta, si lahko mislimo, kakšen je ta računski škrt.

Bistvo napake je v tem, da je dodatno obremenila že tako preobremenjeno gospodarstvo, izračun namreč pokaže, da so prispevki realno v denarni masi porasli, drugače povedano, planirani niso upoštevali, da je v Sloveniji zakonjen bruto sistem obračuna osebnih dohodkov in zaradi preračunavanja odstotkov mora v končni posledici gospodarstvo po prenosu prispevkov odriniti za porabo realno več denarja kakor poprej.

Ta »višja« matematika je seveda zapletena, preprostem človeku težko razumljiva. Tudi v Savi, ko so se odločili, da javno opozore na to računsko napako, so pripravili izračun, ki jasno pove, kolikšne so te dodatne obremenitve.

Savi so se obveznosti povečale za 17,2 odstotka

Vinko Perčič, direktor sektorja za plan in analize ter računovodstva je dejanski poslovni rezultat lanskega leta primerjal z rezultatom, kakršen bi bil, če bi že lani uveljavili omejeni prenos prispevkov. Izračun je pokazal, da bi se Savi obveznosti iz dohodka zmanjšale za 2.556 milijonov dinarjev oziroma za 29,4 odstotka, iz osebnih dohodkov pa bi se prispevki povečali za 5.218 milijonov dinarjev oziroma za 76,5 odstotka. Razlika torej znaša 2.662 milijonov dinarjev, kar predstavlja 17,2 odstotno večjo obremenitev.

Stvarno so se torej Savi letos obveznosti vsled tega prenosa prispevkov povečale za 17,2 odstotka. V drugih delovnih organizacijah takšnih izračunov še niso napravili, vsaj vemo, ne zanje, prav tako ni napravljen izračun za vso občino. Na vprašanje, kolikšna je po njegovi sodbi v povprečju dodatna obremenitev kranjskega gospodarstva, je Vinko Perčič navedel ocene, da verjetno od 14 do 15 odstotka.

Dodatna obremenitev bi porabla vso akumulacijo

Kolikšna je ta dodatna obremenitev še bolj jasno pove primerjava z akumulacijo. V Savi je lani znašala 2.659 milijonov dinarjev, dodatna obveznost, kakor smo že zapisali, pa 2.662 milijonov dinarjev. Če bi torej veljala že lani, bi Sava izgubila vso akumulacijo in imela celo 3 milijone dinarjev izgube.

Če bodo torej v Savi letos dosegli podobno sestavo celotnega prihodka in dohodka kot lani, potem ob nespremenjenih obre-

menitvah torej lahko že zdaj napovemo izgubo v letošnjem letu.

Zadoščala bi 36,9 odstotna prispevka stopnja

Vinko Perčič je dodal tudi izračun, kolikšna naj bi bila prispevna stopnja iz kosmatih osebnih dohodkov, da se obremenitev gospodarstva ne bi povečala, velja seveda za kranjsko občino. Zadoščala bi v višini 36,9 odstotka, morala bi biti torej nekje na sredini med lanskim, ko je v Kranju znašala 30,49 odstotkov, in letošnjem, ki zdaj znaša 43,88 odstotkov.

Denar leži na računih

Kam bi šel denar, ki ga mora letos gospodarstvo dodatno izločiti za porabo, pa je seveda že druga zgodba, bolj ali manj znana popevka našega vsakdana. Dodatni denar bo namreč obležal na računih, saj je skupna in splošna poraba omejena, čez mesece bodo morda napravljeni poračuni in znižane prispevne stopnje, denarja pa gospodarstvu praviloma ne vračajo, iz preteklih let poznamo le en primer, pa še ta je povzročil veliko vroče krvi. Denar bo torej lahko obračala banka in ga seveda po običajnih obrestih ponudila gospodarstvu. Za poslovnimi bankami pa seveda stoji Narodna banka, ki zdaj z nizko obrestovalno obvezno rezervno »pije kri« poslovnim bankam, saj jo pestijo strahotne dubioze.

Kratki konec je torej spet potegnilo gospodarstvo

Od začetka osemdesetih let pri nas politiki že govorijo o razbremenitvi gospodarstva, v praksi pa se besede sprevračajo v popolno nasprotje, gospodar-

stvo iz leta v leto vleče krajši konec, saj se mu obremenitve stopničasto povečujejo.

Leta 1981 je gospodarstvo razpolagalo z 64,1 odstotka ustvarjenega dohodka, leta 1982 s 63,3 odstotka, leta 1983 s 61,4 odstotka, leta 1984 s 58,1 odstotka, leta 1985 s 51,5 odstotka, za leto 1986 in 1987 točenega podatka nimamo, brez dvoma pa je padel pod 50 odstotkov, saj v kranjski Savi ocenjujejo, da se je zdaj zaradi dodatnih obremenitev razpolaganje zmanjšalo za približno 5 odstotnih točk.

Večkratno se je povečal prispevek za nerazvite

Dodatna obremenitev gospodarstva zaradi prenosa prispevkov je seveda povsem slovenska zadeva, morda si s tem lahko razlagamo dejstvo, da o njej vsi previdno molče, ploha vročih besed pa se ta čas zlija na večkratno povečanje prispevkov za nerazvite. Kako neradi vsi pometa pred svojim pragom!

V Savi so nam postregli tudi s podatki, kako so se jim večkratno povečali prispevki za nerazvite, ki jih gospodarstvo izloča iz sredstev ustvarjene akumulacije. Po zaključnem računu za lansko leto so bili februarja izračunane nove mesečne akontacije, ki za Savo znašajo 155,8 milijonov dinarjev, letna obveznost pa letos 1.869,6 milijonov dinarjev. Za primerjavo povejmo, da je lanska obveznost znašala 950 milijonov dinarjev in se je glede na zadnje podatke znižala za 18 odstotkov, kar pomeni, da se je znižala na 779 milijonov dinarjev. Vendar pa se letošnje akontacije ne znižujejo, vsled tega to zniževanje ne pomeni veliko.

Za plačilo »desetine«, kakor mnogi že pravijo prispevku za nerazvite v Savi praktično porabili vso ustvarjeno akumulacijo, ki je v poslovnem skladu, od koder se ta sredstva izločajo, znašala 1.068 milijonov dinarjev, dodatno pa bodo morali pri poslovnih banki celo najeti kredit, da bodo lahko plačali preostalih 801 milijonov dinarjev.

M. Volčjak

Maček naj miši lovi

Kitajci pravijo, da ni najvažnejše, kakšne barve je maček. Pomembno je, da zna loviti miši. Kitajci so na osnovi tega gesla marsikaj spremenili v svoji gospodarski politiki. Nam pa očitno ta resnica prav preveč ne diši. Miselnost konzervativni smo, obsedeni od raznih idejnih ovir in vsiljuje se vtis, da nam je »idejna čistost« pomembnejša od prizadevanj, da gospodarstvo izplavamo. Slovenski gospodarstveniki tako trdijo v razpravah o spremembi zvezne ustave, pri čemer pa zagovarjajo in ločujejo spremembe, ki so v prid gospodarstvu. Postopoma skušajo razbijati strahovito dominacijo etatizma in tudi razmejiti, kaj je domena samoupravljanja in kaj poslovanja, si tudi izboriti pravico, da bo zbornica enakopraven predlagatelj v zvezi skupščini, vendar ne v smislu dodatnega skupščinskega zbora.

Izraz »strahovita dominacija države«, izrečen na torkovski ustavni razpravi v Kranju, ki jo je vodil dr. Rado Bohinc, ni pretiran. Predlogi za obdavčevanje izjemnega dohodka so način dodatnega jemanja denarja dobrim. Pod fasado enotnega urejevanja infrastrukturnih dejavnosti se skriva nevarnost centralnega vodenja panog in širitve takega ponašanja še na druga področja, čeprav nihče ne nasprotuje tehničnemu in tehnološkemu poenotenju. Predlagani davčni sistem ima za bregom prelivanje in centralizacijo denarja, centralne fondovske težnje, s katerimi imamo slabe izkušnje. Zbornica zato predlaga ustavno prepoved ponavljajočega sprejemanja interventnih zakonov, njihovo preverjanje in tudi glasovanje o zaupnici predlagatelja, če so bili takšni zakoni brez koristi. Dvomimo, da bo v tem uspela, vendar je odprta nova, zdrava fronta na strani tržnega gospodarstva, brez kakršnih koli želja po ohranjanju dogovorne ali kakšne druge nesprejemljive ekonomije.

Ideološki predsodki nas bremenijo, da maček, v tem primeru gospodarstvo, ne bo lovilo miši.

Bojimo se za samoupravljanje in socializem, trepetamo za razbohotene, tudi sisovske formacije, čeprav je prav v revnem gospodarstvu kal negacije samoupravljanja. Bojzljivo odpiramo vrata tujemu kapitalu in njegovi trajni prisotnosti pri nas. Pod geslom zaščite družbene lastnine, za katero pa sami ne znamo skrbeti, le na pol odpiramo duri zasebni pobudi, tako domači, kot tuji, trgu vrednostnih papirjev. Trga delovne sile in kapitala, osnovnih produktivnih dejavnikov, se branim. Bojimo se priznati, da bo sčasoma tudi pri nas delovno mesto zagotovljeno samo sposobnim, za brezposelne pa je dolžna skrbeti sociala, za katero imamo v družbi že kup, večkrat tudi neučinkovitih ustanov. Utopija je dobro gospodariti v podjetju, kjer delovna sila predstavlja 70 odstotkov stroškov, pa ni pravice in moči, da bi razen v primerih prekrškov ločil sposobne od nesposobnih.

V teh in še mnogih drugih stalnicah sodobne ekonomije je ključ do svobodnega in tržnega gospodarjenja. In v ničemer drugem.

J. Košnjek

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Ekološko čist detergent

Tovarna kemičnih proizvodnih Hinom iz Novega Miloševa je začela izdelovati prvi domači detergent, ki po zahtevanju izdelovalcev, odstranjuje madeže brez kuhanja. Tako lahko pri pranju prihranimo tudi do 45 odstotkov električne energije. Ta tekoči detergent pa je tudi ekološko čist, saj namesto sredstva za oplemenjenje, ki je največji onesnaževalec človekovega okolja, uporabljajo površinske aktivne snovi domače proizvodnje.

Tovarne detergentov so pri nas do sedaj, zaradi cene, izdelovale praške, ki so mnogokrat vsebovali precej fosfatov in so bili zato za okolje zelo škodljivi. V sodelovanju z znanstveniki, pa skušajo pri Hinomu razviti programe tekočih sredstev za pranje, ki bodo morda dražji, vendar bodo bolj uporabni in ekološko čistejši.

V. S.

LIP prihodnje leto ne bo več član sozda GLG

Večina glasovala za izstop

Bled, 15. marca — Delavci LIP-a so na referendumu prejšnji petek glasovali o izstopu delovne organizacije iz gorenjskega gozdarsko-lesarskega sozda GLG Bled. Izid je bil, sodeč po razpoloženi v delovnem kolektivu, pričakovano. Od skupno 1200 delavcev jih je glasovalo 1048 ali 87 odstotkov, za izstop pa je bilo 920 delavcev, kar predstavlja več kot tričetrtine vseh zaposlenih. LIP bo letos formalno še član sozda, prihodnje leto pa ne več.

C. Z.

V DELOVNI HALJI

Duško Dudič

Zanimivo delo v turizmu

Škofja Loka, 16. marca — V prvem nadstropju škofjeloške Nami je ta teden začela z delom nova Kompasova poslovalnica. Tako bodo Škofjeločani tam lahko dobili vse informacije o Kompasovih izletih, počitnicah, potovanjih, dopustih, kupovalni pa bodo lahko tudi avionske karte, železniške in ladijske vozovnice, skratka vse, kar ponuja Kompas v svojih poslovalnicah.

Duško Dudič, ki je vodja poslovne enote na pravi: »Vedno je bila moja želja, da bi delal v turizmu. Ko sem se pred kratkim vrnil iz enega mojih številnih potovanj, sem se zaposlil pri Kompasu. Na filozofski fakulteti sem doštudiral nemščino in angleščino, nekaj časa sem učil na srednji šoli v Škofji Loki, veliko pa sem potoval. Od novega leta naprej sem bil v Ljubljani pri Kompasu, sedaj pa sva s sodelavko Jožico Stanešičevo v novi poslovalnici tukaj v škofjeloški Nami.

Kaj vse boste ponudili domačinom in tujcem, kakšne usluge?

»Ponujali bomo vse Kompasove programe, ki jih bodo lahko vsi dobili tukaj in jih potem doma pregledali. Lahko bodo rezervirali vse vrste naših uslug, saj predstavljata Kompas s celotno ponudbo. Prav tako je možno organizirati sindikalne izlete po željah, dopolniti posamezne programe. Dobila bova tudi vse vrste voznišnih redov (avtobus, ladja, letala...), tako da bova lahko postregla z najrazličnejšimi informacijami.«

V. Stanovnik

ureja MARIJA VOLČJAK

Priprave na letno sezono na Bledu in v Bohinju

Ne moremo, ne znamo, nočemo?

Bled, 16. marca — Razgovor, ki ga je imela predsednica republiškega komiteja za turizem in gostinstvo Milica Mitičeva s turističnimi delavci Bleda in Bohinja ter predsednikom radovljanskega izvršnega sveta Pavlom Žerovnikom, je ponovno odkril najbiksejše točke naše turistične ponudbe. Kljub minimalnim sredstvom, ki jih naše turistično gospodarstvo še zmore, je vedno znova lahko slišati ugotovitve, da bi tudi ljudje, tako turistični delavci, domačini in tisti zaposleni v drugih dejavnostih, lahko več storili za raznovrstnost turistične ponudbe, za njeno kvaliteto, če ne za drugo pa vsaj za domač kraj.

Ni bil namen tokratnega razgovora, da bi govorili o razvoju turizma v radovljanski občini, pač pa, da turistični delavci, direktorji hotelov, predstavniki HTP Bled, trgovine in krajevne skupnosti povedo, kako se pripravljajo na letošnjo sezono, kako je s prodajo, kaj so Bledu in v Bohinju že storili za boljšo infrastrukturo, kaj jih še čaka do pol leta. Kot je že na začetku povedala Milica Mitičeva je o Bledu v Slovenskem in jugoslovanskem prostoru vedno manj slišati, Bled izgublja domače goste, nekaj boljše je sicer s tujimi, ki

pa s ponudbo večinoma tudi niso zadovoljni. Lepa podoba kraja, z jezerom in čudovito naravo, ki si jo predstavlja gost, ko si ogleduje prospekte Bleda, kaj hitro izgine, ko na Bled res pride. Zane-marjene gredice, pločniki, slaba cesta, razbite ograje, polomljena cestna razsvetljava, gradbišče sredi centra, zanemarjeno kopališče in še in še stvari so omenjali, ko so govorili, kaj vse bi bilo mogoče popraviti. Velike vsote denarja, ki se v obeh krajih združujejo za komunalno ureditev grede kdo ve kam, le tja ne, kjer bi se to kaj poznalo.

Bled, nekoč prvi na področju alpskega kontinentalnega turizma ni več zanimiv. Tisti, ki radi smučajo in imajo denar gredo v tujino, tisti, ki tudi radi smučajo in imajo manj denarja pa na Kopanik, Jahorino... Bled pa je sredi zimske sezone komaj polovično zaseden. Nekoliko bolje je sicer poleti, toda gostje nimajo tako debele kože, da bi vse pomankljivosti kratkoročno prezrli. Kdo bo plačal sobo v hotelu, če mu ob osmih zjutraj pod oknom vključijo mešale, priključijo svedre... in gradijo. Hotel bo denar nazaj, pa še odškodnino za psihične bolečine zaradi neizpolnjenih obljub in porabjen dopust...

Martin Merlak, ki je govoril o trženju je na pogovoru povedal, da je treba na Bledu pripeljati take goste, ki bodo uspeli dokaj visoke cene v tamkajšnjih hotelih tudi plačati, poleg tega pa de-

nar porabiti še za kaj drugega.

To pa bo nemogoče vse do takrat, ko bo pri ljudeh, tako pri turističnih delavcih ali domačinih, čutiti apatičnost, nezanimanje za svojo okolico in svoj kraj. Kajti, kot je razmišljal Tone Azman iz HTP Bled, gosta ne zanima, kdo ureja ceste, pločnike, gredice, kdo skrbi za pestro ponudbo v trgovini, ali je to krajevna skupnost ali komunalna ali kdo drug. Gost enostavno to pričakuje in zahteva.

Še o marsičem so se na sestanku pogovarjali: o premajhnem igrišču za golf, o urejanju smučišča na Straži, o gradnji cest, o možnosti posebne ponudbe na Bledu in v Bohinju. Ob koncu vsakega pogovora pa se je zastavljalo vprašanje — mar res ne moremo, ne znamo ali nočemo?

V. Stanovnik

Turizem, vino in še marsikaj

Celovški sejem »Gast 88« je predvsem poslovno-turistični sejem, ki pa ga vsako leto obiščejo številni Avstrijci in tudi tujci, zato smo tokrat končno tudi pri nas sklenili, da letos dobro poskrbimo za jugoslovanski paviljon. Pri tem bo sodelovala Gospodarska zbornica Slovenije, ki bo vodila vsebinski del predstavitve, za organizacijo pa bo poskrbel Poslovno prireditveni center Gorenjski sejem.

Kot je na tiskovni konferenci, na kateri so bili tudi avstrijski novinarji, povedal Rudi Kropivnik iz Gospodarske zbornice Jugoslavije v Celovcu, naša blagovna menjava s sosednjo Avstrijo ni takšna, kot bi si jo na obeh straneh želeli. Še naprej se (sicer zadnje leto manj) zmanjšuje delež našega izvoza v Avstrijo, pa tudi Avstriji k nam vedno manj izvažajo. V interesu obeh držav pa je, da se skupna izmenjava začne povečevati, pri čemer naj bi v zadnjem času pomagalo tudi petnajst mešanih družb na Korškem.

Predsednica Republiškega komiteja za turizem in gostinstvo, Milica Mitičeva, je povedala, da je avstrijskih gostov v Jugoslaviji le okrog 10 odstotkov, podobno je tudi v Sloveniji, kar pa je odločno premalo. Je pa Avstrija za nas pomembno turistično tržiš-

če in tako je celovški sejem ena izmed priložnosti, da Avstrijce privabimo k nam. Zato jim bomo tokrat predstavili najkvalitetnejše programe in posebnosti, ki jih ponuja naš turizem (kraške jame, naravne parke, zdravilišča in seveda morje).

Direktor jugoslovanskega paviljona na »Gast 88« Janez Dolničar je novinarjem po-

Franc Ekar, direktor PPC Gorenjski sejem: »Sejmi pomenijo mozaik kraja, dežele, so pa tudi barometer napredka, zato je cilj naših sejmov pa tudi naših sejmskih predstavitev, dvigovanje kvalitete ponudbe. Izpostaviti pa moramo tudi željo in upanje, da bi se izvoz iz Jugoslavije izenačil z veliko ugodnejšimi pogoji, ki veljajo za članice EGS. O tem smo že govorili v sejmski skupnosti Alpe-Jadran, ki ji sedaj predseduje direktor Celovskega sejma dr. Pawlik. Cilj sejmskega sodelovanja naj bi bil na smotnih ekonomskih smislih in informatiki, ki bi se kasneje lahko tudi uresničila.

vedal, da bomo na sejmu v Celovcu na domisel način predstavili celotno turistično ponudbo Slovenije, predstavili bomo izdelke živilske industrije in program za opremo gostinstva. Skupni moto naše predstavitve pa bo nakupovalni turizem, saj bi k nam radi privabili sosede, ki jih zanima naša turistična ponudba, pa tudi nakupi v naših trgovinah.

Jugoslovanski paviljon bo oblikovan v smislu morja, ob vhodu se bo predstavljal Elan s svojim čolnom in drugimi programi, portoroška Droga pa bo ponudbo na paviljonu popestrila z vsak dan svežimi ribami in školjkami. Na sejmu se bodo predstavili tudi Eta, Mercator, Pršutarna Sežana in še nekatere delovne organizacije, skupno bodo nastopili slovenski vinarji, slovenski turizem bo predstavljal Center za turistično in ekonomsko propagando iz Ljubljane, TOP iz Portoroža in naše turistične agencije. Prvič se bodo skupaj predstavile vse slovenske igralnice (Portorož, Nova Gorica in Bled). Tako bo 21. marca poslovni dan za razstavljalce s področja turizma in gostinstva, 22. marca pa se bo predstavila živilska industrija.

V. Stanovnik

Po obnovi strehe še pod — V krajevni skupnosti Lom v tržiški občini so lani poleg gradnje pokopališča in vodovoda s prostovoljnimi delom obnovili tudi streho Doma družbenih organizacij, kjer imajo poleg skupnosti tudi več precej zahtevnih načrtov. Čeprav bodo imele ceste, elektrika, vodovod in trgovina z gostinstvom prednost, nameravajo v Domu začeti tudi precej veliko akcijo. Lotiti se nameravajo izolacije oziroma obnova poda. — A. Ž.

Zahvala za sodelovanje

Cerklje — Novinarski večer v Cerkljah, prva tovrstna prireditev pod naslovom Gorenjski glas več kot časopis, je za nami. Da je prireditev uspešna, o tem smo najbrž vsi enakega mnenja, pa gre zahvala številnim, ki so tako ali drugače (po)leg krajevne skupnosti Cerklje in ostalih krajevnih skupnosti) pripomogli k organizaciji in izvedbi.

Glavni pokrovitelj je bila Ljubljanska banka Temeljna banka Gorenjske Kranj. Pokrovitelji so bili Penzion Jagodic, Vopovlje, Gostilna pri Cilki — Zgornji Brnik, Gorenc (Ludvik Stare) Izdelava kmetijske mehanizacije — Spodnji Brnik, Ambrož — Avtokleparstvo, avtoličarstvo, zaščita podvoza — Cerklje, Mizarstvo (Ivan Kern) — Lahovče.

Med sponzorirane so se podpisali: Gostilne Zajc (Lahovče), Pri Kernu (Cerklje), Erjavšek (Cerklje), Pavlin (Senturška gora), bife Melona (Vesovo), Avtoprevoznik (Čebulj Stanislav, Vopovlje), Obdelava in montaža naravnega marmorja in terasertvo (Jože Jerič, Vesovo), Strojno ključavničarstvo (Peter Slatnar, Cerklje), Kovinoplastika (Stane Kandolf, Grad).

Finančno so prireditev podprli: Ansambel Lipa Cerklje, kmečki turizem Florjan Slatnar (Ambrož pod Krvavcem), bife Dom na Krvavcu, Kovinska galanterija (Ludvik Galjot, Grad), Picerija Kovačnica Grad, Avtoprevoznik (Lojze Ščap, Cerklje), Avtokleparstvo (Milan Krničar, Dvorje), Avtoprevoznik (Miha Zorman, Dvorje), Avtomehanika in avtokleparstvo (Jerko, Praprotna Polica), Avtomehanika Renault IMV, (Preša, Cerklje) in Modno krznarstvo Androja (Cerklje).

Nagrade za žrebanje pa so prispevali: Gorenjski glas, Ljubljanska banka Temeljna banka Gorenjske Kranj, Petrol TOE Kranj, RTC Krvavec, DO Jelovica Obrat žaga Dvorje, Kmečki turizem Novak (Apno), GKZ TZO Cerklje, Gostilna Pod Krvavcem Rezar, Gostilna Bavant Dvorje, Elektromehanika Jože Ciperle (Dvorje), kmet Ivan Kurlat (Cerklje), čebelar Drago Petrinč (Cerklje), kmet Miha Remic (Vasca), Dom na Krvavcu (Franc Prudič), Pletilstvo Ferbežar Albina (Dvorje), fotograf Viktor Uranič (Cerklje), Ostrobrusilstvo Alojz Gašpirc (Vasca), Avtoličarstvo Peter Kuhar (Luže), Krovstvo in vodoinštalaterstvo Slavko Hočevar (Visoko), Izdelovanje cokol in copat Jože Grošelj (Cerklje), Avtoklepar Jože Korošec (Cerklje), kmet Miha Jenko (Praprotna Polica), kmet Franc Bohinc (Cerklje), kmet Jože Koželj (Cerklje), Izdelovanje cokol Majda Fajfar (Spodnji Brnik).

Vsem se za sodelovanje še enkrat zahvaljujemo. A. Ž.

Obrezovanje drevja in predavanja

Preddvor, Kranj — Hortikulturno društvo Kranj bo jutri, 19. marca, ob 9. uri organiziralo prikaz obrezovanja sadnega drevja. Obrezovanje bo v Preddvoru, prikazal pa ga bo inž. Marko Babnik. Zbirališče (ob vsakem vremenu) bo pod streho sortirnice sadja.

V dvorani številka 14 občinske skupščine v Kranju pa bo v torek, 22. marca, ob 17. uri zanimivo predavanje z barvnimi diapozitivi o obisku slovenskih vrtnarjev na BUGA 87 oziroma potovanju po Nemčiji, Nizozemski in Belgiji in z ogledom otoka Mainau. Predavala bo inž. Anka Bernard.

Prodajna razstava

Jesenice — Planinsko društvo Jesenice odpira danes ob 18. uri v razstavnem salonu Dolik na Jesenicah prodajno razstavo slik s planinskimi motivi. Slike so nastale v slikarskih kolonijah na Vršču, ki jih je organiziralo Planinsko društvo Jesenice. Izkupiček od prodanih slik je namenjen dograditvi Erjavčeve koče na Vršču. Kot je znano, je jeseniško planinsko društvo lani začelo obnavljati Erjavčovo kočo, letos pa naj bi obnovo končali. Razstava bo odprta do 30. marca vsak dan med 9. in 12. uro ter med 16. in 19. uro. Na otvoritvi nastopa s krajšim koncertom oktet iz Žirovnice.

DOPISNIKI SPOROČAJO

Medobčinsko društvo civilnih invalidov vojne

O dejavnosti Medobčinskega društva civilnih invalidov vojne Kranj za minulo leto nam je poslal prispevek Jože Mrovlje z Jesenice. Po tradicionalnem srečanju in proslavi, ki je bila 6. aprila lani v Škofji Loki, je potem društvo pripravilo v Domu invalidov in borcev v Kranju še eno srečanje in takrat pripravilo v srečelovu 500 lepih dobrot. Jeseni so potem organizirali izlet po Dolenjski, športniki pa so se redno udeleževali različnih športnih prireditev. Danes so med člani medobčinskega društva tudi republiški prvaki z Gorenjske; in sicer ekipno v kegljanju, ženske pa v streljanju. Uspešno je lani tudi medobčinsko tekmovanje v streljanju, kegljanju, plavanju in namiznem tenisu, ki so ga pripravili v Železnikih. Imeli so še več drugih prireditev, ob koncu leta pa je društvo namenilo denarno pomoč desetim članom za nabavo ozimnice. Za novo leto pa so tudi obiskali 17 starejših in bolnih članov in jih obdarili. Za letošni napovedujejo, da bo program različnih dejavnosti še bogatejši.

Spomenik NOB pred hotelom

Ciril Rozman sporoča, da je bila v petek, 11. marca, v Radovljici seja predsedstva občinskega odbora ZZZB NOV, na kateri so razpravljali o skrbni in urejanju spomenika NOB pred hotelom Grajski dvor v Radovljici. Na dnevnem redu pa je bila tudi razprava o možnih kandidatih za nosilce funkcij v občini.

ureja ANDREJ ŽALAR

Stanovanjska gradnja v Drulovki

Minerski potresi sejejo preplah in povzročajo škode

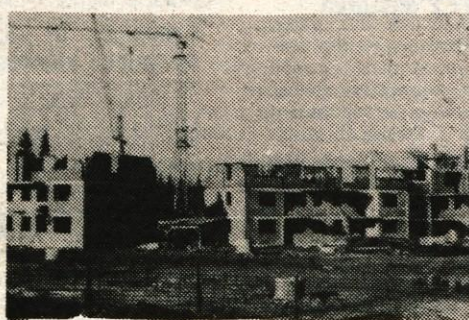
Drulovka pri Kranju, 17. marca — Dokler je zaradi komunalnega urejanja zemljišča za stanovanjsko gradnjo in tudi za gradbene jame posameznih objektov miniral skale Gradbinec, ni bilo posebnih težav. Odkar pa posamezni graditelji v Stanovanjski zadrugi Kranj pripravljajo zemljišče za gradnjo, je miniranje neurejeno, nevarno in škodo, pa tudi nesreče, niso izključene. Zato bo svet krajevne skupnosti takoj posredoval pri republiškem rudarskem inšpektoratu in pri oceni dosedanjih škod. Ukrepal pa bo tudi gradbeni inšpektorat Uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko.

Vsako gradbišče, pa naj bo še tako urejeno in dobro organizirano, je neke vrste nadloga za okolico. Če pa ni ne eno, ne drugo, imajo težave že izvajalci, še večje pa okolica oziroma stanovalci. Takšno, slabo urejeno in organizirano, kot kaže, je pa zadnje čase gradbišče stanovanjske gradnje, katerega investitor je Stanovanjska zadruga Kranj v Drulovki. Na tem območju naj bi namreč v prihodnje zraslo 25 stanovanjskih blokov s povprečno po 8 do 9 stanovanj in prek 100 individualnih stanovanjskih hiš.

Poleg organizacij in služb se je sestanka udeležilo okrog 20 prizadetih krajanov

Vse do nedavnega so prebivalci Drulovke oziroma stanovalci okrog sedanjega gradbišča z dobršno mero razumevanja prenašali težave, ki so običajne za gradbišča. Razumeli so, da ceste ne morejo biti vedno čiste, da brez ropota ne gre in da je gradbeni material (začasno) pač treba nekam zložiti. Tudi takrat, ko je Gradbinec s svojo minersko ekipo z občasnim miniranjem terena pripravljala zemljišče za vgraditev komunalnih naprav in za gradbene jame za kletne prostore nekaterih objektov, ni bilo posebnih težav. Odkar pa se je v gradnjo na gradbišču vključil še drugi izvajalec, to pa so individualni graditelji v Stanovanjski zadrugi, stanovalci niso priča le velikemu minerskemu neredu, marveč so nenehno izpostavljeni nevarnostim in škodam.

Stanovanjska gradnja v Drulovki

Božidar Kos

Prav zato je svet krajevne skupnosti Orehek-Drulovka v sredo popoldne povabil na sestanek vse prizadete kraje pa tudi predstavnike nekaterih organizacij in služb. Pogovor je bil strpen, pripravljenost in razumevanje za težave na gradbišču v Drulovki med krajanji velika. Škoda pa je, da ne rečemo nerazumljivo in celo neodgovorno, da se sestanka ni udeležil predstavnik Stanovanjske zadruge, saj je ocena nazadnje bila, da je prav zadruga (z graditelji) edini in glavni krivec za sedanje nevarne razmere.

Predstavnik Domplana je pojasnil, da je bilo po prvotnem načrtu (izpred let) v Drulovki mišljeno stanovanjske naselje s skupno kotlarno. Po spremembi načrta pa je bila takšna kotlarna črtana, zato je pri stanovanjskih objektih zdaj treba zgraditi kleti. Teren pa je za gradnjo izredno težak in miniranja so nujna.

985
CENTER
ZA OBVEŠČANJE

Plemenito krzno ob zelenjavi

Vojvodinca Steva Šordjana je pred osmimi leti posel pripeljal v Kranj, odletel tod gostuje pretežno del leta. Njegova stojnica na krajski tržnici se vidno razlikuje od drugih, vredna je kar nekaj milijard in nekako ne sodi med te oboke. Stevo namreč ponuja izdelke iz krzna, od jopičev, ovratnikov, brezokavnikov, kučem, do kož na opremo stanovanja. Ko ga vprašam, ali ne bi izdelki iz plemenitega krzna bolj sodili v kako elitno prodajalno ali vrhunski butik, se smeje, češ: potem bi bili perzijanerji in jopiči iz lisičjega krzna še dražji. Že zdaj si jih večina težko privoščiti, naložba v trgovino in stroški v zvezi z njo pa bi jim ceno še dvignili. Sedanje zmerne cene pa omogočajo, da si jopiči ali krznen ovratnik privoščijo tudi kaka delovna ženska, ki bi sicer lahko le sanjala o njem, ne le premožne dame. Strankam, ki jim zaupa, Stevo prodaja tudi na obroke. Še nikoli ni doživel, da bi izdale njegovo zaupanje. Ob koncu sezone, letos v marcu, pa je sklenil prodajati tudi s popustom. Po 20. marcu se namreč vrača v Vojvodino, potreben mu je denar za gradnjo, sicer bi blago, ki mu je ostalo, raje prihranil za prihodnjo sezono, ko bo dražje. Vendar je sklenil izdelke, ki jih je veliko na zalogi, na primer ovratnike in kože, razprodati po mnogo nižjih cenah.

Steva vleče v Vojvodino, čeprav se po nekaj letih v Kranju počuti že domačina. Tudi govorica ga le redko izda. Doma bo gradil. Krznaril bo skupaj s sinovoma. Lovci so jima že zdaj nanosili »surovin«, da bo dovolj za prihodnjo sezono. Ta se za Šordjana — razen Steva in dveh sinov sta krznarja tudi brata, eden v Kranjski gori in drugi v Murski Soboti — začneja že julija. Tedaj prinese tostran Karavank petične tujce, ki radi sežejo v svoje globoke žepe za nakup plemenitega krzna, zlasti še, ker je za njih tako rekoč zastoj.

D. Ž.

Tekmovanje plesalcev in izvolitev lepote

Cerklje — Od danes (petek) do nedelje prireja Picerija Kovačnica iz Grada pri Cerkljah v dvorani doma v Cerkljah tekmovanje v disco plesih. Drevi se bo prireditev začela ob 19. uri, jutri pa bo med drugim nastopil tudi ansambel Melos. Predstavila se bo tudi plesna skupina Andreje Makoter. Razen tega bo jutri na programu tudi polfinalno tekmovanje v disco plesih.

V nedeljo ob 17. uri bo spet nastopil ansambel Melos, hkrati pa se bo začelo tudi tekmovanje za lepoto plesnega vikenda. Na tekmovanju lahko sodelujejo dekleta iz cele Slovenije, ki se ne ukvarjajo aktivno z manekenstvom. Na programu pa bo tudi finalno tekmovanje v disco plesih.

Prireditelj je pripravil lepe nagrade: po dve vstopnici za ogled koncerta Michaela Jacksona in sto tisoč dinarjev, po ena vstopnica za ogled koncerta M. J. in petdeset tisoč dinarjev, vstopnica za ogled koncerta M. J. in še več zanimivih nagrad. Prijave tudi po telefonu (064) 42-249.

Marjan Bajt

Gradbinec je, dokler je kot izvajalec opravljal svoja dela, imel na gradbišču svojo minersko ekipo. Ta je seveda delala v skladu s predpisi in predvsem varno. Ko pa so se na gradbišču pojavili posamezni graditelji, zadruga, kot investitor, Gradbinčeve ponudbe za strokovna miniranja ni sprejela. Razlaga je bila, da so predragi. Vendar se zdaj dogaja, da se obstoječe hiše nenormalno (?) tresejo, da ljudje nikdar ne vedo, kdaj bodo minirali (naj bo to podnevi ali ponoči) in kar je najbolj pomembno, škode na objektih je že precej. Na srečo še ni bilo nesreče, vprašanje pa je, kako je z okruški skal, ki jih je vedno več v kanjonu...

Prav gotovo takšnega razpleta, kot bo sedaj sledil, ne bi bilo, če bi se sestanka udeležil predstavnik Stanovanjske zadruge. Odsotnost pa so udeleženci sestanka razumeli kot priznanje za krivdo in za nered, kar zadeva miniranje. Zato so sklenili in zahtevali, da gradbeni inšpektor Uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko ukrepa v okviru svojih pristojnosti, prijavo pa bodo poslali tudi na republiški rudarski inšpektorat. Za vso dosedanja škodo zaradi miniranja pa bo krajevna skupnost skupaj z lastniki poskrbela za oceno, slednji pa bodo potem, če bo treba, s tožbo uveljavljali odškodnino.

Enako pa so se dogovorili tudi glede vožnje težkih kamionov, razkladanja gradbenega materiala in predvsem glede čiščenja cest. Vsakega voznika, ki bo ogrožal varnost ali stresal material in ne bo počistil za sabo (redno) ceste, bodo prijavili.

Kot rečeno, težko bi očitali udeležencem sestanka oziroma prizadetim nestrupnost zaradi sedanjih razmer in takšnega slabo organiziranega gradbišča. Vsekakor pa za zdaj velja očitek za neurejenost, da ne rečemo neodgovornost (drugače razlaga pač ni bilo) Stanovanjski zadrugi.

A. Žalar

Praznik Vodovodnega stolpa in zborovanje na Planici

Kranj, Žabnica — V krajevni skupnosti Vodovodni stolp v Kranju z okrog sedem tisoč prebivalci vsako leto 21. marca praznujejo. Ob letošnjem krajevnem prazniku bo v krajevni skupnosti več športnih tekmovanj, osrednja prireditev pa bo drevi (petek) ob 18. uri v Domu JLA v Kranju. V programu bodo nastopili učenci in pevski zbor osnovne šole Simona Jenka, folklorna skupina Kadu krajevne skupnosti Punat iz Krka in ansambel Doma JLA. Slavnostna govornica bo predsednica krajevne konference SZDL Jolanda Polanec. Po svečanosti bo tovariško srečanje s plesom.

Vsako leto 27. marca pa se prebivalci krajevnih skupnosti Bitnje, Jošt, Sv. Duh in Žabnica ob skupnem krajevnem prazniku spomnijo tragičnega dogodka iz Rovta nad Crngrobom. Tistega 27. marca pred 46 leti se je Selška četa Cankarjevega bataljona borila z desetkrat močnejšim in veliko bolje opremljenim sovražnikom. Takrat je padlo 150 partizanov in med njimi tudi narodni heroj Stane Žagar. Tako kot vsako leto, bodo tudi letos v vseh štirih krajevnih skupnostih različne prireditve. Praznovanje se bo začelo že jutri, 19. marca, ko bo na kegljišču Poden v Škofji Loki tekmovanje v kegljanju. Organizator tekmovanja je SD Polet Sv. Duh. V ponedeljek, 21. marca, pa bo ob 16. uri v kulturnem domu Ivana Cankarja Sv. Duh tekmovanje v namiznem tenisu. Organizator je tudi SD Polet.

Poleg drugih prireditev pa bo v soboto, 26. marca, ob 10. uri na Planici tudi tradicionalno množično zborovanje.

A. Ž.

PRITOŽNO KNJIGO, PROSIM

Lisice brez rogov

»Veliko se govori o steklini, ki je po pričakovanju preplavila tudi Gorenjsko. Skopi podatki že laiku povedo, da je to še vedno neozdravljiva bolezen in da je zelo resna. Vendar, kot kaže, se je Lovska zveza stvari lotila na (zanje) zelo enostaven način: z množičnim pomorom mačk in psov. Primeri v Kovorju pri Trzinu, pa v Novakih, Križah, kjer je bila menda lisica ubita kar v pasji koči in so obenem pokončali tudi dva psa in verjetno jih bo še nekaj, nam zgovorno kažejo, da je lisic dovolj. In to lisic brez rogov.

Zakaj brez rogov? Če bi se lisicja trofeja lahko primerjala s trofejo jelena, ki je bil uplenjen v Jelendolu (članek Gorenjski glas, 23. februarja 1988, 'Jeleni ne padajo za drobiž') in ki jo je predsednik izvršnega odbora Lovske zveze za Gorenjsko Franc Primožič ocenil kar na 18.000 nemških mark, potem bi, verjemite, lisic ne bilo več. A ker je lisica tatca in jo je treba zalezovati dalj časa, je lažje zalezovati jelene

in zbirati njihove rogove ter jih prodajati tujim turistom. Tako pa lisica (brez rogov) mirno seje strah in smrt po naših gozdovih in naseljih.

In kaj lastniki psov? Naj skrivamo svoje hišne čuvaje v kleti pred nabitimi 'flintami', zelene bratovščine? Naj ljudje, ki solajo svoje pse v kinoloških društvih, od zdaj naprej utrjujejo vaje in znanje doma po hodnikih in sobah. Naj vodniki reševalnih lavinskih posad preizkušajo njihove sposobnosti v hladilnikih in zamrzovalnih skrinjah, na sprehod naj se odpravijo le tisti, ki imajo psa v specialni dvojni kletki (mimogrede: ti psi se uradno vsako leto cepljeni proti steklini!).

Lovcev, kot kaže, to ne zanima. Vendar bo nekaj vseeno treba narediti; in to predvsem pri lisicah brez rogov, ne pri psih in mačkah. Moj (nestrokovni) predlog je: Povabiti '1 nemško marko' za boj proti steklini in ostalo vam bo 17.999 nemških mark. To pa je še vedno veliko denarja, ne...? Janez Meglič

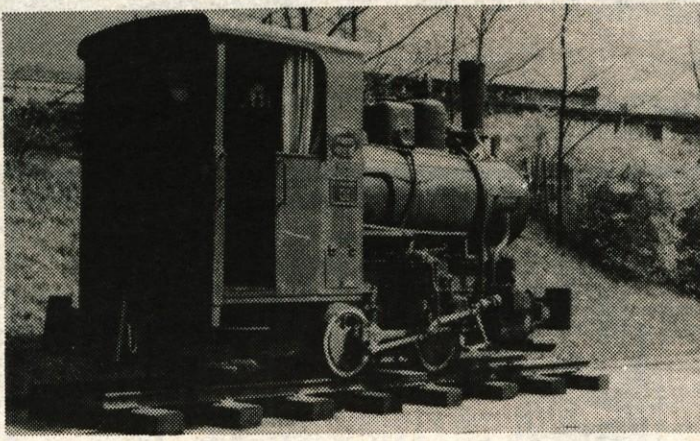
Tehniški muzej Jesenice

OHRANITI ŽELEZARSKO DEDIŠČINO

Jesenice — Potem ko se je okoli Stare Save, začetku jeseniškega železarstva, razrasla nova železarna, je ta zgodovinski spomin postal muzej, do katerega je mogoče priti le z dovolilnico. Povsem razumljiva stvar. Vendar pa pot, po kateri bi se lahko Tehniški muzej bolj povezal z ostalimi muzejskimi hišami v jeseniški občini, prav tako — vsaj za sedaj — pozna vrsto ovir. Škoda — ko pa gre v bistvu za izredno reprezentativen muzej železarstva, ki mu vsaj v Sloveniji ni enakega.

Jesenice — Tehnični muzej jeseniške Železarne ima bogato zbirko železarstva. — Foto: L. M.

Do nedavna še uporabna ozkotirna železnica z lokomotivo je danes že zgodovina.

Pravzaprav ne nenavadno, a vendar za naše razmere prav nič izjemno, da se jeseniški Tehniški muzej pojavlja v večini katalogov tujih kulturnih institucij. Doma, to je na Jesenicah, pa ga ni najti v telefonskem imeniku, nanj ne opozarja napis ob cesti, in kar je najvažnejše — kar tako mimogrede, če se komu ravno zahoče sprehoditi mimo železarske kulturne dediščine, si muzeja že ne da ogledati. Kajti Tehniški muzej je za tovarniško ograjo, kjer se je v minulih letih znašel, ko so se okoli njega razširile tovarniška poslopja Železarne. Območje, sicer spomeniško zaščitenih fužin na Savi, je kot nekaj otok sredi zdaj opuščenih proizvodnih obratov, ki so jih zaradi spremenjene tehnologije izpraznil. Okoli starih muzejskih objektov na Fužinah — graščine, kasarne, fužinske cerkve — je pravzaprav nastala nova tehnološka dediščina — za katero pa je seveda vprašanje, če jo bo mogoče že kar zdaj vključiti v ohranjanje zgodovinske tehnološke zapuščine. Kajti — kar se v železarstvu danes opušča, je jutri zgodovina — podobno,

kot je zgodovina vse kar spominja na nekdanjo železarsko zapuščino na Stari Savi. O tem, da bi Tehniški muzej, ki je pravzaprav muzej jeseniške Železarne, bolj odprli za javnost oziroma, da bi muzeju spremenili status, so na Jesenicah že nekajkrat razmišljali. Muzej je v bistvu "tovarniški", saj ga je ustanovila Železarna, obenem pa opravlja tudi nekaj muzejskih nalog na ravni občine, za kar dobiva od jeseniške kulturne skupnosti tudi nekaj denarja. Že lani so na Jesenicah pripravili predlog, po katerem bi tudi Tehniški muzej postal občinska muzejska organizacija, obenem pa bi Železarna ohranila soustanoviteljstvo ter s tem tudi določil pristojnosti oziroma vpliva na delo in programe; žal je predlog za sedaj ostal na mrtvi točki, saj se zaenkrat železarna ne odloča za spremembo ustanoviteljstva in s tem tudi drugačnega statusa Tehniškega muzeja.

Vendar pa vprašanje statusa ni edina težava, s katero se ubadajo v Tehniškem muzeju. Muzej sam čeprav je v dokaj repre-

zentativni stavbi stare graščine z lepo urejeno zbirko o zgodovini železarstva, kar najbrž dobro poznajo predvsem jeseniški šolarji, pa tudi poslovni partnerji Železarne, ni nekaj, kar se ne spreminja. Zbirke je pač treba nenehno dopolnjevati. Toda, kljub temu da muzej stoji dobesedno v središču včerajšnjega in današnjega železarstva, včasih le s težavo ujame kos tehniške dediščine. Nekaj takega se je pred kratkim zgodilo s Peltonovo turbino, ki je po več kot osemdesetih letih obratovanja obstala v letu 1985. Turbina ima kolo, ki je z 9,3 metra premera največje turbinsko kolo v Evropi, verjetno pa tudi med največjimi na svetu. Skratka imenitna tehniška kulturna dediščina, ki bi jo kot vprijoče nasprotje sodobne tehnologije lahko postavili kje blizu nove elektrojeklarne. Vendar pa so jo delavci razrezali kot nevredno staro železo.

Morda je ta dogodek vplival na to, da bodo poslej železarsko zapuščino, ki postaja zgodovina, drugače cenili. Konec tega meseca ali v začetku aprila bodo namreč svečano pospremili v po-

koj ozkotirno parno vleko, nekaj lokomotiv pa zaščitili in postavili na nekaj izbranih mest v železarni.

Sicer pa je letošnji program Tehniškega muzeja dokaj obsežen. Razen treh "zunanjih" razstav, poleg dveh razstav iz zbirke starih razglednic je mišljena še razstava paleontološke zbirke, si bo muzej prizadeval ohranjevati tehnološko dediščino, ki je na Stari Savi ravno ne manjka. Že lani so začeli obnavljati plavski dimnik iz leta 1796, ki ga načenja zob časa, nekaj pa tudi posledice nestrokovnih obnavljanj iz preteklosti. Fužinska cerkev naj bi v bodočnosti postala stalna galerija za sakralne predmete, med katerimi je nekaj pomembnih in vrednih platen, ki čakajo v muzejskih depojah. Zaščita fužinske kasarne nekdanje stanovanjske stavbe za železarske delavce pa je prav gotovo zaloga, ki se ga je treba lotovati postopoma, še posebej, ker stavi še ni določena namembnost. Podobne naloge čakajo muzej tudi glede zaščite ostalih objektov na Stari Savi.

L. M.

Pregled pevske ustvarjalnosti

ODMEVNA PEVSKA REVIIJA

Kranj — Minuli konec tedna se je na dveh koncertnih večerih odvila letošnja Občinska pevska revija v organizaciji ZKO Kranj — kot kvalitetni pregled in srečanje vseh odraslih pevskih skupin v Kranju. Nastopilo je 17 zborov z več kot 400 pevci obakrat v prepolno zasedeni dvorani.

Zmeraj znova se zastavlja vprašanje, kaj je tista sila, ki vsako leto bolj uspešno združuje pevce in poslušalce na teh prireditvah. Zanesljivo je to najprej pristna in globoka notranja potreba, nato pa čustvena sprostitiv, ki jo pevec od poustvaritvi občuti in ga zadovolji šele, ko jo z njim podoživi tudi poslušalec. Tiste skupine, ki jim je tak smisel zborovstva bistveno vodilo, gredo zanesljivo po pravi poti pevskega napredka, kar je bilo očitno tudi na reviji. Današnjega poslušalca, ki je pod vplivom vseh sodobnih medijev že precej kulturno osveščen in vzgojen, namreč nikakor več ne zadovoljuje nivo petja, ki temelji le na veselju do prepevanja.

Po enotnem mnenju je treba prireditve šteti med uspešnejše v zadnjih letih, k čemur je tokrat del gotovo prispevala tudi dobra akustika, ki je zagotovo odločilni psihofizični faktor za uglasitev in dobro delovanje pevskega instrumenta, posebno še pri nešolanih pevcih. Prireditve, ki je bila v znamenju spominskih obležij skladateljev Vavka, Fleismana in Liparja, je dosegla svoj namen zlasti pri slednjem, saj je bilo skupno izvedenih 8 njegovih pesmi in priredb. Žal pa ni bilo nobene odzivnosti v tem smislu zlasti pri boljših in najboljših zborih. Tu di letošnja revija je spremljala strokovna komisija v sestavi Vramšak, Fabijan in Gašperšič, ki vsako leto s koristnimi napotki in tudi pogovorom po prireditvi pomaga usmerjati zborovodje po njihovi poti do napredka.

Na prvem koncertu revije je najprej zapel MOPZ KUD JOŽE PAPER iz Besnice, ki ga vodi Franc Jerala. Pokazal je presejnetljiv napredek, ki pa ga obenem zavezuje k še bolj poglobljenemu strokovnemu delu. Sledil mu je MEŠANI PZ DPD SVOBODA Strazisce, za katerega uspešnost si že drugo leto prizadeva Draguška Vlačič, kar ji je v dokajšnji meri uspelo tudi ob tem nastopu. Iz KUD DOBRAVA Naklo smo prvič slišali OKTET PRIJATELJI, ki ga umetniško oblikuje Marko Kav-

čič. Izkazal se je s presenetljivo dobro oblikovanim zvokom, zaostajale pa niso tudi ostale glasbene vrvine, tako da je napravil prepričljiv umetniški vtis. MOPZ KUD MATIJA VALJAVEC iz Preddvora — vodi ga Marjanca Rehberger, je bil edini zbor, ki je hotel zadostiti vsem trem programskim sugestijam, kar mu pa predvsem zaradi glasovno tehničnih problemov ni povsem uspelo. Pravilnost in potrebnost strokovnih nasvetov pa je zlasti potrdil nastop mešanega zbora KUD VALENTIN KOKALJ z Visokega, saj je prizadevni zborovodji Mariji Kos uspelo poustvariti tako, kot smo od pevcev iz Visokega že kar nekaj časa pričakovali. Marije Kos pa se je predstavila tudi na drugem koncertu, tokrat z zborom iz TEKSTILINDUSA, s katerim je tudi pokazala napredek, ki pa bi bil z okrepitevijo, zlasti v sopranu lahko še prodornejši. MOPZ KUD TRIGLAV Duplje že drugo leto uspešno vodi Jože Mohar. Glede na sestavo in glasovno zmoglosti je zbor nastopil še kar solidno. Jože Mohar pa se je ponovno kot umetniški vodja OKTETA SAVA predstavil tudi v soboto. Oktet je nastopil v popolnoma prenovljeni zasedbi, tako da je pred njimi še vsa dolga pot glasbenega in tehničnega usposabljanja. Višek prvega koncerta je bil vsekakor nastop ženskega noneta TOMO ZUPAN, ki deluje pri Medobčinski organizaciji slepih in slabovidnih, že vseskozi pod umetniškim vodstvom Marinke Mihelič. Nastop nam bo ostal v spominu kot nepozabno doživetje. "Oj le vetrice potegni, meglice razženi", da bom vidla svoj vrtec, svoj vrtec zelen", so nam med drugim zapele in zares smo namesto njih videli in občutili vse, kar so nam hotele povedati skozi pesem. Obrtniški MOPZ, ki ga že od ustanovitve vodi Janez Foršek, je kljub nevarno znanemu programskemu izboru pesmi, solidno zaključil prvi koncertni večer.

Drugi koncert je začel MOPZ DRUŠTVA UPOKOJENCEV Kranj, ki ga je v zadnjem letu

prevzel Edo Ošabnik. Zboru se pozna napredek zlasti pri glasovnem oblikovanju in disciplini podajanja. Presenečenje prireditve je bil tudi nastop ženske PZ FRANCE PREŠEREN Kranj, ki ga nismo slišali že vrsto let. Jubilej njihovega nekdanjega dirigenta Petra Liparja jih je spodbudil, tako da so s pomočjo Lie Lipar obnovile del programa, pripravljajo pa tudi spominski koncert Liparjevih pesmi v maju. Pokazale so še vedno lepo glasovno svežino, zvočno ubranost in prepričljivo interpretativno moč. Prav tako je presenetil tudi mladi dirigent Damjan Močnik z mešanim OKTETOM MLADIH iz DPD SVOBODA Šenčur. Izredni glasovi zlasti v ženskem delu in smiselno oblikovane interpretacije skladb so zasluženo sprožile navdušeno odobravanje poslušalcev. Da pa smo v Kranju res pridobili novega dirigenta, je Damjan Močnik pokazal tudi z

MEŠANIM PZ ISKRA, ki ga je prevzel po odhodu Marka Stude na, saj je zbor dokaj zahteven program interpretiral prepričljivo in solidno. V druge koncertnem večeru je nastopil tudi zbor, katerega uspešnost se v zadnjem času strmo dviga. To je Mešani PZ DPD SVOBODA Primskovo, ki ga vodi Nada Kos. Lepo oblikovan in zahteven program so zapele doživeto in prepričljivo in za celoten umetniški vtis zaslužijo vso pohvalo. predzadnji je nastopil OKTET VIGRED iz Predoselj, ki ga že deseto leto umetniško oblikuje Nace Gorjanc. Zapele so v okviru svojih zmoglosti izbran program tako, kot smo jih vajeni. Revijo je zaključil naš najboljši zbor APZ FRANCE PREŠEREN Kranj, s katerim uspešno poustvarja že nekaj let dirigent Tomaž Faganel. Zbor je prepričljivo in zvočno bogato predstavljal program, oblikovan že v znamenju priprav na tekmovanja, ki čakajo zbor v tem letu.

Miha Plajbes

Zapis s koncerta

MED POLITIKO IN GLASBO

Torkov nastop Janija Kovačiča bi pravzaprav morali ocenjevati na strani, kjer prostor namenjamo notranji politiki, kajti "Jani Kovačič show", kot je bila prireditev naslovljena, je potekala v okviru okroglih miz, ki jih pripravlja kranjska OK ZSMS.

Janija smo v Kranju tudi na odru koncertne dvorane Delavskega doma v preteklosti imeli priložnost že nekajkrat poslušati. Šlo je seveda za njegove samostojne in skupinske ali kot jim sam pravi, v avtobusne koncerte. O njegovem mestu v zgodovini in sedanjosti slovenske oziroma jugoslovanske popularne glasbe v tem zapisu ne gre izgubljati besed, stvari so namreč dobro poznane.

Zadnji Kovačičev nastop se je glede na namen bistveno razlikoval od njegovih preteklih kranjskih snidenj. V prvem delu je predvsem naredil kratek sprehod skozi svetovno popularno glasbo, v drugem delu pa s njemu lastnim načinom komental posamezne aktualne dogodke pri nas, vseskozi pa je besede povezoval z glasbo.

Večer je seveda razočaral vse tiste, ki so pričakovali klasičnega Janija, in razveselil obiskovalce, ki so hoteli "več kot koncert". Tehtnost in na čas ostro posameznih misli je bila namreč v izrednem sozvočju z osnovno nitjo doslej izpeljanih mladinskih okroglih miz. Kaj reči drugače kot, čimveč podobnih prireditev!

Vine Bešter

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ — V Prešernovi hiši razstavlja slikar Tone Tomazin arhitekturne krajine. V Mali galeriji Mestne hiše se predstavlja avstrijski slikar Berni Svetnik. V galeriji Mestne hiše pa razstavlja akad. slikarja Vinko Tušek in Franc Novinc. V Gorenjskem muzeju v Tavčarjevi ul. 43 razstavlja akad. slikarska Marjanca Jemec — Božič.

V galeriji Kavka razstavlja zbirski impresionisti. V srednji šoli Iskra na Zlatem polju razstavlja slike in skulpture Meri Primožič iz Kranja.

V Prešernovem gledališču Kranj bo danes, v petek, ob 19. uri predstava Smoletove Antigone za red petek I. Jutri, v soboto, ob 19. uri bo predstava za red sobota I.

V Carniumu, Mladinskem kulturnem centru, Delavski dom, vohod 6, bo danes, v petek, ob 19. uri projekcija video filma Angelsko srce, režiserja Alana Parkera, ob 21. uri pa vrtijo film Okoli polnoči, režiserja Bertranda Taverniera. Jutri, v soboto, ob 19. uri vrtijo film Velike težave v kitajski četrti, ob 21. uri pa film Pismo Breznjevu režiserja Chrisa Bernarda.

PREDDVOR — Jutri, v soboto, ob 19.30 bo v Domu krajanov v Preddvoru premiera igre s spletom starih običajev, pesmi in plesa Večer pod gorami. Ponovili jo bodo tudi v nedeljo, 20. marca ob 18. uri.

JESENICE — V Gledališču Tone Čufar bo v nedeljo, 20. marca, ob 10. uri v matinejski predstavi nastopila kranjska lutkovna skupina Gledališča čez cesto z igrice Ele Perocijeve Stara hiša številka tri.

V galeriji Kosove graščine je odprta razstava starih razglednic — Jesenice pred prvo svetovno vojno.

V razstavnem salonu Dolik danes, v petek, ob 18. uri odpirajo prodajno razstavo slik 38 slovenskih slikarjev, ki so svoja dela podarili Planinskemu društvu Jesenice za obnovo Erjavčeve koč. Ob otvoritvi razstave bo pel oktet iz Zirovnice.

RADOVLJICA — V galeriji Šivčeve hiše razstavlja akad. kipar Janez Pirnat.

V fotogaleriji Pasaža v radovljiški graščini je na ogled kolekcija fotografij delo članov foto krožka OŠ Karavanskih kurirjev NOB s Koroške Bele.

ZAPUŽE — V galeriji Sukno razstavlja oljne slike Sejemske tarče akad. slikar Matej Soklič iz Ljubljane.

ŠKOFJA LOKA — Na Loškem odru gostuje danes, v petek, ob 19.30 Mestno gledališče ljubljansko s predstavo A. Gelmana Klopca.

V galeriji Ivana Groharja razstavlja plastike akad. kipar Tomaž Kolarič.

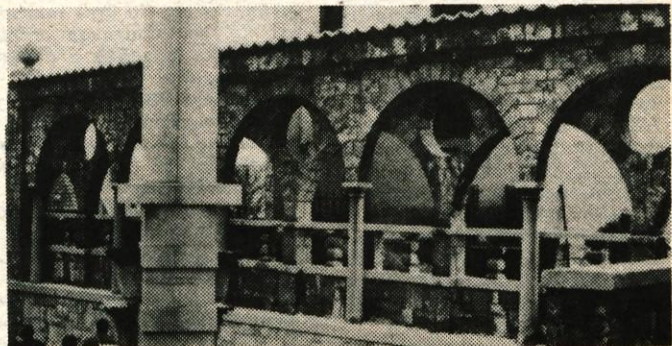
TRŽIČ — V Paviljonu NOB razstavlja akad. slikar Ferdo Mayer.

KAMNIK — Gledališča skupina Čespljev drevored bo danes, v petek, ob 20. uri ponovila Pomladni kabaret Tomaža Boleta v Kinu Dom Kamnik. Jutri, v soboto, ob 20. uri pa nastopajo v Kulturnem domu v Mengšu.

V razstavišču Veronika razstavlja akvarele, gvaše in tempere akad. slikar Dušan Lipovec.

PESMI IN PRAVLJICE NA RISBAH PETRA JOVANOVIČA

Škofja Loka — V ponedeljek, 21. marca, ob 19. uri bodo v galeriji ZKO — knjižnica v Knjižnici Ivana Tavčarja odprli razstavo risb in plastik na temo slovenskih ljudskih pravljic. Ob tej priložnosti bo predstavljena tudi mapa risb na temo slovenskih narodnih pesmi. Pred dvema letoma je Jovanovič izdal bibliofilsko mapo svojih risb na Cankarjeve črtice Podobe iz sanj. Tokrat pa predstavlja mapo desetih risb na temo narodnih pesmi izbranih iz pesniške zbirke Tristo narodnih.

Kranj — Plečnikove arkade, ki ločujejo in obenem povezujejo rožnovensko cerkev in stopnišče s Plečnikovim vodnjakom na vrhu Vodopivčeve ulice bodo zdaj po dolgi letih vendarle očistili saj in umazanje. Polde Šajn, ki je prevzel naročilo Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Gorenjske je med več postopki izbral najučinkovitejše — suho peskanje s kremenčevim peskom. Le na ta način gre proč dolgoletna naslaga umazanja, zaradi katere je lehnjak in tudi ostali kamen domala črn. Nekaj dni se bo še okoli arkad prašilo, nato pa bodo ostanke prahu odplaknili z izpiranjem. Plečnikov spomenik bo nato deležen še manjših korektur in silikonske zaščite. — L. M. — Foto: F. Perdan

GORENJSKO LINHARTOVO SREČANJE 88

Prihodnji četrtek, 24. marca, pa do nedelje, 27. marca, se bodo v Boh. Bistrici in na Boh. Česnjici srečali gledališčniki Gorenjske, ki jih je za letošnje srečanje amaterskih odrov izbral selektor Peter Militarov.

Bohinjska Bistrica — Na razpis Zdrženja gledaliških in lutkovnih skupin Gorenjske za letošnje srečanje se je prijavilo trinajst gledaliških skupin s štirinajstimi predstavami iz jeseniške, radovljiške, kranjske, domžalske in kamniške občine. Selektor Peter Militarov si je ogledal v Gledališču Tone Čufar na Jesenicah komedijo Sama in Belle Spewack NAŠI TRIJE ANGELI in Hiengovega IZGUBLJENEGA SINA, satirčni kabaret Linhartovega odra iz Radovljice: ALENKA BOLE VRABEC — HISTERIČNI KROKI — K.B.I.Z.M. 89 ali S.S.Z.D.A.T.L. 87, dramo Iva Leskoveca DVA BREGOVA DPD Svoboda Bohinjska Bela, krstno predstavo Izтока Alidiča GOMBA kranjskega Gledališča čez cesto, Molierovega ZDRAVNIKA PO SILI in Mrožkovo ČAROBNO NOČ KUD Borec Veleosov, Javorškove MANEVRE v izvedbi dramske skupine KUD Matija Valjavec Preddvor, MICKO Ž. IN GEORGE DANDIN Amaterske skupine Prešernovega gledališča. POMLADNI KABARET Tomaža Boleta in Tomaža Habeta in igralci Čespljevega drevoreda KUD Domžale, KUD Domžale, BOGA Woodyja Allena KUD Franc Terzin in kar tri različne Patričijeve ŠČUKE PA NI dramske skupine Gasilskega društva Bohinjska Česnjica, KUD Jože Papler Besnica in DPD Svoboda Duplica Kamnik.

Na zaključni prireditvi Linhartovega srečanja, ki bo med 24. — 27. marcem v Bohinjski Bistrici in Bohinjski Česnjici, se bodo predstavili MICKA Ž. in GEORGE DANDIN, ČAROBNA NOČ, IZGUBLJENI SIN, MANEVRI, BOG, POMLADNI KABARET, GOMBA in kot gostja predstava SPD Brnca z avstrijske Koroške TOLMUN IN KAMEN Toneta Partičja.

POEZIJA ALOJZA GRADNIKA

Radovljica — Danes, v petek, ob 18. uri bo v Šivčevi hiši literarni večer poezije Alojza Gradnika, ki so ga pripravili člani Gledališča Tone Čufar z Jesenic. Pesmi je izbral Miran Kenda, pesnika pa bo predstavila Alenka Klemenc.

ureja LEA MENCINGER

alpina

Obiščite prodajalno ALPINA v Kranju, kjer bomo zaradi adaptacije razprodajali smučarske in tekaške čevlje, moške in ženske čevlje, cikle, gumijaste škornje, PVC sandale in natikače, športne in sobne copate po ugodnih (večinoma še lanskih) cenah.

Za obisk se priporoča kolektiv Alpina Kranj. Trgovino zapremo 5.4., zato pohitite.

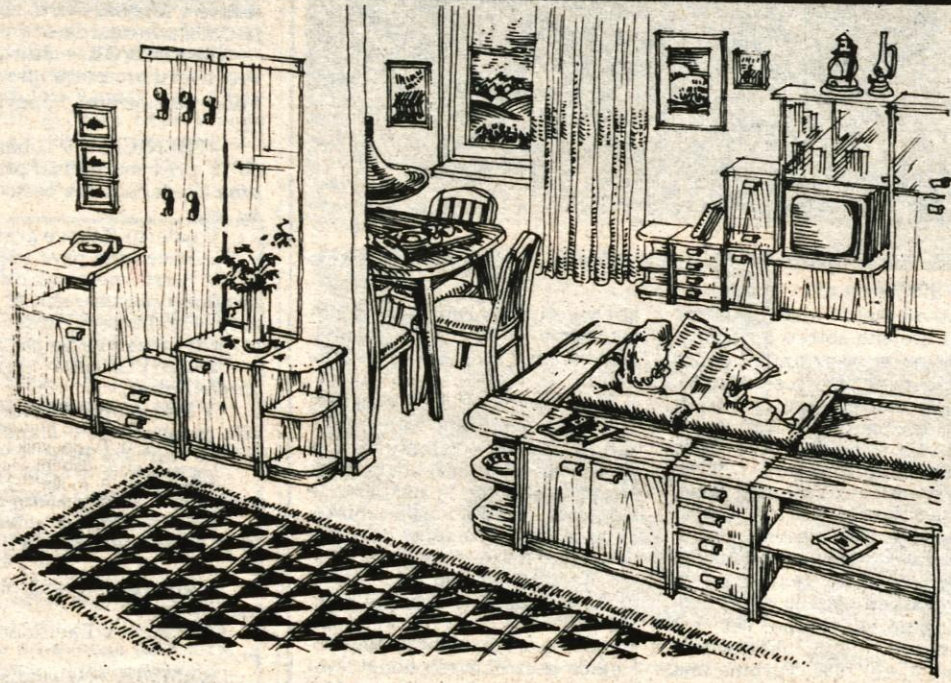
OBISČITE V MERKURJEVO prodajalno ELEKTROMOTO v Radovljici, Kranjska cesta 2, kjer vam ponujajo na odelku MOTO avtoplašče, platišča, rezervne dele za automobile in avtokozmetiko od šamponov, lakov, past in drugo.

alples industrija pohištva

Železniki
telefon: 064

66-155

Naše sistemsko pohištvo in dopolnilni kosovni program vam je na voljo v vseh salonih s pohištvom in v naši maloprodaji v Železnikih. Obiščite nas lahko vsak dan

od 8. - 19. ure in ob sobotah od 8. - 14. ure.

V marcu vas vabimo k nakupu, ob katerem vam poleg stalnih ugodnosti nudimo še naslednje:

15% POPUST PRI GOTOVINSKEM PLAČILU

OBROČNO ODPLAČEVANJE NA

6 OBROKOV BREZOBRESTNO

PRODAJAMO TUDI KUHINJE PROIZVAJALCEV

MARLES IN BREST

ODMEVI

PROSTOR ALI SKLADIŠČE

Gorenjski glas, 19.2.1988

Zadeva: Odgovor sveta KS Kovor na pišmo tov. Dragice Frantar v rubriki "PISMA, ODMEVI" v Gorenjskem glasu, dne 19.2.1988

Intenzivne aktivnosti za razvoj telefonije v krajevni skupnosti Kovor, občina Tržič potekajo že več kot osem let. V teh letih je svetu krajevne skupnosti in prizadevnim članom gradbenih odborov uspelo v naseljih, katere KS Kovor obsega, zagotoviti vsega skupaj 86 telefonskih priključkov, v letošnjem letu pa bo telefon zazvonil še v 40 gospodinjstvih v naši KS. Glede na to, da so finančne obveznosti poravnane, je skladno s spiskom naročnikov, telefonskih priključkov namenjen tudi tov. Dragici Frantar, Kovor 72.

V pismu tov. Frantarjeve v Gorenjskem glasu, 19.2.1988, je na račun sveta KS Kovor ter posredno Podjetja za PTT promet Kranj precej krivičnih očitkov in podtikanj, zato razvoj telefonije v KS Kovor razčlenjujemo nekoliko širše:

— po večkrat izraženih pobudah, pripravih ter usklajevanju tehničnih rešitev je bilo strokovno utemeljeno, da se območje KS Kovor, razen naselja Loka, veže na KATC Križe. V juniju 1982 je bila med Podjetjem za PTT promet Kranj in KS Kovor sklenjena osnovna pogodba o gradnji telefonske mreže v naseljih Kovor, Zvirče, Hudo ter del Loke, ki pa je zajela le gradnjo (dela + oprema) za osnovno t.j. primarno mrežo brez razvodnega, t.j. sekundarnega omrežja. Navedena pogodba z aneksom je še vedno v realizaciji, ker predvideva 126 telefonskih naročnikov, vendar ob pogoju, da bo večina le — teh vključenih na to mrežo po zgraditvi nove KATC v Križu.

Ta centrala bo vključena v promet letos, torej bodo tudi pogodbene obveznosti letos do konca izpolnjene. Poudariti je treba, da je bila gradnja primarnega voda Križe — Kovor — Zvirče — Hudo in del Loke izredno zahtevna investicija, tako finančno kot tehnično, ter da smo jo uspeli uresničiti le ob razumevanju vseh 126 potencialnih telefonskih naročnikov, ki so sovaljali v gradnjo kljub temu, da osnova (telefonska centrala) sploh še ni bila v gradnji. V prvi

fazi je bilo možno od 126 soinvestitorjev vključiti le 27 priključkov, kolikor je bilo možnosti v stari KATC Križe.

— v tesnem sodelovanju med Podjetjem za PTT promet Kranj in KS Kovor smo v obdobju 1983—1987 uspeli za območje KS Kovor zagotoviti še 59 dodatnih telefonskih priključkov, ki so bili zgrajeni postopno. Veliko razumevanja in truda pri teh priključitvah je pokazalo prav vodstvo podjetja za PTT Kranj.

Stroški sekundarnega razvoda pa so posamezne naročnike bremenili glede na dejanske cene. Uspelo nam je, da v letu 1988 ostaja le še 40 nerealiziranih priključkov od kvote 126 iz leta 1982, poleg tega pa nam je za KS Kovor z novo KATC Križe na voljo še dodatnih 86 števil.

— Trenutno na območju Kovorja, Zvirče, Hudega in del Loke poteka intenzivna gradnja razvodnega omrežja. Zaradi racionalnosti rešujemo sočasno zgraditev potrebnega razvoda (kar znese kar precej kilometrov kablov, drogovi itd.) za preostalih 40 naročnikov iz osnovne pogodbe ter za nove naročnike, za katere so priključki razporejeni v okviru skupne akcije krajevne skupnosti Križe, Pristava, Senično in Kovor (za skupno 379 priključkov). Glede na fazo gradnje, finančno situacijo in program izvajalca del je zanesljivo, da bo v KS Kovor letos 126 novih telefonov.

— glede na ostre očitke tov. Frantarjeve o vplačanem denarju v letu 1982 in valorizaciji teh sredstev: pristojni občinski upravni organ je v oktobru 1987 izdelal valorizacijo lastnih prispevkov za gradnjo telefonskega omrežja na območju občine Tržič, kjer so akcije potekale preko krajevnih skupnosti.

Iz tega revalorizacijskega izračuna je razvidno, da so pogodbeniki v KS Kovor (kot npr. tov. Dragica Frantar) po cenah oktobra 1987 vplačali 501.758.— din za gradnjo primarnega kabla (valoriziranih 21.500.— za kable in dela plus dodatnih 7.558.— din za fizična dela, vplačano 1982 oz. 1983). Ker je tudi v občinski resoluciji določeno, da naj bo finančna obremenitev krajanov, udeleženi v krajevnih investicijah enakega pomena, čimbolj enaka, smo v svetu KS Kovor pri izračunu dolžnega zneska preostalih 40 naročnikov za gradnjo sekundarnega omrežja izhajali iz obveznosti, kakršne imajo ostali naročniki (ki so vplačali v začetku leta po 374.000.— din, kar je oktobra pomenilo 564.000.— din, zraven pa še 80.000.— avgusta istega leta). Osnovna orientacija za določitev finančne obveznosti so bili stroški v KS Bistrica iz leta 1979, ki so posameznika obremenili za 685.966.— din po cenah oktobra 1987. Sklep sveta KS Kovor je bil, da v januarju 1988 naročniki iz pogodbe 1982

vplačajo še po 200.000.— din, kar pomeni, da bo dokončna valorizirana cena priključka po cenah oktobra 1987 vsega 700.000.— din. Ker je v sredstvih javnega obveščanja precej novic o tem, kolikšne cene plačujejo za telefonski priključek drugod, smo prepričani, da smo v KS Kovor, razvoj telefonije zagotovili za relativno sprejemljivo ceno.

V svetu KS Kovor smo zadovoljni, da se je pred osmimi leti pričeta akcija razvoja telefonije uspela razviti in zagotoviti krajanom vsako leto več telefonskih priključkov. Če bi v KS Kovor čakali na normalen razvoj telefonije, t.j. da bi do omrežja prišli samo z družbenimi sredstvi, potem vsaj še desetletja po Kovorju, Zvirču, Hudem in Loku ne bi bilo speljanih telefonskih kablov in ne bi zvončkljali telefoni.

Če smo v svetu KS Kovor, glede na pismo tov. Frantar, dolžni dati tak obširen odgovor, ker očitno sprotne informacije na zborih krajanov, v Radiu Tržič itd., niso bile dovolj, pa izkoristimo še za oris odnosa krajanov do gradnje telefonske mreže. Kljub temu, da je telefon dobri na vse in naj bi vsakdo posvojih močeh prispeval k temu, da čimprej in čim ceneje zgradimo celotno omrežje, se v praksi dogaja, da posamezniki onemogočajo gradnjo, zahtevajo druge trase kablov (kar pomeni krepke

podrazitve gradnje), grozijo z odškodninskimi zahtevki (čeprav gre zračni kabel zgolj nad njihovo posestjo in ni fizičnih poškodb) in nasploh akcijo močno otežujejo.

S tem želimo opozoriti na to, kako težavnega dela sta se lotili svet KS v prejšnji in sedanjosti, stavi, vključno z gradbenimi deli, ter da so ravno "telefonski spori" povzročili precej težav krajevni samoupravi.

Kljub temu, da telefonski priključek naročnika v KS Kovor ne glede na to, kdaj mu je bil zgrajen, stane več kot dve prečni mesečni plači, pa bi bili stroški še bistveno višji, če v vseh fazah razvoja telefonije naši KS ne bi bili deležni širše družbene pomoči. Poleg sredstev tržiškega združenega dela, raznih sredstev občine in investicijskih sredstev naše KS, nam vselej priskočila na pomoč tudi žavarovalna skupnost Triglav. To še posebej velja za prve korake v razvoju kovorske telefonije, ko smo bili še "bela lisa" v tržičski telefonski mreži.

Tov. Frantarjeva, veseli bomo vašega obiska v prostorih KS Kovor, kjer vam bomo razgledali vse dokumente kot dokaz naših truditev v tem odgovoru ter argument postopenega in pravičnega devnega dela, ki pa žal med krajanima zadostnega posluha.

Predsednik sveta KS Kovor
Milan Zupanc

Ivan Jan

STRDENNOVI

14

Za prvi podlistek smo izbrali zgodbo Ivana Jana Strdenovi, ki opisuje življenje partizanske družine iz Selške doline na začetku druge svetovne vojne. Knjiga bo izšla v založbi Partizanske knjige v Ljubljani. Objavili bomo nekaj odlomkov.

A tudi nekatere starejše, zgarane ljudi so premaknile Gornikove besede o pravičnosti. Zgrabile tako, da so marsikateremu v oči prišle solze.

Njegove besede so v prenekaterem golcarju, bajtarju ali kajžarju in njihovim ženam vsaj za nekaj časa vzbudile hrepeneče želje po lepšem življenju, kakršnega so tolkli doslej.

Gornik je govoril tudi o strankarstvu! O tem, kako so politiki umetno delili ljudi na klerikalce, sokole, liberalce, komuniste, socialiste in še druge stranke, samo da delovni ljudje ne bi bili enotni. Da ne bi spregledali njihovih igr.

"Zdaj bo konec s strankarskim zastrupljanjem in hujskanjem! Odtlej bo pomembno samo dvoje: ali z borečim se ljudstvom za svobodo in pravico, ali z okupatorjem proti njemu! Težko je zamisljati, da imamo tudi take izvrške, a jih je nekaj. Poslej bo pomemben le delovni človek, ki se upira in bori za narodni obstoj! Upri pa se nismo samo okupatorju, temveč tudi tistim domačim gospodom, ki so nas s kraljem vred izdali in raje odšli v tujino ali pa se vdinjali okupatorju!"

Tudi Rafku in prijateljem niso ušle tihe solze starejših, ki jih dotlej še nikoli niso videli jokati.

Najznamenitvejša je bila misel na svobodo, ki naj bi prišla morda že spomladi! To bi bilo najlepše od vsega, je kopalo po notranjosti navzočih.

Prelepe je, da bi bilo mogoče upati že zdaj! Pa vendar?

Fantje bi se in še poslušali tako Gornika, kot Španca in lepe, vznemirljive pesmi!

Starejši sicer nikakor niso mogli verjeti, da bo pomladi že svoboda, kajti okupatorjeva moč je bila velikanška. Zato pa so mlajšim besede o svobodi, ki da bo prišla s pomladjo, najbolj ostale v ušesih. Predvsem takim, kot so bili Peter, Rudi, Ciril in Rafko.

Med prelivanjem navdušenja, zaskrbljenosti in uganjanja, kako bo z vsem tem, kar je opisoval in obljubljal Gornik, se je spet oglasil partizanski zborček, ki so mu spet vsi tiho prisluhnili.

Razložili so jim, da so te pesmi prepevali že na Jesenicah, v Kranju in v Tržiču, kjer so od bogatašev zahtevali večje pravice za delavce in kmete.

"Zdaj je nujno tudi okrepljeno sodelovanje delavcev in kmetov. Nič ne bomo uspeli delati brez drugega!" je še razlagal Gornik.

Ljudje so se razhajali šele pozno zvečer, čeravno je bilo potem po hišah slišati zaskrbljena razpredanja.

Nič čudnega! Nacisti so ubijali in požigali že za malenkost.

Peter, Rudi in Rafko pa so se še dolgo pomenkovali. Potem ko je Rafko povedal, da so Nemci topli tudi njega, je rekel:

"Rudi, zdaj te razumem, zakaj si tako prenešal udarce!"

Tedaj, ko si mi pravil o njih in pokazal rane, nisem bil prepričan, če bi jaz to vzdržal brez priznanja. A takrat tega nisem upal pokazati."

Zadnji bi odšli iz dvorane, a Milan in Gornik sta opazila Rafka! Poklicala sta ga! In sledilo je natanko tisto, česar se je Rafko bal najbolj: nobenemu ni bilo prav, da je zapustil dom in prišel v bataljon!

"Kaj ne razumeš, da zdaj ne moreš po svojo!" mu je potem, ko so se sicer veselo pozdravili, očital brat Milan.

"Saj je lepo, da si tako vnet. Še lepše pa bi bilo, Gornik pa je dodal:

če bi bili taki starejši fantje, ki se nikakor ne morejo odtrgati od doma. A ti boš več koristil doma! Poleg tega vaša hiša ne sme biti kompromitirana!"

Kaj pa spet pomeni ta beseda, je mimogrede obšlo Rafka, a mu je Gornik kmalu to pojasnil.

"Saj veš, kaj je pri vas!"

Pogovorili so se, na koncu je Gornik odločil: "Zjutraj se boš vrnil domov. A previdno. Skrbel boš za zveze in obveščanje, ki bo zdaj z vsakim dnem važnejše! In še marsikaj bo potrebno storiti!"

Niso mu bile vseh take besede, a "ukaz je ukaz", mu je zjutraj rekel Milan. Prav on je v štabu odgovarjal za obveščanje, kar pa seveda ni razglasal.

"Tu imaš pošto za kranjsko javko, tu pa pištolo! Karabinko moraš prepustiti nam!"

Povedal mu je, kam naj gre, kako naj se obnaša, kakšna so gesla.

To se mu je še bolj upiralo, a moral se je prilagoditi.

Rafko je spet vzel pot pod noge. Razočaran nad enodnevnim partizanstvom, užaljen, ker je moral pustiti puško! Vendar bogatejši za tisto, kar je slišal in videl na mitingu. Tega pa je bilo veliko!

Domači so ga sicer pogrešili in se jim je čudno zdelo, vendar so se zadovoljili že s tem, da se je vrnil. Toda Rafko jim o vzrokih odsotnosti nikoli ni povedal.

"Zakaj bi jih težil. Že tako imajo preveč skrbi. Posebno mama," si je dopovedoval potem, ko sta si z mamo pogledala globoko v oči.

Hudo pa ga je skrbelo, ker je blizu Smrekovca srečal Viktorja, ki se mu je posmehnil, kot bi hotel reči: "Vem, kje si bil."

Spet proti Kranju in nazaj

Že drugi dan je Rafko s pošto šel na javko v Kranj. Najprej v predmestje pod Šmarjetno goro. Blizu tod je skrtil smuči in naprej šel peš. Ni pa se

vračal prazen. Na javki je dobil dve bombi in pištoli, na vrh pa še pismo za Gornika. Vse to je skrtil blizu poti, nato pa se je prek mostu odpravil še v mesto.

Druga javka je bila v znani lekarni. Rafko je samo čutil, kako temeljito je speljana organizacija OF.

Lekarnar mu je potem, ko sta izmenjala gesla, napolnil nahrbtnik z obvezili in zdravili. Vrh sta zložila zavojčke cigaret, ki so odigravale dvojnovo vlogo: maskirno, za vsak primer, in tolažilno partizane — kadilce!

Ker je hodil povsem brezbrizno, ga niti na strahu čez Savo ni nihče ustavljal. Lepo je pozdravil stražarja in vse je bilo v redu.

Pod Šmarjetno goro je dvignil še smuči in skot orožje, zato se je dalje pomikal mnogo preneje. Zdaj ga ni smel ustaviti ali celo pregledovati nihče! Tudi, če bi naletel na Nemce, se ne bo ustavil. Njih še celo ne!

Ušmeril se je kar povprek in sneg je prijateljsko šumel pod smučmi.

Ni se mogel dalje proti domu. V gostilni za Zablenco je imel še eno javko. Poleg tega je bil na lačen in žejen. Ob vseh naporih še ves dan ni bil žil prav ničesar, v lekarni pa tudi ni mogel reči ničesar.

"Kakor bo, pač bo! Tja moram! Se bom že izvil, če bo kaj nepredvidenega! Sicer pa me gostilničar pozna," se je tolažil.

Nahrbtnik, ki je bil zaradi izrednega tovara zelo velik, je spustil z ramen v kot za vrati. V gostilni je bilo le pet, šest gostov, ki so žulili vsak svojo merico. Zato mu je gostilničar lahko kmalu ustregel s čajem in klobaso. Vse to mu je pomagal tako, da je pod kruh na krožnik zložil neke papirje.

Sporočila za Gornika! Ko se je okrepčal in med brisanjem ust s papirje neopazno spravil v žep, je Rafko vstal in rekel:

"Tako, kar dobro sem se podprl in hvala!" se nadejal.

TV SPORED

PETEK

18. marca

10.00 Dokumentarec meseca: Jukrošter

10.40 I. Bergman: Fanny in Alexander, ponovitev 2. dela švedske nadaljevanke

17.20 Video strani

17.35 V znamenju dvojčkov, 3. del

17.50 Grizli Adams, 7. del ameriške nanizanke

18.15 20 ton na dan, dokumentarna oddaja TV Novi Sad

18.45 Risanka

18.53 Video strani

19.00 Vreme

19.13 TV okno

19.18 Zrno

19.22 Propagandna oddaja

19.30 TV dnevnik

19.55 Vreme

19.59 Zrcalo tedna

20.14 Propagandna oddaja

20.22 H. Dietl-P. Süskind: Kir Royal, 1. del nemške nadaljevanke

21.20 Propagandna oddaja

21.25 Zmagoslavje zahodne civilizacije, 8. oddaja

22.15 TV dnevnik

22.30 Kronika s srečanja gledališč Alpe-Jadran

22.50 Tema, sovjetski film

00.30 Video strani

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik

17.30 Otroška oddaja

18.00 Znanstveni razgovori, izobraževalna oddaja

18.30 Risanka

18.40 Številke in črke, kviz

19.00 Domači ansambel Braneta Klavžarja

19.30 TV dnevnik

20.00 Iz koncertnih dvoran: Koncert simfoničnega orkestra SF, prenos

22.00 Nevesta na oglas, ameriški film

TV Zagreb I. program:

8.20 Poročila

8.25 Otroška oddaja

9.00 TV v šoli: Zakaj, zakaj, živimo z glasbo, Angleščina, TV gledališče

10.30 Poročila

10.35 TV v šoli: Razlaga antičnih poetik, Risanka, Knjiga, Risanka, Mi in živali

12.30 Poročila

15.00 TV v šoli: Angleščina, TV gledališče

16.00 Dober dan

17.10 Kronika reke

17.30 Otroška oddaja

18.00 Znanstveni razgovori, izobraževalna oddaja

18.30 Risanka

18.40 Številke in črke, kviz

19.10 TV kolektor

19.30 Risanka

19.30 TV dnevnik

20.00 Lovce, serijski film

20.55 Kvizokoteka

22.00 TV dnevnik

22.20 Kulturni magazin

23.50 BIS-nočni program, Magnum, serijski film

01.35 Poročila

SOBOTA

19. marca

7.55 Video strani

8.05 Radovedni Taček: Koza

8.20 Pamet je boljša kot žamet: Koristen lesk, 11. oddaja

8.25 V znamenju dvojčkov, ponovitev 3. dela

8.40 ZBIS: Srečni metulj, 3. oddaja

8.55 Legende sveta, 2. oddaja

9.25 Cynano de Bergerac, 4. del

TV Zagreb I. program:

9.00 TV v šoli

10.30 Poročila

10.30 BIS-ponovitev nočnega programa

14.55 DP v nogometu-Rad: Priština

11.45 Poročila

11.50 TV kolektor

17.00 Kritična točka

17.45 Narodna glasba

18.15 Šenk, dokumentarna oddaja Novi Sad

19.00 Risanka

19.30 TV dnevnik

20.15 Bolje življenje, humoristična serija

21.00 Madame z Beverly Hillsad, ameriški film

22.35 TV dnevnik

22.50 Nočni program

00.50 Poročila

TV Zagreb I. program:

9.10 Video strani

9.20 Živ žav

10.15 Grizli Adams, ponovitev 7. dela ameriške nanizanke

10.15 Vrnitev v Paradiž, ponovitev 21. dela avstralske nadaljevanke

11.30 Domači ansambli: Ansambel Vita Muženiča

12.00 Ljudje in zemlja

12.30 Video strani

15.50 Video strani

11.05 Kako zelena je bila moja dolina, 5. del ameriške

18.15 Slovenci v zamejstvu

18.45 Risanka

18.55 Video strani

19.00 Vreme

19.01 TV dnevnik

19.11 TV okno

19.18 Zrno

RADIO

PETEK, 18. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.05 Radijska šola za nižjo stopnjo - 8.35 Mladina poje - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 11.05 G. Bizet: Carmen - 12.10 Pod domačo marelo - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti - 13.20 Osmrtice, obvestila in zabavna glasba - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Govorimo angleško - 14.35-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Dogodki in odmevi - 15.55 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja in EP - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Minute z ansambelom Štirje kovači - 18.15 Gremo v kino - 19.00 Radijski dnevnik - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci - 19.45 Pojemo in godemo - 20.00 Mladi mostovi - 20.30-23.00 Slovincem po svetu - 23.05 Literarni nokturno - 00.05-4.30 Nočni program

SOBOTA, 19. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.05 Pionirski tednik - 10.05 Sobotna matineja - 11.05 Naši znanstveniki pred mikrofonom - 11.20 Minute za staro glasbo - 11.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 12.30 Kmetijski nasveti - 14.05 Kulturna panorama - 15.10-15.35 Popoldanski mozaik - 16.00 Vrtljak želja - 16.30 Srečanje republik in pokrajin - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.30 S knjižnega trga - 19.45 Minute z ansambelom Atija Sossa - 20.00 Radio na obisku - 22.20 Od tod do polnoči - 23.05 Literarni nokturno - 00.05-5.00 Nočni program - glasba

NEDELJA, 20. marca:
Prvi program
5.00-8.00 Jutranji program - glasba - 8.07 Radijska igra - 9.05 Še pomnite, tovariši? - 10.05 Nedeljska matineja - 11.00-17.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 13.20 Osmrtice, obvestila in zabavna glasba - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Govorimo angleško - 14.35-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Dogodki in odmevi - 15.55 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja in EP - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Minute z ansambelom Štirje kovači - 18.15 Gremo v kino - 19.00 Radijski dnevnik - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci - 19.45 Pojemo in godemo - 20.00 Mladi mostovi - 20.30-23.00 Slovincem po svetu - 23.05 Literarni nokturno - 00.05-4.30 Nočni program

KINO

KRANJ CENTER

18. marca: amer. akcij. film SMRTONOSNO OROŽJE ob 16. in 20. uri, nem. erot. film VROČE NOČI JOSEFINE MUTZENBACHER ob 22. uri 19. marca: amer. akcij. film SMRTONOSNO OROŽJE ob 16. in 20. uri, nem. erot. film VROČE NOČI JOSEFINE MUTZENBACHER ob 22. uri 20. marca: amer. ris. film LARIFARI ZAJČEK ob 10. uri, amer. akcij. film SMRTONOSNO OROŽJE ob 15. in 17. uri, nem. erot. film VROČE NOČI JOSEFINE MUTZENBACHER ob 21. uri 21. marca: amer. akcij. film CIVILNA PATRULJA ob 16. in 18. uri, nastopajo: DON JUAN, JAKA ŠRAUFČIGER in DUDEK ob 20. uri 22. marca: amer. akcij. film CIVILNA PATRULJA ob 16. in 18. uri, amer. akcij. film CIVILNA PATRULJA ob 16. in 18. uri 23. marca: amer. prem. amer. akcij. film DVA VRAGA IZ CHICAGA ob 16. uri, slov. polit. drama HUDODELCI ob 18. in 20. uri

KRANJ STORŽIČ

18. marca: amer. superspekt. CONAN II. ob 16. in 20. uri 19. marca: amer. pust. film ZLATI FANT ob 16. in 20. uri, amer. izrael. komed. VSE V ROK SLUŽBE ob 18. uri 20. marca: amer. fant. srhlj. TERMINATOR ob 14. in 18. uri, amer. izrael. kom. VSE V ROK SLUŽBE ob 16. uri, prem. amer. ital. krim. film DVOJNA UGRABITEV ob 20. uri 21. marca: amer. ital. krim. film DVOJNA UGRABITEV ob 16. in 18. uri 22. marca: amer. ital. krim. film DVOJNA UGRABITEV ob 16. in 18. uri 23. marca: hongkon. barv. karate film V ZMAJEVEM GNEZDU ob 16. in 18. uri

KINO

KRANJSKA GORA

18. marca: amer. akcij. film DVA VRAGA IZ CHICAGA ob 20. uri 19. marca: amer. akcij. film DVA VRAGA IZ CHICAGA ob 16. in 18. uri, amer. komed. HOT DOG ob 20. uri, prem. amer. akcij. film PEKLENSKA STEZA BMX ob 22. uri 20. marca: amer. akcij. film DVA VRAGA IZ CHICAGA ob 15. in 17. uri, prem. amer. akcij. film CIVILNA PATRULJA ob 21. uri 21. marca: angl. thrill. SANJAVI MORILEC ob 18. in 20. uri 22. marca: amer. fant. srhlj. TERMINATOR ob 18. uri, slov. polit. drama HUDODELCI ob 20. uri 23. marca: kinopredstava odpade! 24. marca: amer. barv. film MOJA LEPA ŠOFERKA ob 18. in 20. uri

KOMENDA

18. marca: amer. film MOJA LEPA ŠOFERKA ob 19. uri 19. marca: amer. krim. film MURPHYJEV ZAKON ob 19. uri

LAZE

18. marca: amer. pust. srhlj. PIRAMIDA STRAHU ob 19. uri

ČEŠNICA

18. marca: amer. krim. film MURPHYJEV ZAKON ob 20. uri

MEDVODE

18. marca: amer. psih. thrill. STRIPTEASE SMRTI ob 19. uri 19. marca: amer. film MOJA LEPA ŠOFERKA ob 18. in 20. uri 23. marca: amer. superspekt. CONAN II. ob 17. in 19. uri

DUPLICA

19. marca: amer. ital. krim. film DVOJNA UGRABITEV ob 20. uri 20. marca: amer. pust. film ZLATI FANT ob 18. in 20. uri 23. mar-

TOREK

22. marca

10.00 TV mozaik: Šolska TV: Kemija: Sublimacija in ekstrakcija

10.40 Fizika: Od Newtonove do Einsteinove mehanike: Newtonova dinamika

11.00 Tuji jeziki: Angleščina 34. lekcija

11.25 Video strani

11.40 Mozaik-šolska TV, ponovitev

17.40 Pamet je boljša kot žamet, 12. oddaja

17.45 Tedenski zabavnik, oddaja TV sarajevo

18.45 Risanka

18.55 Video strani

19.00 Vreme

19.13 TV okno

19.18 Zrno

19.22 Propagandna oddaja

19.30 TV dnevnik

19.55 Vreme

19.59 Propagandna oddaja

20.05 M. Ijas: Rokoborec, finska drama

21.30 Propagandna oddaja

21.35 Osmi dan, oddaja o kulturi

22.15 TV dnevnik

22.30 Video godba

23.15 Video strani

Oddajniki II TV mreže:

17.10 TV dnevnik

17.30 Otroška oddaja

18.00 Tuji jeziki: Angleščina, 34. lekcija

18.30 Risanka

18.40 Številke in črke, kviz

19.00 Glasbena parada Radenci

88: Big band RTV Ljubljana

19.30 TV dnevnik

20.00 Po sledovih Slovencev v Svetu: Dežela neskončnih možnosti I., 3. oddaja dokumentarne serije

20.40 Zrebanje lota

20.45 Poročila

20.55 Zabavni torek

22.30 Oddaja iz kulture

Oddajniki II TV mreže:

17.10 TV dnevnik

17.30 Legende sveta, otroška oddaja

18.00 Ljudje pripovedujejo, izobraževalna oddaja

18.30 Video godba

19.30 TV dnevnik

20.00 Glasbeni večer

21.30 Poročila

21.35 Budimpešta: SP v umetnostnem drsanju-športni pari prosto, posnetek

22.30 Umetniški večer: Shakespeare: Othello

SREDA

23. marca

9.45 Propagandna oddaja

9.50 Saalbach: Svetovni pokal v alpskem smučanju smuk (ž), prenos

10.40 M. Ijas: Rokoborec, finska drama

Oddajniki II TV mreže:

17.10 TV dnevnik

17.30 Legende sveta, otroška oddaja

18.00 Ljudje pripovedujejo, izobraževalna oddaja

18.30 Video godba

19.30 TV dnevnik

20.00 Glasbeni večer

21.30 Poročila

21.35 Budimpešta: SP v umetnostnem drsanju-športni pari prosto, posnetek

22.30 Umetniški večer: Shakespeare: Othello

ČETRTEK

24. marca

8.50 Propagandna oddaja

8.55 Saalbach: Svetovni pokal v alpskem smučanju-veleslalom (ž), prenos 1. teka

9.45 Rdeči baron, ameriški film

11.20 Propagandna oddaja

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik

17.30 Legende sveta, otroška oddaja

18.00 Ljudje pripovedujejo, izobraževalna oddaja

18.30 Video godba

19.30 TV dnevnik

20.00 Glasbeni večer

21.30 Poročila

21.35 Budimpešta: SP v umetnostnem drsanju-športni pari prosto, posnetek

22.30 Umetniški večer: Shakespeare: Othello

TOREK, 22. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.05 Radijska šola za srednjo stopnjo - 8.35 Igraj kolte - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 11.05 Aktualni problemi marksizma - 12.30 Kmetijski nasveti - 13.00 Iz naših krajev - 14.05 Znanje za jutri - 14.35-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Studio ob 17.00 - 17.45 Glasba - 18.00 Sotočja - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi - 21.05 Radijska igra - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.30 Slovenski pevci zabavne glasbe - 23.05 Literarni nokturno - 23.15 Mozaik lahke glasbe - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

SREDA, 23. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.30 Instrumenti se vrstijo - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 11.05 Danes smo izbrali - 12.10

SOBOTA, 19. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

NEDELJA, 20. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

NEDELJA, 20. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

SOBOTA, 19. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

NEDELJA, 20. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

SOBOTA, 19. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

NEDELJA, 20. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

SOBOTA, 19. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

NEDELJA, 20. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

SOBOTA, 19. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

NEDELJA, 20. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

SOBOTA, 19. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

NEDELJA, 20. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

SOBOTA, 19. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

NEDELJA, 20. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

SOBOTA, 19. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

NEDELJA, 20. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

SOBOTA, 19. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

NEDELJA, 20. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

SOBOTA, 19. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

NEDELJA, 20. marca:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugotavljanje - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - 22.30 Večerna podoknica - 23.05 Literarni večer - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

SOBOTA, 19. marca:
Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.35 Koncert za mlade poslušalce - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pojemo in godemo - 13.30 Od melodije do melodije - 14.05 Za mlade radovedneže - 14.45-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Zabavna glasba - 16.00 Vrtljak želja - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.15 Razmišljanje, ugot

GLASOV INTERVJU

Jože Kuhelj

Pokojninski — zrcalna slika delitvenega sistema

Da bi se prebili skozi skrivnostne labirinte pokojninskega sistema, bi potrebovali kaj več kot nekaj časopisnih stolpcev. Vendar ljudje vse sistemske tancine niti ne zanimajo, natanko pa hočejo vedeti, kdaj naj se upokojijo, da bo njihova pokojnina najzgodnejša, kako se jim bo povečevala, kakšna pogoje morajo pravzaprav izpolniti, preden jim je dano užiti pokoj... Najvažnejše pa je, ali gre obstoječemu pokojninskemu sistemu zaupati, ali je dovolj trden, da se lahko zanesejo na njegove temeljne določbe in da ga ne bo ob prvi priložnosti zamajala že najhujša sapica dnevno-političnega pragmatizma.

ilustracijo primer: za osnovo pokojnine se jemlje OD iz kateregakoli zaporednega desetletja, ki daje zavarovancu najugodnejšo pokojninsko osnovo. Toda celo tako dobrnamerni določbi lahko sledijo negativne posledice. Denimo, da so dobri dohodki tega ugodnega desetletja rezultat konjunkturalnega, monopolnega položaja delovne organizacije. Dobre plače, dobra osnova za izračun pokojnine, kasneje dobra pokojnina. Nato pa gre z delovno organizacijo navzdol. Zavarovanec, ki gre v pokoj z izračunano pokojnino za najugodnejše desetletje, pa ima lahko v tem primeru višjo pokojnino, kot je plača zaposlenega.

Na takšne in drugačne zanke opozarjate tudi v brošuri Kdaj in kako v pokoj?

Čas, ko se pokojninskemu sistemu spet obetajo spremembe, je priložnost za besedo. Tokrat smo jo rekli z Jožem Kuhljem, svetovalcem direktorja strokovne službe Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije, ki je tudi avtor pred časom izdane knjžice "Kdaj in kako v pokoj", nekakšnega "turističnega vodiča" po neznani pokojninski deželi.

Pokojninski sistem naj bi bil trden, zanesljiv in varen, videti pa je, da je naš vse prej kot to. Spreminjamo ga, kot se nam zdi. Kako ga ocenjujete kot poznavalec?

"Nedvomno bi moral biti ta sistem trden, vsaj temeljne pravice naj bi držale dlje časa, tako kot je to v sosednjih državah. Nekatere temeljne določbe, denimo tiste, ki se dotikajo pogojev za pridobitev pravic do starostne, invalidske in družinske pokojnine, tudi pri nas veljajo že dve desetletji, z vsemi pa ni tako. Vendar je iluzorno pričakovati, da bo ob dinamični siceršnjih družbenih spremembah to področje ostalo nedotaknjeno, saj se mora tudi prilagajati spremenjenim razmeram."

V pokojninskem zakonu je kopica neskladij, ki jih upokojenci krepko občutijo na svoji koži.

"Pokojninski sistem se navezuje na večji, delitveni sistem in vse pomanjkljivosti zadnjega se zrcalijo v prvem. Ko so snovali pokojninski sistem, so ga s predpostavko, da bi bil čimbolj odvisen od delitvenega. Seveda tedaj niso pričakovali, da bi bil čimbolj odvisen od delitvenega. Seveda tedaj niso pričakovali, da bo utrpel takšne deformacije, kot jih je. Neskladja so pri delitvi dohodka, prihaja do razlik med plačami delavcev istih poklicev, enakih delovnih mest, izobrazbe... Tudi upokojence zadene enaka usoda, le da je vse skupaj še občutnejše, ker ima pač tudi pokojninski sistem svoje zakonitosti. Višina pokojnine ni odvisna le od OD, temveč tudi od dopolnjene delovne dobe, vse to pa se odraža na višini pokojnine. So pa tudi tu "varovalke", kot je na primer odmera pokojnine od najnižje pokojninske osnove, kadar bi bila pokojnina, odmerjena od OD pod dogovorjeno ravni, ki ne zagotavlja materialne in socialne varnosti."

DVOREZNOST DOBRONAMERNIH DOLOČB

Kako se izogniti nedoslednostim?

"Popolnoma se jim ne da. Za

mi upokojitvami, uvajanjem novih pravic (od vključevanja nadur v pokojninsko osnovo do uveljavljanja tako imenovanih italijanskih pokojnin) — tako rekoč potrojenim delom ob istem številu strokovnih delavcev in še s plačami "na ledu".

Vrniva se k začetku. Zaupanje v pokojninski sistem je lansko jesen močno omajala po hitrem postopku sprejete spremembe zveznega pokojninskega zakona, ki je še za preostale upokojence uvedla izplačevanje pokojnin za nazaj. Vemo, kaj so s tem izgubili upokojenci, toda kdo je s tem kaj pridobil?

"Pokojninska skupnost s tem ni skoraj nič pridobila, saj se je z zamikom izplačil spreminilo le obračunsko obdobje. Skupnosti prvega v mesecu ni bilo treba poskrbeti za sredstva, s čimer si je okrepila likvidnost. Med upokojenci pa je tedaj vladalo prepričanje, da jih je zakonodajalec pripravil ob eno pokojnino. Vendar to ne drži, še vedno v letu dni dobijo vseh dvanajst. Drugo pa je kajpak način, kako so sprejeli odločitev o tako pomembnih stvareh, kot so temeljne pravice, izhajajoče iz minulega dela."

V POKOJ STAREJŠI

Pred vrati so nove zamisli o posegih v zvezni pokojninski zakon, dvig starostne meje kot pogoja za pridobitev pravic ih pokojninskega zavarovanja. S kakšnimi argumenti in kakšna usoda se jim piše?

"Življenjska doba ljudi se je v zadnjih desetletjih podaljšala, odkar veljajo temeljne določbe dvajset let starega zakona, ki ureja pogoje za pridobitev pravic do pokojnine. Od tod misel, da bi starostno mejo za odhod v pokoj dvignili za 3 leta. Gre pa tudi za nadaljnje gnotne možnosti pokojninskega zavarovanja, ki se jim bo morala "poraba" na tem področju tako ali drugače prilagoditi. Delež družbenega proizvoda potrebnega za pokojnine, se povečuje, pa ne le zato, ker narašča število upokojencev, zaradi česar se razmerje med aktivnim in upokojenim prebivalstvom spreminja v prid slednjim. Temveč tudi zato, ker se je v krizi zmanjšal družbeni proizvod."

Misel o dvigu starostne meje kot pogoja za upokojitev je sicer v navzkrižju z nekaterimi drugimi idejami, pa tudi že uveljavljenimi zakonskimi določili, če za primer vzamemo le pobudo o skrajševanju delovne dobe.

Pri tem pa gre spet za poseg v temeljne pravice, torej v tisti del sistema, ki bi moral biti stabilen, zaupanja vreden in varen. Preden se bo o tem odločalo, bo treba stvar temeljito strokovno in politično pretehtati, da se ne bi ponovila izkušnja lanske jeseni. Že zdaj pa se vidi, da ima pobuda med ljudmi nesluten odmev. Večina ji odločno nasprotuje. Ta učinek čutimo tudi v strokovni službi skupnosti, kjer so se zadnji čas zahtevki za upokojitev močno povečali. Mnogi, ki so tik pred pokojem, so pač po hiteli, da jih morebitni zakon ne bi prehitel."

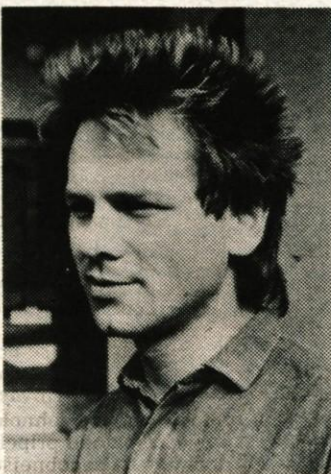
D. Z. Žlebir

Tomaž Žontar

Pomaranča in Gu-gu

Sveti duh, 15. marca — Tomaž Žontar je kljub štiriindvajsetim letom že dolgo popularen. Pri šestnajstih je začel igrati pri Pomaranči, ansamblu, ki mu se danes radi prisluhnemo. Kasneje je nastopal še pri drugih ansamblih, igral tudi sam, leto dni pa je že član enega najpopularnejših slovenskih ansamblov, Gu-gu, ki je minuli konec tedna nastopil tudi na prireditvi za izbor pesmi Evrovizije.

Glasba, igranje v ansamblih, te spremljajo že vrsto let. Kako pa se spominjaš začetkov?

"Pri Pomaranči sem začel igrati s šestnajstimi leti, prej pa sem hodil v nižjo glasbeno šolo. Lahko celo rečem, da se mi je

kar malo zamerila, saj mi je šola naredila skoraj več škode kot koristi. Veliko pa sem se naučil pri igranju v ansamblih. Vedno sem igral z glasbeniki, ki so znali več od mene, zato sem se moral potruditi še toliko bolj. Seveda pa je bilo to dobro, saj sem se vedno kaj naučil, pri vsakem ansamblu kaj novega. Vendar pa je res omembe vredno le igranje pri Pomaranči in pa sedaj pri Gu-gu."

Član Gu-gu-ja še nisi dolgo, kako si se jim pridružil?

"Moram reči, da sedaj le zamanjujem klaviaturista, ki je na služenju vojaškega roka in bo z ansamblom le še do konca maja. Je pa pri ansamblu zelo dobro delati, saj vsi vedo, kaj hočejo, kakšno glasbo hočejo igrati. Vedo, da v glasbi ni filozofije in Gu-gu poznajo svoj cilj. To pa ni, da bi bili najboljši v Sloveniji, pač pa, da so vedno neke blizu vrha. V njihovi družbi se počutim fino tudi zato, ker iz vsake stvari, vsake pesmi, znajo narediti štos. Igramo glasbo, ki ni čisto

sto komercialna, tako da volji tudi glasbene kritike vseh mnogim poslušalcem. Konec tedna ste sodelovali na izboru za letošnjo pop Evrovizijo, ki bo naslednji sec v Dublinu?

"Sprva smo kot kandidati za ta izbor predlagali sedaj popularno Moja Lulu, vendar ljubljanski studio ni sprejel to smo sprejeli ponudbo sk. RTV in nastopili skupaj z Odzaklijevsko ter se uvrstili tretje mesto. Mislim, da naša pesem bila boljša od t. so zastopale RTV Ljubljana. Z družino, ženo Darjo in letnim sinom Kristjanom pri Svetem duhu. Kakšno imaš načrte?"

"Ko bom maja prenehal igranjem pri Gu-gu, bom videoteko v Ljubljani. V pa bom ostal tudi pri Imam že nekaj novih posnetkov, vendar še ne vem, kako se bodo odločil. Če si neke na vrhu glasbene scene, se da živeti profesionalni glasbenik in gače je tudi težko, saj je nastopov, veliko sem tudi ma, posebno čez vikend. pa ima vsako delo dobre strani, tudi delo glasbenika."

Foto: F. Pol

SVET BREZ BLEŠČIC

Živeti od pokojnine

Kadar se upokojenci oglašajo v pisarni svoje socialne delavke, običajno pridejo s tremi papirji: izpiskom od pokojnine za tisti mesec in položnicama za stroške bivanja in elektriko. V brezupni stiski sprašujejo, kako naj s tem živijo, odgovor na njihovo retorično vprašanje pa nihče ne ve. K ubožni pokojnini sociala lahko prikaže le kako denarno pomoč, vendar tudi ta kaj prida ne okrepi proračuna. Lahko pomagajo pokriti stanarino, vendar glavnina stroškov bivanja še vedno ostane zaradi astronomskega računa za ogrevanje. Kakšne položnice za elektriko pa prihajajo te dni, tudi vemo. Tisti z neprekrbljenimi otroki so še na slabšem, čeprav dobijo zanje nekaj otroškega dodatka. Ta pa komaj zadošča za žepnino in vozno karto do šole.

Tudi Marija sodi med tiste, ki ji zneski na treh papirjih nikakor ne gredo skupaj. De-

cembra je bila njena pokojnina nekaj nad dvanajst starih milijonov, domala tolikšen pa je bil tudi znesek, napisan na položnici, s katero mora poravnati stroške bivanja v enopolno stanovanju. Od tega je že odštet znesek blizu treh starih milijonov, kolikor znaša subvencija stanarine. Za svoji deklici, obe še osnovnošolki, dobi nekaj otroškega dodatka, nekdanji mož pa zanj plačuje tudi okoli petih milijonov preživnine. To pa je tudi ves denar, ki pride v hišo za življenje tričlanske družine.

Kako lahko s tem živijo? Mariji ponos ne da, da bi jadovala nad revščino, čeprav se temu res ne da reči drugače. Kot da se je vse zgrnilo nanje nekaj let nazaj, ko je Marija, še sorazmerno mlada po 20 letih delovne dobe morala invalidsko v pokoj. Plača proizvodne delavke je bila slaba, takšna je tudi pokojnina. Že prej so skromno živeli, zdaj pa so

primorani še bolj. Konec seca težkega srca odhajajo trgovino. Marija si ne pritrgovati od ust, saj od njočima hčerka ma težko vse, kar je za njune sošolke, kaj samo po sebi umeri pa naj gre za obisk družali pa nakup modnega p. nika iz jeansa. Dekleti st. tistih let, ko ju je težko stano oblačiti v pono. oblačila, ki so jih odst. dodarni premožnejši ljud. sreča, da jim v najtežjih. nutkih priskoči na pomo. rijina družina.

Kadar revščina trka na ta, si ljudje pomagajo na. čne načine: hitijo za do. zaslužkom, obdelujejo. prihranijo pri nakupu. hrane, nekateri se izogn. di plačilu položnic. Mari. more nič od tega: za pr. dovolj zdrava, za drugo. betonske džungle nima. nosti, za tretje je preve. vesti. Le varčuje lahko. odreka in zateguje pas. kaj let, dokler hčeri ne. do svojega kruha.

D. Z.

IZ ZGODOVINE NOB (13)

Metod — sinonim odpora in junaštva

Zadnjič omenjeni Metod, za katerega so Nemci — gestapo — zasliševanjem Ivana Urbanca in še nekaterih, da je bil Duhovna glava, ki je prišel iz Ljubljane, je bil zelo iskan in končno 10. marca 1942 tudi aretiran. Tega večera je izdajalec pripravljal gestapovskega šefa z Jesenic Druschkeja v Trboje v hišo, kjer je Metod prenočeval. Zgrabili so ga dobesedno med spanjem. Tako je v roke gestapa padel Metod — za gestapovce vedno še Janez Habe. Dejansko je bil to Tone Dolinšek — z ilegalnim imenom Metod, česar pa gestapovci tudi z najhujšimi mučnimi sredstvi niso in niso mogli izvleči iz njega, ki je bil res partijska glava: sekretar Pokrajinskega komiteja KP za Gorenjsko. Novembra 1941 je bil iz CK KPS iz Ljubljane poslan na Gorenjsko.

Bil je preizkušen, z besedami in dejanji vztrajen revolucionar, ki so ga mučili že po jugoslovanskih ječah. Metod je bil dragocen "plen" in gestapo je iz njega hotel izvleči veliko podatkov. Metod bi jih tudi res lahko dal, ker je veliko vedel, toda tudi najhujša mučenja ga niso zlomila. Postopoma so gestapovci v begunjski kaznilnici sicer zvedeli kaj in kdo je, a Druschke je bil prepričan, da bo tudi Metod "spregovoril". V celici je bil vedno v težkih okovih na rokah in nogah, čeprav tudi sicer ni bilo možnosti za pobeg, na kar je kljub hudim okoliščinam Metod mislil vseskozi. Ko so ga vodili k zasliševanju, je še hodil, potem pa so ga mučili tudi po več ur tako, da so nazadnje razbitega, okrvavljenega, včasih tudi nezavestnega, prinesli ali privlekli v očeji in ga spet okovanega vrgli v celico, v bunker.

Kljub vsemu gestapovci od Metoda niso zvede-

li niti za njegovo pravo ime, kaj da bi jim vedal kaj drugega. Metodova odpornost, nezlomljivost in junaštvo so kmalu zaslužili begunjskih zaporih in hodniki. Sozapravniki petaje govorili o Metodu in njegovem pred podivjanimi gestapovci. Na vsako vprašanje je bilo največ to, da jim je spet in spet povedalo, da je Metod — in konec. Gestapovci neli, zapokom pa je postajal simbol junaštva in odpora!

In ime Metod je preskočilo tudi debele zidove — ter tudi med prebivalstvom zunaj težkih dneh (spomladi 1942), ki so bili na skem za NOG najhujši, podvrglo bojni in duh.

Gestapo je nazadnje poskusil z najhujšimi di Metoda so obsodili na smrt. Dne 31. marca so jih 30 odpeljali v Drago, med njimi. povečini njegovi znanci in sodelavci v upori. tudi Metod. Pred njimi so streljali ob kol. in tri. Metoda so hranili do zadnjega. In ko. ral priti pod strel, ga je namesto strela sp. lo vprašanje, naj vendar pove pravo ime.

"Če že zaradi drugega ne, vsaj zaradi. bomo lahko napisali, koga smo ustrelili. šal gestapovce. A kljub bolečinam ob mrtvih tovarish. tudi zdaj ni klonil! Tak je bil sekretar. šek-Metod, ki je potem moral trpeti v. snu, v taborišču smrti. In ostal je živ, ob. tvi star 35 let. Živi še danes, sicer na raz. ne prizadet, a živi. Živa legenda odpora. šstva!

Prihodnjič: Zadnji boj Žagarja in soborci

EMIL MILAN PINTAR

Slovenci so že davno pogruntali, da je pamet boljša kot žamet

Za današnji čas je značilno hitro spreminjanje tehnološke strukture sveta. Medtem ko je sredi prejšnjega stoletja tehnološki val oziroma tehnološka generacija trajala petdeset in več let, ko so ljudje tisto, česar so se naučili v mladosti, potem delali vse življenje, traja danes tehnološki val povprečno deset let, v nekaterih panogah, na primer v mikroelektroniki, samo pet do šest let. Na drugi strani pa se človekov delovni ciklus podaljšuje. Če se vrnemo v prejšnje stoletje, zvezo, da so bili ljudje po dvajsetih letih dela izčrpani; danes traja delovni ciklus trideset do štirideset let.

Med tema dvema elementoma v vseh družbah nastaja temeljno nasprotje, ki ga bolj ali manj uspešno zglajujejo z izobraževanja. Čeprav izobraževanje traja že osemnajst, dvajset let (da dobimo dobrega zdravnika, inženirja, ekonomista) znanje zadošča le za en tehnološki val. Pomeni, da bo moral človek v življenju zamenjati tri, štiri, nekateri tudi pet tehnoloških ciklov, torej tudi več poklicev.

To pa seveda terja drugačno razmerje med delovnim ciklusom in izobraževanjem. Spreminjanja smo se v Sloveniji lotili tako, da smo odprli vrsto šol, v katerih so ljudje lahko poceni prišli do višješolske ali visokošolske izobrazbe. Celotno več, uvedli smo t.i. z delovnimi izkušnjami priznane izobrazbe. Tako imamo zdaj v Sloveniji prek 40.000 ljudi z visokošolsko izobrazbo, samo približno 55 odstotkov jo je pridobilo po redni in kvalitetni poti. Zrealna slika je pri višješolski izobrazbi. Vprašam, ali bi bili pripravljeni zaupati zdravniku z diplomo iz večerne šole?

Izobraževanje moramo priznati kot najpomembnejše delo, česar se nismo. Pri nas so v zadnjih desetih letih najbolj obremenjeni srednjošolci, za njimi študenti, ki študirajo, in to za najmanj 80 odstotkov bolj obremenjeni kot povprečni slovenski delavec. In vendar njihovega statusa ne priznamo kot delovnega!

Jugoslavija je nastajala kot izrazito politična država. Partija je razumela logiko hitrega odmiranja

nja tehnologije in znanja, vendar se je problema lotila reševanja s političnimi stališči, normami, namesto da bi spoznanja spremenila v ekonomski sistem. Ekonomski sistem so gradili zunaj tega konteksta. Ekonomija nam tako danes dopoveduje, da se ne splača izobraževati, kajti razlike v plačah med visoko in nizko izobraženimi delavci so premajhne, da se ne splača zelo prizadevati pri delu, kajti tudi razlike med tistimi, ki dobro delajo in tistimi, ki malo ali nič, so nebitvene, da se ne splača varčevati, graditi hišo, kajti priden in varčen plačuje davek, tisti, ki vse sproti pojé, pa dobi družbeno stanovanje in za nameček mu družba plačuje še velik kos stanarine. Kdor se ne trudi za izobrazbo, za delo, za stanovanje, je pravzaprav socialno ogrožen, je socialni revež; njemu podjetje dá sto milijonov dinarjev, tehnološkemu geniju približno pet milijonov.

Bistvo socializma ni, da podpira socialne reveže, ampak da vsakomur omogoči, da se izobražuje, dela, študira. Za rastočo konkurenco na ekonomskem področju se moramo usposobiti, povečati količino znanja. Delo in kapital namreč nista več poglavitna nosilca razvoja. Dominantno postaja znanje. Kosovo, na primer, je v zadnjih desetih letih investiralo enajstkrat več na zaposlenega kot Slovenija, pa vendar je Slovenija še povečala svojo prednost v razvoju. Slovenci so že davno pogruntali, da je pamet boljša kot žamet. Bistveno več kot 50 odstotkov vrednosti produktivnosti izhaja iz znanja, niti 50 iz dela in kapitala.

Čaka nas torej temeljni preobrat. Časa imamo približno petdeset let. Znanje, ki smo ga povzdignili deklarativno, moramo povzdigniti tudi v praksi. To bomo uspeli predvsem v treh smereh.

Prvič. Ukiniti moramo monopol na delovno mesto. Niti en slovenski delavec ni od 1972. do 1983. leta izgubil tožbo proti podjetju, ker bi bil slab delavec. Nihče nas ne more tako slabo plačati, kot lahko slabo delamo.

Zato se uveljavlja filozofija, da se ne splača bolje delati. Delo je postalo politična, ne ekonomska kategorija. Dokler tega konflikta ne bomo rešili, izhoda iz krize ne bomo našli. Ni pa mogoče spremeniti zaposlitvene zakonodaje in ukiniti monopola na delovno mesto, če hkrati oziroma prej ne ukinemo monopola na politične funkcije.

Drugič. Švedski delavec, na primer, namenja okrog 20 odstotkov prostega časa za izobraževanje, da obvlada svoje delo. Mi hočemo potisniti celotno izobraževanje v delovni čas, ga plačati pa še kljub temu se nočemo izobraževati. Pri nas je razlika med tehnološko zmogljivostjo in načinom uporabe tehnologije vedno večja. Lahko pripeljemo najdražje, najsodobnejše stroje, uporabljamo pa jih uro do dve na dan. Zato se ne iztrošijo, ne amortizirajo, zato jih ne vržemo ven, zato imamo vse več starih strojev. Podaljšujemo življenje zastareli tehnologiji. Slovenija ima v povprečju tako dobro tehnologijo kot srednja Italija ali srednja Avstrija, imamo pa bistveno slabšo organizacijo dela in tehnološko znanje. Izločiti bi morali ljudi, ki ne obvladajo tehnološkega procesa. Družba, ki tega noče, hoče revščino. Dežele OECD, ki imajo največjo stopnjo razvoja na svetu, imajo 12-odstotno nezaposlenost, znotraj tega pa le dva odstotka »težje zaposljivih«, medtem ko so drugi v fazi prekvalifikacije, čakajo na drugo delo.

Tretjič. Menili smo, da je treba filozofijo gospodarjenja nasloniti predvsem na delovne kolektive. Ti pa so reagirali tako, da so zaprli meje, izključili konkurenco, ustavili monopole. Če hočemo vpeljati ekonomske kategorije in razbiti monopole, moramo odpreti meje evropskemu gospodarstvu, sami pa delati le tisto, kar bomo lahko s konkurenčnimi evropskimi cenami prodali.

(Iz neavtorizirane razprave Emila Milana Pintarja, podpredsednika slovenskega komiteja za znanost, na seminarju škofjeloških komunistov, 26. februarja 1988.

Prilpavila: Helena Jelovčan

Odprte strani 5

Urednikova beseda

V današnji številki Odprtih strani se lotevamo izobraževanja; našega šolskega sistema in stalnih reform, odnosa učitelja učenec in učnih programov. Za sogovornika smo izbrali ravnatelja kranjske srednje naravoslovne, matematične in računalniške usmeritve (gimnazije) prof. Valentina Pivka, prof. Rada Jana, sodelavca marksističnega centra pri CK ZKS in nekdanjega pedagoga ter ravnatelja predreformirane gimnazije v Škofji Loki ter novinarko ljubljanskega Dela Alenko Puharjevo, ki se je analitično lotila šolskih programov oziroma učbenikov.

Naslednja številka Odprtih strani bo izšla 1. aprila. V njej bomo predvidoma objavili zapis z Glasovega kulturnega večera, na katerem se bosta v petek, 25. marca, v hotelu Creina pogovarjala slovenska razumnika Viktor Žakelj in dr. Matjaž Kmecl. Druga tema bo govorila o etiki javne besede — poročali bomo s tribune v Cankarjevem domu, ki jo pripravljajo društvo slovenskih novinarjev.

Veseli bomo tudi odmevov na današnjo številko ali vaših razmišljanj o aktualnih dogodkih v družbi.

Leopoldina Bogataj

RADO JAN Z nasiljem ni mogoče vzgojiti svobodnega človeka

ALENKA PUHAR Neznosna puhlost šolanja

VALENTIN PIVK

Elitizem znanja da, socialni pa ne

Hiše sedanosti so le šotori, mi potujoča samo karavana, ali nad našimi poti prigrzana lata morgana —

(O. Župančič)

Zadnji dan pred informativnim dnevom na obeh slovenskih univerzah sta se najavila na šoli dva predstavnika neke ljubljanske tehnične fakultete, da bi predstavila četrtstoleten način študija na njihovem oddelku strokovne ter kadrovske potrebe tovrstnih strokovnjakov v naši družbi. Njunjo tolačenje je poslušala ena sama interesentka. Ta neverjetno majhen odziv niti ni posebej presenečil obiskovalca šole, poudarila pa sta, da je njun osnovni cilj obiska bolj splošne izobraževalne šole ta, da animirata za stroko učence, da šol za njihov študij, ker jih iz samo njihovih srednjih strokovnih šol dobijo premalo in predvsem niso zadostno pripravljeni za nadaljnji študij.

Omenjeni dogodek na šoli sem uporabil predvsem za razmišljanje o pojmu znanja in njegovi vlogi ter poti do njega. Danes na vseh ravneh govorimo o prehodu v inovacijsko družbo (delovna organizacija že skoraj ne more obstajati, če vsaj v enem splošnem samoupravnem aktu nima obdelane inovacijske dejavnosti), v Sloveniji govorimo o dvatisoč raziskovalcih, trdim, da bo tehnologija 21. stoletja znanje in bi lahko naštevati zamislili, ki so prav pohvalne človeškemu umu. Ob vsem tem pa preprosto pozabljamo, da vse to temelji na obsežnem znanju in to ne znanju posameznika, temveč na znanju dveh in več generacij. To znanje je treba generacijam dati, za kar je najprej treba sprejeti v naši zavesti spoznanje, da je znanje potrebno, nato pa je potrebno organizirati zaključen sistem izobraževanja ter ga materialno omogočiti.

Vseh treh naštetih potreb — sprejeti spoznanje, da je znanje potrebno, organizirati izobraževanje in organizacijo izobraževanja materialno omogočiti — pa pri nas še nismo sprejeli kot neobhodno potrebno celoto, zato so vsi naši prejšnji pogledi v prihodnja desetletja bolj bleščeč cilj, po katerem nemočno segamo, saj se nam iz dneva v dan oddaljuje.

Nekaj tednov nazaj smo v televizijski oddaji o reformi reforme srednjega šolstva slišali, da so v sosednji Madžarski v zadnjih 45 letih porušili dve nasprotujoči si ideološki barijeri v svojem šolstvu in da danes poskušajo vse, da bi dali generacijam maksimalno znanje: pred vojno je bilo večina šolstva v cerkvenih rokah, po vojni so imeli šolstvo realnega socializma, danes pa so pripravljani vabiti na svoje šole tudi angleške učitelje. Ne omenjam angleških učiteljev zato, ker bi bili le-ti več vredni, mislim, da ima vsak narod svoje dobre učitelje, omenjam pa jih kot primer, kakšne idejne premike so bili sposobni napraviti, da bi dali generacijam kar največ znanja.

Preobrazba našega sistema srednjega usmerjenega izobraževanja, ki smo ga pričeli uvajati 1981. leta, pred tem pa pripravljali nekaj let, je kot načelo enega temeljev našega šolskega sistema postavila, da mora izobraževanje vedno in na vseh ravneh usposablja človeka za začetek dela in za nadaljnji študij. Prvi odstavek 6. člena Zakona o usmerjenem izobraževanju pravi: »Izobraževanje za pridobitev strokovne izobrazbe omogoča pridobiti zaokroženo splošno in strokovno teoretično izobrazbo, praktična znanja, sposobnosti in spretnosti za začetek dela v določeni stroki in za nadaljnje izobraževanje...« Vsa pedagoška praksa je te-

daj opozarjala, da je nemogoče po isti metodi in ob istih predpisanih vsebinah oblikovati dva povsem različna profila: pripraviti nekoga za delo, drugemu pa dati zadostno osnovno znanje za nadaljnji študij. Toda ideološki tabu je bil tako močan, da je moralo miniti šest let, da smo prišli vsaj do nivojske diferenciacije, ko v hlinjeni srmežljivosti zunanje diferenciacije nočemo priznati. Tisočletja so minila, ko se je potrjevalo pravilo, da nihče ni za vse sposoben, vsak pa za nekaj je — pri nas pa smo skoraj hoteli dokazati, da smo sposobni vsi za vse.

Ob reformi srednjega šolstva leta 1981 in še nekaj let potem smo s famoznim razmerjem 70 : 30 hoteli opredeliti razredno naravnano izobraževanje, čeprav vse napredne družbe vedo, da pomeni veliko število zaposlenih v primarnih in sekundarnih dejavnostih znak nezrelosti, in da je naraščanje zaposlenih v terciarnih ter kvartalnih dejavnostih znak tehnološkega in družbenega napredovanja.

Navedena primera iz preteklih let, s katerima smo vneto mahal v prvih letih srednješolske reforme, sem namenoma poudaril prav zato, da bi tudi v reformi šolstva videli naše povojno ideološko gledanje, da je razredno pravilno in družbeno pomembno predvsem fizično delo, in da je inteligenca, če že ne ravno sovraznik družbe, na zadnje le element, ki mu ne smemo v celoti zaupati, in ga je z raznimi omejitvami treba nadzorovati. Takšne ideološke zavore so bile v reformi jasno prisotne in je trajalo kar nekaj let, da so začele popuščati.

Skrozi takšna ideološka očala smo gledali na izobraževanje in znanje. Šole, ki so predvsem izobraževale, pripravljale za nadaljnji študij, je bilo treba ukiniti. S še ved-

no ne povsem dorečeno vlogo in vsebino osnov tehnike in proizvodnje ter proizvodnega dela smo želeli vse srednje šolstvo razredno naravnati. Nekdanjo gimnazijo, ki je bila »vase zaprt in od družbene dela odtujen sistem šolanja...« — tako piše v obrazložitvi družbenega dogovora o razmestitvi vzgojnoizobraževalnih programov usmerjenega izobraževanja v SR Sloveniji — je bilo treba ukiniti in zavestno prepovedati locirati na istem mestu nanovo ustanovljeni naravoslovni in družboslovni program, ker bi se oba skupaj kaj lahko spečala s kakšnim gimnazij-skim satanom.

Nekatere nove vzgojnoizobraževalne programe, čeprav so bili tudi ti otroci reforme, so pričeli imenovati elitne. Elitizem, ki v načelu pomeni poudarek določene kvalitete, čeprav običajno z neomajnim prizvokom zavisti, je čisto v določenih družinskih plasteh pojmovan kot negativen pojav. S takšnim ideološko obarvanim prizvokom elitizma so začeli opremljati tudi nekatere vzgojnoizobraževalne programe po reformi, predvsem novega naravoslovno-matematičnega in tudi družboslovno-jezikovnega programa. Še danes ne vidim razloga, čemu takšen vzdevek. Programi so imeli in še vedno imajo določene vsebine kot drugi, kar je nujno, če naj bodo samostojni programi. Prej navedena programa sta zahtevna, vsaj toliko kot drugi, in jima ne moremo zato očitati, da bi imeli udeleženci v njem določene prednosti. Če bi bilo to, potem bi bil očitak utemeljen in program ne bi imel mesta med ostalimi. Program res ne dajete zaključene izobrazbe po štirih letih, vendar to še ne pomeni, da ne vzgajata za delo. Miselnost, da intelektualno delo ni delo, je žal pri nas še kako pri-

sotna in ta miselnost nemalokrat pogojuje tudi razmere v naši družbi, kot je stvari. Po raznih kriterijih lahko opredeljujemo elitizem. Tudi za vzgojnoizobraževalne programe to velja: po opremljenosti z učnovzgojno tehnologijo, po materialnih možnostih, strukturi vpisanih učencev, po osebnih dogodkih zaposlenih, po znanju, ki ga šola dosega itd. Kadar določeni šoli očitajo elitizem zaradi znanja, ki ga učenci dobijo, je to samo prav in je škoda, da tega ne očitajo vsem. Dejstvo pa je, da bi moral biti sistem tak, da bi omogočal neko specialno izstopanje — ali če kdo želi tudi elitizem — vsakemu področju. Zelo napak pa je, če se posamežneje tudi na področju šolstva obkamezne strukture, ki so posledica socialnih razmer. Ni izključeno, da se pojavljajo tudi neki trendi. Toda, ali je krivo za to šolstvo? Krive so socialne in družbene razmere.

Če sem v prejšnjih ugotovitvah navajal nekatere razmere, ki se preprosto upirajo, da bi se lahko uveljavilo znanje kot neobhoden element kateregakoli napredka in da bi se vzpostavil temu primeren izobraževalni in informacijski sistem, moramo končno le ugotoviti, da zadnja leta le predstavljajo določen napredek pri afirmaciji znanja in iskanju poti do njega. Predvsem mislim, da je pomembno, da s širšim uveljavljanjem demokratičnejšim izginjajo prenekatere ideološke predsodki, da v sistemu prenove izobraževalnih programov ocenjujemo nekatere stvari, ki so bile pred nekaj leti še nedotakljive in na katere smo vezali uspeh reforme, danes skoraj nepotrebne, če

ne celo zaviralne. Res je pri tem pohvalno, da v relativno kratkem času beležimo takšen napredek v miselnosti in morda je prav to garancija, da bodo naslednja leta ugodnejša. Tudi zdravstvo, pokojnine, drugi socialni izdatki) v družbenem proizvodni od približno 0,5 do 1 % letno. Pri nas, vsaj za usmerjevo izobraževanje, po letu 1980 stalno padamo. Kam to vodi, je odgovor znan.

Znanje, ta neobhoden element v razvoju človeške družbe, postaja v sedanjem času prava dragocenost in bojazen je, če se ekonomske razmere ne bodo pri nas bistveno spremenile, bo postala izobrazba tudi težko dostopna. Če smo se znebili marsikaterega ideološkega tabuja, če smo spoznali, da brez znanja ne moremo sodelovati z razvitim svetom, nam ekonomske razmere grozijo, da bomo pričeli doživljati tudi na področju izobraževanja socialno diferenciacijo. Pojavil se bo določen elitizem, tudi v tem, kdo se bo izobraževal, kdo ne. Toda tega niso krivi programi, šole — vzgaja so socialne razmere. To je socialni elitizem. Ne, tega ne želimo!

Za današnji čas je značilno hitro spreminjanje tehnološke strukture sveta. Medtem ko je sredi prejšnjega stoletja tehnološki val oziroma tehnološka generacija trajala petdeset in več let, ko so ljudje tisto, česar so se naučili v mladosti, potem delali vse življenje, traja danes tehnološki val povprečno deset let, v nekaterih panogah, na primer v mikroelektroniki, samo pet do šest let. Na drugi strani pa se človekov delovni ciklus podaljšuje. Če se vrnemo v prejšnje stoletje, zvezo, da so bili ljudje po dvajsetih letih dela izčrpani; danes traja delovni ciklus trideset do štirideset let.

HELENA JELOVČAN

Z nasiljem ni mogoče vzgojiti svobodnega človeka

Veliko stvari iz mladosti znamo ceniti šele, ko so že zdavnaj mimo. Nekdanji maturanti škofovješke gimnazije po petindvajsetih in več letih, ko imamo sami otroke v srednjih šolah, radi povemo, da smo imeli dobro šolo in da naši usmerjenci nimajo enake sreče. Pri tem mislimo na povsem določeno obdobje, na leta med 1960 in 1968, ko je bil ravnatelj gimnazije profesor Rado Jan. Za tedanje čase in razmere je uvažal v pouk in življenje v šoli demokratične pedagoške oblike, o kakršnih še danes marsikje lahko le sanjajo. Zato ni naključje, da smo v času, ko se reformirana in nazadnje ukinjena gimnazija po koščkih spet vrača, njega poprosili za sogovornika na Odprih straneh. Pogovor je vodila odgovorna urednica Leopoldina Bogataj, besedilo pripravila za objavo novinarka Helena Jelovčan.

Katera močna sila vas je gnala, da ste se postavili pred svoj čas, v bran ideji o bolj demokratični šoli, s katero vam najbrž ni bilo lahko prodreti in jo potem tudi negovati?

"Demokratična družba rabi demokratične odnose. S tega izhodišča smo v letih od 1960 do 1968 v škofovješki gimnaziji postopoma zavestno in vsestransko razvijali samoupravni, družbeni, pedagoški in tudi ekonomski odnos. V tem kontekstu se je dogajala tudi demokratizacija oziroma se je avtoritativna pedagogika in šola preoblikovala v demokratično.

Vse družboslovne znanosti, ki se ukvarjajo s človekom, nas namreč uče, da z nasiljem ni mogoče vzgojiti svobodnega človeka. Če naj bo ta človek subjekt družbe, mora biti tudi subjekt v učnovzgojnem procesu. Seveda stanovski tovariši, ki so bili podvrženi tradicionalni avtoritativni pedagogiki, sprva niso bili enodušno za ta koncept, postopno pa je, ne samo v naši šoli, začel prevladovati. Res pa ima še danes nasprotnike. V kriznem obdobju še toliko bolj, ker mnogi menijo, da bi se vse v družbi dalo urediti na avtoritaren način."

V svetu velja, da ima šola toliko večji ugled, kolikor več njenih učencev je v življenju uspešno in izstopajo iz povprečja. Med vašimi približno 360 maturanti jih je kar nekaj, ki so se dokaj mladi uveljavili v Sloveniji in v tujini.

"Dejansko se vrednost šole meri po tem, kaj so njeni učenci v življenju dosegli. Pri tem seveda sodeluje več dejavnikov: že sama kvaliteta osnovne šole, razpoloženje do učenca v družini, družbena motiviranost učenca za učenje glede na možnost zaposlitve, zlasti pa glede socialne promocije.

Dve tretjini učencev naše šole je bilo iz dolin in hribov, tretjina iz mesta in okolice, v glavnem delavsko kmečki sinovi in hčere brez štipendij in precej skadrovani, izbrani. Zaradi tega so tudi dosegli kar soliden uspeh in se večinoma v življenju tudi dobro uveljavili. Seveda pa so v vsakem oddelku še taki, ki izstopajo iz povprečja, na primer, Miloš Mitič, Marko Vraničar, Ivan Cankar, ki je postal direktor francoskega državnega znanstvenega inštituta, Silvo Marenk, bivši slovenski minister za kmetijstvo, Vinko Potočnik, ki je pri veliki kanadski industriji aluminija vodja raziskovalnega tima, pa Bojan Klemenčič, Albin Igličar, Emil Milan Pintar, Drago Bajt, slovenska Antigona Spomenka Diklič, Ivan Bernik in drugi. To so bili zelo samozavestni mladi ljudje."

Sami ste že dejali, da je bila večina tedanjih gimnazijcev s podeželja, kjer so imeli po današnjih merilih slab pouk; kombinirane razrede, bili so brez učnih pripomočkov. Tudi škofovješka gimnazija je bila majhna šola, skoraj brez opreme, brez kabinetov, učnih pripomočkov, brez katerih si danes ne morem predstavljati uspešnega pouka.

"Šola so učitelji. Niso bistvene zavese, oprema, celo ne učila. Šola stoji in pade z učiteljem. Kar zadeva strokovno usposobljenost učiteljskega zbora, je bila zasedba v letih mojega ravnateljstva po smeri in stopnji izobrazbe vedno kvalitetna. Bistvena za dobro delo je ustvar-

jalna klima in delovna morala. Obojega je bilo. Res se dostikrat sliši opravičilo, češ da učni uspeh ni boljši, ker šola nima sodobnih učil. Partizanska šola jih tudi ni imela, pa je dosegala briljantne rezultate. Dosežki izvirajo predvsem iz zavzetosti vseh; učiteljev, učencev, staršev. V manjših šolah je lahko učencem deležen veliko večje pozornosti kot v mamutskih. Seveda se je pa v drugi polovici šestdesetih let v procesu reforme in verifikacije gimnazije v Sloveniji tudi škofovješka gimnazija posodobila opremlila s kabinetskimi učilnicami, sodobnimi učili, kar je pouk še izboljšalo."

V šestdesetih letih so veliko večino podeželskih šol ukinili, naredili množico vozačev z ukinitvijo šol pogasili tudi kulturna žarišča po vaseh. Podobne težnje kot v osnovnem so bile tudi v srednje šolstvu. Spomnimo se samo poskusov za poenotenje in združitev Centra usmerjenega izobraževanja v Škofji Loki. Učni programi so se stalno dopolnjevali. Otroci hodijo v lepe, sodobne, dobro opremljene šole, vendar se raven znanja ni povečala. Nasprotno. Torej je za dobro šolo potrebno več kot le učilnice in učila in vsako leto novi učni programi?

"Uspeh reforme ni polovičen samo zaradi neprimernih programov, ampak tudi odtujenosti med učencem in učiteljem. Včasih so se učenci počutili v šoli kot doma; vse je bilo jasno, razvidno. V mamutskih šolah pa odnosi niso tako jasni in razvidni in zato prihaja do odtujenja, popuščanja pristne vezi med učencem in učiteljem.

V sociološki raziskavi, ki sem jo tedaj delal, se je pokazalo, da so bile prav male šole kulturna žarišča krajev. S koncentracijo v velike osnovne šole je kvaliteta pouka sicer porasla, kulturno življenje v vaseh pa je zamrlo, ker ni bilo več učiteljev, nosilcev kulturnega dogajanja. Sploh se pripisuje sredstvom prevelik pomen in odnosom premajhnega. Učenci, ki so nekoč prihajali iz podružničnih šol, so gimnazijo ravno tako dobro izdelovali kot drugi."

V vaši gimnaziji, saj dovolite, da jo tako imenujem, smo tedaj uvedli kar nekaj, tudi za današnji čas, neobičajnih oblik dela. Tako smo, na primer, dijaki predlagali, proforski zbor pa je pobudo na vaš predlog sprejel: klasičnega spraševanja in lovljenja, kdo zna in kdo ne, ni bilo več, zato pa so se v razredu sami dogovorili, kdo se bo pripravil in javil za določen predmet. Za vsako uro so se morali pripraviti trije ali štirje. Šele če se niso, je profesor lahko poklical kogarkoli. Tak način preverjanja znanja je zahteval dobro organizacijo in je pravzaprav pomenil dobro in našo prvo šolo samoupravljanja, ki je dosledno združevala svobodo in pravico z odgovornostjo. Namesto te praktične oblike so usmerjenci dobili s teorijo nabit, nerazumljiv in od resničnega življenja močno oddaljeni ter zato osovraženi predmet Samoupravljanje s temelji marksizma.

"Pouk samoupravljanja je lahko zasovražen, če v šoli ni samou-

pravljanja. Teorija in praksa se morata pokrivati, druga drugo oplajati. V tem smislu sem razvijal razredno skupnost kot temeljno skupnost v šoli, v kateri so prihajali do izraza interesi učencev in učiteljev, ki izhajajo iz učnovzgojnega procesa. Razredna skupnost je bila tudi tista, v kateri se je izvedla interesna diferenciacija za vključevanje v šolska društva in posamezne oblike dela šolskih društev, medtem ko se je mladinska organizacija ukvarjala izključno z idejnopoličnimi vprašanji, klub Združenih narodov še posebej poglobljeno z zunanjeidejnostimi in marksističnimi klub s teoretskimi vprašanji. Vsak učenec je praviloma sodeloval po lastni izbiri v dveh oblikah interesnih dejavnosti: v eni športni in v eni družboslovni ali kulturni. Tako se je v šoli razvilo šolsko gledališče, ki so ga upravljali učenci sami, pevski zbor, gledališka skupnost, s pomočjo katere smo dopolnjevali šolski program s programom Drame, Mestnega gledališča, galerij, s koncerti. Na ta dogajanja se je odzivala tudi Škofja Loka. Prav tedaj so, na primer, dobili poklicno knjižnico, gledališče. S tem smo pri učencih odpravljali podeželsko zaskrbljenost in utrjevali v njih ustvarjalno samozavest, ker so se preizkušali tudi v matematičnem klubu, klubu fizikov, astronomov, biologov, kemikov in se tako pripravljali za univerzitetni študij. Takšno dejavnost smo lahko razvijali, ker so bili domala vsi učitelji ustvarjalni.

Glede preverjanja znanja pa bi rekel tole. Največji problem učenca je, kako vsak dan zadostiti vsem učiteljem. Razmišljal sem, kako bi jih rešil pritiska in prišel na idejo, da bi dali učenecem svobodo, naj se sami javljajo k spraševanju. To delo je seveda odgovorno, zato so bile pri razrednih skupnostih ustanovljene študijske komisije, ki so spremljale delo posameznih učencev, vodile evidenco, da načelo ne bi bilo kakorkoli izkrivljeno. To je omogočalo učenca načrtovati šolsko delo, učitelju pa je prineslo olajšanje, ker se je otreseel lova na neznanje. Metoda se je dobro obnesla."

Učitelj ima v šoli vedno prav, je načelo, ki še vedno najpogosteje opredeljuje odnose med učitelji in učenci. Na ta način je tudi najlažje dosegati disciplino. Spominjam se, da ste

imeli precej težav v svojem učiteljskem zboru, ker ste se večkrat postavili na stran učencev.

"Sta dve vrsti discipline; eno dosegaš s kaznijo, druga se zavestno gradi v skupnostih zaradi doseganja skupnih ciljev. Najlažje je administrativno ukrepati, ustraševati, lažje kot vzgajati, spodbujati, razpravljati, razčiščevati. Ne bi rekel, da sem imel težave v zbornici, res pa je večsah prihajalo do konfliktnih situacij, če se je upoštevala samo ena plat, resnica pa je večplastna. Pedagoška resnica je vedno dialektičen odnos med učiteljem, učencem, starši, razredno skupnostjo, učiteljskim zborom; vse je treba upoštevati, da se pravično presoja. Nisem bil vselej na strani učencev. Enako sem pred njihovo sicer redko nesramnostjo zaščitil učitelje."

Za takšno ravnanje in demokratično je potrebno imeti pogum in veliko avtoriteto?

"Pedagoško vodstvo veliko tvega. Taka pedagogika je bolj za pogumne ljudi, ker je včasih treba ne le tvegati, ampak tudi iti v spopad z določenim preozkim gledanjem, zlasti tedaj, ko gre za učenčovo usodo. V svojem pedagoškem delu sem imel vedno pred očmi Levstikovo usodo in usodo nekaterih drugih naših velikih mož, na primer Hribarja, Tume, ki jim je ena negativna ocena pokvarila vse življenje. Tisti, ki to oceno daje, se tedaj morda sploh ne zaveda škode, pedagoško vodstvo pa se mora zavedati."

V vseh štirih letih, kar sem bila v gimnaziji, ni padel niti en ukor, profesorji učencev niso zapisovali v dnevnike. Vzgojnih kazni torej ni bilo?

"Zanje je vedno veljalo pedagoško načelo, da je cilj šole učenec, vzgojen mlad človek. Zaradi tega, ker sem bil nasprotnik represije, tudi ni bilo izrekanja kazni, ukorov. Ni bilo tiste preže, s katero bi učenca zatolkli. Kazni smo se posluževali le v izrednih primerih, na sploh pa menim, da boljše deluje pohvala kot kazen."

Gimnazije so kasneje reformirali, jih natrpali z dodatnimi programi in jih nato kot elitne šole, ki naj bi povzročale socialno razlikovanje, ukinili. Toda po nekaj letih usmerjene šole ugotavljamo, da so med

usmerjenci enake socialne razlike, raven znanja pa se je močno znižala. Iz srednjih šol prihajajo ljudje, ki so na pol pismeni (ugotavljam iz prakse), imajo zelo pomanjkljivo humanistično znanje in o proizvodnji vedo le to, kako se izogniti delu.

"Menim, da so bila izhodišča v osnovi zgrešena zato, ker človeško enakopravnost istovetijo z enakostjo v sposobnostih posameznikov. Nismo vsi enako sposobni. Družba potrebuje čim več široko razgledanih ljudi, kajti čim širša je temeljna razgledanost ljudi, tem lažje se v življenju prilagajajo poklicnim zahtevam. Zato mislim, da gimnazija ni bila prav nič elitna šola, saj je bila tako pripravljavnica za študij na univerzi kot zaključna šola.

Današnji usmerjenci dobivajo preveč informacij, osvajajo pa premalo za življenje bistvenih znanj. Znanje se ne povečuje z večjo količino informacij, ampak z večjo sposobnostjo za samostojno reševanje problemov. To pa ni odvisno predvsem od količine informacij, pač pa od sposobnosti za logično mišljenje. Tu se pokaže, koliko je neka vzgojnoizobrazevalna koncepcija (ne)učinkovita. Pri tolikšnem osipu, kot je zdaj že v srednjih šolah in potem na univerzi, upam trditi, da je s temi šolami nekaj močno narobe. Še zlasti, ker se je zelo jasno pokazalo, da v krizo nismo zašli, ker imamo premalo polkvalificiranih delavcev, ampak premalo diplomiranih inženirjev, ekonomistov, magistrov, doktorjev znanosti."

Kako je lahko prišlo do takšne neumnosti, da je celoten šolski sistem prirejen trenutnim potrebam industrije, namesto da bi z elitizmom znanja ustvarjali pogoje za hitrejši razvoj?

"Kadri rešujejo vse. Brez njih ni tehnološke prenove in ne modernega socializma. Zaradi konceptualno napačne predpostavke, da bomo s kvantitativnim razvojem, s količinskim širjenjem proizvodnje nekega dne stopili v višjo kvaliteto, smo zapostavljali pomen izobraževanja za čim višja znanja. V razvitih deželah šole vzgajajo za prihodnost. Na Japonskem, na primer, je prav višja kadrovska struktura, kot so jo tovarne potrebovale povzročila inovativno revolucijo. Bolj izobraženi, tehnično kultivirani ljudje so sami začeli na svojih delovnih mestih poiskati boljše rešitve."

Vaš nekdanji dijak, pomočnik slovenskega ministra za znanost Emil Milan Pintar je dejal, da za izobraževanje in znanost dajemo tako malo denarja, ker je zaradi navezanosti na tuje licence (in denar) ne potrebujemo.

"Razvijati je treba lastno izvirno znanje in ga zamenjavati s tujim znanjem. Znanje je postalo glavni kapital, prvenstvena proizvodna sila. Kriza slovenskega, gorenjskega in tudi loškega gospodarstva je ravno v pomanjkanju visoko strokovno izobraženih ljudi vseh vrst. Domačega znanja niso cenili. Raje so kupovali zastarele licence. Novih kajpak nihče ne ponuja. In ker so lahko vsi vse prodali, so premalo mislili naprej. Svet je že v začetku šestdesetih let začel stopati v znanstveno tehnično in tehnološko revolucijo in že pred koncem šestdesetih let je bilo napovedano, da bodo v začetku osemdesetih let večino izdelkov, ki so bili tedaj na trgu, spodrinili novi. To se zdaj dogaja."

Ima pri tem prste vmes tudi politika, ki ni poslušala gospodarstva, strokovnjakov?

"To je zelo zapleteno vprašanje. Vsi jugoslovanski narodi smo v civilizacijsko kulturnem, zlasti industrijsko tehničnem in tehnološkem pogledu zamudniški narodi. Ko je Evropa že stopala v tretjo industrijsko revolucijo, se je pri nas v Sloveniji zaključevala druga. Okrog leta 1965 je nastopil trenutek, ko bi se morali odločiti za intenzivno kvalitativni razvoj. Toda v Jugoslaviji je čakala armada rok na delo in pod silo razmer smo se namesto dvosmerno – enosmerno razvijali naprej predvsem po kvantitativnih kazalcih. Zato tedaj takšni talenti, kot sta Ivan Cankar in Vinko Potočnik za domačijo niso bili potrebni. Revez živi iz rok v usta in zato je bila politika dolgoročnosti odsotna. Danes nas to tepe. Če bi imeli racionalen sistem upravljanja, bi proč vržena sredstva za najrazličnejše administrativne aparate lahko usmerili v znanost in raziskovalna dela. Tako bi danes imeli močne znanstvene potenciale, ki bi nam bili v veliko pomoč pri premagovanju krize. Razen tega je treba upoštevati, da je na začetku šestdesetih let zavest o kadrovske tehnološki prenovi bila tako nizka, da so občinski gospodarski subjekti v anketi izjavili potrebo zgolj po treh visokih strokovnih kadrih. Zaostalom razmeram odgovarjajo namreč zaostale teorije in pogledi. Po tej logiki bi moral tedaj postati likvidator gimnazije. Izdelal sem načrt, po katerem bi lahko gospodarstvo in družbene službe rabile letno približno 40 do 60 visoko izobraženih ljudi in zato odprt vzporeden oddelk. Čas je pokazal, da je bilo potrebno odpreti še tretjega in četrtega. Kadrovska lakota pa klub temu ni potešena. Gorenjska bi danes potrebovala vsaj 800 inženirjev, ki jih nima kje vzeti, hkrati pa ima armado neustrezno kvalificiranih delavcev, ki ne ve kam z njimi. O tem bi lahko še marsikaj rekla, vendar po toči zvoniti je prepozno."

Letos bodo zaživi prvi razredi znova reformirane srednje šole. Je korak pravi? Kako so lati mlade ljudi, da se bodo znašli v obdobju računalniške revolucije?

"Tudi to vprašanje je komplekso. Če hočemo razvijati samoupravni družbenoekonomski odnos, potrebujemo široko razgledane (ne le tehnično usposobljene) ljudi. Odtod "spoznanje", da vse staro le ni bilo tako zanič in da vse novo tudi ni zmeraj dobro. Menim, da potrebujemo kvalitetno splošno izobrazevalno šolo, ki bo pripravila kar največ mladih ljudi za študij na višjih in visokih šolah. Sedanja delitev se mi ne zdi najbolj ustrezna, saj tudi tehnični kader (če naj ne bo tehnokratski) potrebuje široko kulturno razgledanost. Mislim, da bomo v nekaj letih prišli do takšne šole (za ilustracijo: iz Iskrine šole za elektro tehniko bosta iz oddelka samo dva učenca odšla na fakulteto, pa še ta dva omahujeta!). In na posled, kje je rečeno, da nekdo, ki misli na študij naravoslovja ne bo družboslovec in obratno. Samo v široki splošni izobrazbi je zagotovilo, da se bodo ljudje lahko prilagajali zahtevam novega časa, spreminjali poklice in delovna mesta, se na tej široki osnovi zlahka izpopolnjevali za nove zahteve, kadar bo življenje njihovo znanje preraslo. Ozko profili se novim zahtevam težko prilagajajo. Vprašanje se zato rej glasi, kako preakalizirati in okvalificirati armado nezadostno usposobljenih ljudi. Za samo Gorenjsko pa me predvsem zaskrbljuje dejstvo, da imajo mladi tako malo ambicij in sil po znanju, da so osipi tako visoki in kadrovski izplen tako nizek. Ali morda ne gre za gorenjski utilitarizem – zgolj za kratkoročno iskanje koristi? Že prešeren je namreč rekel: "Kranj ti sam dobička išee..."

ALENKA PUHAR

Neznosna puhlost šolanja

Nekaj zgroženih spoznanj o spoznavanju narave in družbe v osnovni šoli

Med strokovnjaki, poznavalci in osveščeno javnost kroži na račun osnovnega šolanja veliko kritičnih pripomb. Med njimi so najbolj znane: da so naše šole strokovno naravnane in s tem prezahtevne, da so programi prenatrpani in zato otroci preobremenjeni, da so pričakovanja odraslih vse večja, šolarji pa potemtakem pod vse hujšim psihičnim pritiskom, da so torbe zmeraj težje, hrbtenice otrok pa vse bolj krive, da je za dobro spricevalo potrebna kreпка pomoč staršev in podobno. Mislim, da je skrajni čas dodati tem trditvam za družbo še nekaj drugačnih, na primer:

Da je današnja osnovna šola prelahka. Da njen učni program ni samo lahek, pač pa lahкотen in pухel. Da je v njem naravnost neznosna količina banalnosti in trivialnosti. Da se šolarji pri pouku pogosto dolgočasijo. Da so pogosto zbegani od plavov teško razumljivih fraz, ki so največkrat v nasprotju s tem, kar jim pripovedujejo vsakdanje življenjske izkušnje. Da šolam prav zaradi vsega tega balasta in neznosne puhlosti zmanjkuje in neznosno hitro oblikuje misel, da je ne jemljemo resno; kar pogubno vpliva na njihovo motiviranost za študij.

Te svoje trditve o neznosni puhlosti šolanja opiram na natančen in pošten pregled učbenikov za tako imenovano spoznavanje narave in družbe (v 4. razredu le narave in družbe), se pravi predmeta, ki na nižji stopnji združuje osnove zgodovine, zemljepisa in prirodoznanja. Šolarji naj bi se pri tem seznanili s temeljnimi spoznanji o človeškem in naravnem svetu, se pravi s tistimi, kar jih vse po vrsti izredno zanima — saj v kaj drugega pa so naravnani vsi ti študenti neskončni zakaj, s katerimi začnemo otroci oblegati odrasle, kakor hitro spregovorijo. Ko pa si človek temeljito ogleda, koliko poskupajo neizmerni otroški radovednosti ugoditi učbeniki, ki ga najprej obide osuplost ob njihovi skrajni preproščini in neinformiranosti, potem pa tudi sveta jeza nad nezasišanim upostojenjem osnovne šole. Učbeniki SND prispevajo k temu upostojanju dvojno: v izobraževalnem pogledu dajejo zelo malo, v vzgojnem pogledu pa vcepljajo nekaj izrazito kočljivih lastnosti. Pregled seznanja, da je zgodovina (ki bi zajel vso osemletko in ga tu ne morem ponuditi) bi pokazal, da si šolarji pričakujejo in privzgaajo nekakšno puhlo aroganco, ki bi se lahko imenovala socialistični samoupravni šovinizem.

Če sem malo prej trdil, da so moje bogokletne trditve o neznosni lahkosti in puhlosti šolanja oparte na natančen pregled učbenikov SND, se moram zdaj nekoliko popraviti: učbenikov tako rekoč ni. Spoznavanju narave in družbe se že prva tri leta uradno pravi delovni zvezek, kar med drugim pomeni, da je snov v njih podana polovično; manjkajoče dopolnijo učenci ustno in pismeno s pomočjo učitelja in staršev. V četrtem letu se njihovi knjigi ne reče več delovni zvezek, a je po svoji naravi še najbolj to; za učbenik je namreč skrajno neinformativna, namesto da bi podajala snov, pošilja učenca stalno nekam drugam. Kljub temu bom, zaradi preprostosti, vse imenovala učbeniki SND. Poudariti pa moram, da ni ne gre za celovito obravnavo tega predmeta v prvih štirih letih šolanja, za primerjavo zamisli in izvedbe, za primerjavo obsežnosti snovi in metodologije nekoč in danes ali podobno. Predstavila bom le nekaj najbolj eklatantnih značilnosti poučevanja SND, tistih, ki so po mojem najbolj odgovorne za puhlost šolanja. V mnogem se prekrivajo, kljub temu pa jih lahko uvrstim v štiri vrste:

1. izvedbena cenenost,
2. trivialnost snovi,
3. repetitivnost snovi,
4. neinformativnost, združena z lažjostrokovnjakstvom.

Izvedbena cenenost

Učbeniki SND so vsa štiri leta knjige velikega formata in bogato ilustrirani, prva tri leta z risbami, četrto pretežno s fotografijami. Ves čas likovni del precej prekaša verbalnega, kar je na pogled lahko simpatično, a je vendar tudi sporno. Navsezadnje naj bi se otroci za začetek šolanja naučili predvsem brati in na ta težji način zbirati informacije o svetu. Pri tolikšni množici risb in fotografij pa je celo vrsto odgovorov mogoče uganiti, ne da bi se človek pretirano mučil z branjem ali razmišljanjem. Obseg likovnega dela vsekakor povzroči, da so učbeniki že na pogled zelo podobni magazin-skemu tipu periodike, se pravi ilustriranim revijam, stripom, fotoromanom ipd., to je publikacijam, ki se bolj gledajo, kot berejo ali ki pri branju vsaj ne zahtevajo daljših obdobij koncentracije

In kakšna je kvaliteta likovnih del, s katerimi so opremljeni ti učbeniki? Dokaj uborna, sem in tja celo zelo slaba. Niti približno se ne more meriti s knjigami, ki so jih šolarji dotlej lahko spoznali, to je z ilustriranimi knjigami, ki so pri nas v glavnem dobre, ali pa s stripi ali bolj kličastimi publikacijami, ki so neprimerno bolj pisane in bogate, in nadalje z zabavnoglasbenimi revijami, ovitki plošč, posterji ipd., kar vse sodi v likovni svet otrok. SD za 4. razred, ko se učbenik nenadoma odene v barve, pa kaže tudi to, tako je izdaja lahko bogata — število barvnih fotografij je prav osupljivo — vendar slabo narejena. Grafični obdelavi se ne vidi, da bi tehnični urednik kaj vedel o pomenu izrezov, formatov, menjave totalov in detajlov, uporabi prvega in drugega plana in podobnih elementov oblikovanja. V neskončnost se vrtijo razgledniške podobice krajev z večno modrim nebom, tako da je delo bolj podobno nedomiselnemu turističnemu prospektu kot knjigi modrih spoznanj o svetu.

Vendar učbeniki SND ne spominjajo na ilustrirane revije samo zaradi obilice ilustracij, pač pa tudi vsaj v 4. in 5. razredu, zaradi množice reklam. Najprej človek komaj verjame očem, kajti politične propagande je vaje in jo pričakuje. Da pa bo v učnih knjigah srečal ekonomsko propagando, je pa le hud udarec. Učbeniku za 4. razred je dobilo prostor za reklame približno petdeset podjetij, ki so predstavljena z zaščitnimi znaki, imeni izdelkov in firm, fotografijami stavb in delavnic. Nekatere reklame so črno-bele, druge barvne. Nekatera podjetja so predstavljena samo enkrat, druga kar trikrat — denimo Meblo ali ABC Pomurka. V množici propagandnih izdelkov je mogoče najti tudi osem alkoholnih pijač: Laški golding, pivo Union, kraški teran, metliško črnino, briški merlot, traminec, ljutomerski in šipon (predstavljeni so z buteljčnimi etiketami).

(Bežen pogled v 5. razred, ki ni več predmet obravnave: 25 reklame, sredi juh Podravka in Gavrilovičevih salam pa tudi 4 vina.)

K izrazni cenenosti veliko prispeva tudi jezik. Ne gre za to, da bi bil pravopisno ali slovnično slab. Sporno se mi zdi, da je tako reven in neprijeten. Zvrstno sodi v publicistični jezik, kar je za učbenike o naravi in družbi pač običajno, vendar je poganejši najslabše vaje v tej zvrsti — žurnalističnega jezika. Njegov osnovne značilnosti so: zelo majhno število uporabljenih besed, stalna, tako rekoč obvezna raba političnih izrazov v skladu z zadnjo ideološko modo in pa kršenje te besedne puščobe z nekaj metaforami, ki so ponavadi tako vsakdanje, da so postale najnovejše faze.

Ker bi bila za dokazovanje malostevilstva uporabljenih besed potrebna poštena, računalniško opravljena lingvistična analiza, bom bežno predstavila samo

drugi dve značilnosti. Nekaj primerov iz 4. razreda:

SND IV, str. 5

Odstavek z naslovom »Socialistična republika Slovenija v socialistični federativni Jugoslaviji« se začne takole: »Na zemljevidu ugotovi, koliko socialističnih republik in kateri dve socialistični avtonomni pokrajini sestavljajo našo širšo domovino SFRJ Jugoslavijo.« — Skratka, v štirih vrstah se petkrat pojavi beseda socialistični. S pomočjo ritualne ponavljanja je dosežena politična pravovernost, močno pa je zmanjšana sporočilna vrednost stavka.

»Imamo pa kljub temu možnosti za razvoj industrije, zlasti take, ki nam daje visokokvalitetne izdelke. Tak razvoj pa je mogoč le, če delajo v industriji strokovno izšolani delavci. Zato je razvoj šolstva eden od pomembnih dejavnikov, ki ga moramo upoštevati pri našem nadaljnjem načrtovanju.«

Vsa štiri leta pa se kar naprej govori o delovnih ljudeh, delovnih organizacijah,

ma ne bodo več trpeli.« »prispevali svoj delež k zmagi nad fašistično zverjo«, »velik sin Primorske... priča o delovanju zavednih primorskih otrok«, »kdo je s svojo smrtjo polagal temelj naši socialistični domovini?« itd. itd.

Poudariti kaže, da takšna usmeritev ni slučajna, temveč skrbno pretehtana in izpeljana. Vseh prvih pet let šolanja naj pouk aktivira predvsem emotivne plasti, izobraževanje pa je daleč na zadnjem mestu. Pouk zgodovine, »družbe«, zemljepisa namenoma ni racionalno počeje, pač pa je zbujanje ustreznih strasti — sovraštva do fašističnih zverí in hvalečnosti do onih, ki so darovali kri... Tomaž Weber, avtor Pripravkov k metodi spoznavanja narave in družbe (ter avtor učbenika SD za 4. in 5. razred) trdi:

»... je potrebno poudariti, da pri obravnavi zgodovinskih, geografskih fragmentov izredno pozornost posvetimo emotivnemu dejavniku, čeprav, morajo biti tudi zaključki fragmentarne sestave znanstveno verodostojni. Torej si moramo zelo prizadevati, da učenci vsebine predvsem doživijo. Torej so racionalni elementi skrčeni na minimum zato, da bi učenci doživeli pojav.

pridobitvah narodnoosvobodilnega boja, odločanju o življenju in delu po svojih delegatih, kar dosega včasih tudi nehote komične učinke, na primer:

SND IV, str. 68

»Slovenski alpski svet daje delovnemu človeku obilo možnosti za gibanje, telesno udejstvovanje, šport in rekreacijo. Posebno možnost za sprostitvev omogočajo delovnemu človeku zaščitene pokrajine, polne naravnih lepote — narodni parki.« — Nabrimu otroku bo čisto jasno, da pokrajine, polne naravnih lepote, omogočajo natanko tako sprostitvev tudi čisto nedelovnemu človeku in lenuhu.

Posebno pozornost bi kazalo posvetiti depelasirani metaforiki, zlasti tisti, ki se veče na NOB. (NOB je nemreč v osnovnih šolah tako dominantna tema pouka, da tako rekoč zasede ves historični horizont; delna izjema sta 6. in 7. razred.) Vse vojno dogajanje je predstavljeno izrazito demagoško, z emocionalno nabiti izrazi in s tisto mistifikatorsko metodo, v kateri prispodobe nadomeščajo stvarne informacije. Na primer:

SND IV, str 43, 84, 117

»Ljubljana je bila med narodnoosvobodilnim bojem srce narodnoosvobodilnega gibanja.« — Kaj naj bi to srce pomenilo, ni razloženo, kasneje pa bodo imeli šolarji priložnost zvedeti, da sta bila srce tudi Kočevski Rog in Bela krajina, recimo: »V kraških kočevskih gozdovih je bilo jedro narodnoosvobodilnega gibanja v naši ožji domovini.« In: »Pred Gorico je nastala celo bojna črta, imenovana goriška fronta, ki je sovrazniku preprečevala vpad v srce svobodne Primorske.«

SND IV, str 117

Druge metafore, ki potrjujejo misel, da so fraze sestre kiča: »trdno odločeni«, da tujega jar-

»pozitivističnega faktografskega znanja«. Ti nazorí so očitno vplivali na to, da sedanji predmetniki vsebujejo veliko snovi, ki je pod ravni učbenikov SND dobi človek vtis, da šola prevzema nase celo vrsto nalog, ki jih sicer znajo opraviti starši (to je večina staršev) in to tudi počnejo, zato pa ji hkrati zmanjka časa in moči, da bi šolarjem ponudila tisto, kar jim večina staršev ne zna dati, ali pa to zmore le z mnogo truda. Drugače rečeno: osnovna šola postaja vse manj akademska institucija. Še nekoliko drugače, bolj hudobno rečeno: šola podcenjuje civilizacijsko raven povprečne slovenske družine (in vrtecv). Naj to ilustriram z nekaj primeri:

SND I, str. 44

V 1. razredu se pri spoznavanju narave in družbe učijo jesti: »Jemo s priborom in ne z rokami. Pri jedi uporabljamo jedilni pribor; učenci morajo povezati žlice, vilice in nože z ustreznim hranom. Pri tem pa v marsikateri šoli pri kosilu dajo otrokom le žlico, da ne bi bilo nesreč, ker je preveč pomivanja« in podobno.

Str. 83

Učijo se, da se je treba pozimi toplo obleči in tudi »Kako uporabljajmo robček?«

Str. 51

Učijo se »Kako se oglašajo domače živali? Katera žival čivka? Katera žival mijavka? — skupaj deset živali, od ptička do goske.

SND II, str. 56

V drugem razredu se učijo (spet po učbeniku SND) pomivati posodo, se pravi, da najprej »odstranimo ostanke hrane«, nato »dobro pomijemo v vroči vodi s čistilnim praškom«, potem »speremo s čisto mlačno vodo« in

perona, da se pogleda na železniški vozni red in da se vozovnico kupi pri blagajni in ne, recimo, v garderobi, se vse to učijo znova tudi v 3. razredu. Opisati morajo železniško postajo in odgovoriti, kako se reče tistemu, po čemer vozijo vlaki. Leto prej so jih učili:

SND II, str. 27

»Vlak težko vozi po hribih in dolinah, zato so pod hribi naredili (predore), a čez reke in globoke soteske so zgradili (mostove in viadukte).«

V tretji šoli pa jih sprašujejo: »Zakaj je železniška proga speljana skozi predore, čez mostove in viadukte?«

SND III, str. 36

In kakor so se leto prej učili na suho prati, se zdaj učijo na suho telefonirati. Najprej morajo povedati, kaj je slušalka in kaj so številke, potem pa gre lekcija takole:

SND III, str. 28

»Pri Anki doma še nimajo telefona, zato je poklicala svojo prijateljico Evo kar iz javne govornice. Anka je vzdignila slušalko in slišala glas tu-tuut, tut-tuut. Odložila je slušalko in premisljevala, kako bi telefonirala.

S številkami označi pravi vrstni red! Anka je:

- zavrtela klično številko
- poiskala klično številko
- se predstavila
- vzdignila slušalko
- vrgla denar
- počakala, da se oglasi Eva.

Naj za konec navedem še tale testni drobec. V učbeniku sta lepo narisani namizna številka in baterija. To je pospremljeno s temle študijskim navodilom:

SND III, str. 45

»Oglej si namizno in žepno svetilko. Pomisli, kaj moramo narediti, da bosta svetili.«

Zares: pomislimo, kaj moramo narediti, da bo ljudi razsvetlila pamet! Na kateri gumb bi bilo treba pritisniti, da bi se ta šolska mašinerija ustavila in preklpila v kakšno pametnejšo prestavo! Kajti, ljudje božji, menda ne pošiljamo svojih otrok v šolo zato, da bi se naučili prižgati luč?

Ta reakcija je rezultat zdrave pameti v slogu mojih babic in prababic iz devetnajstega stoletja, ki so natanko vedele, kaj zgubijo in kaj pridobijo, če pošljejo otroka v šolo. Vendar nas tudi trezen in stvaren premislek, usklajen z normami sodobnega sveta, privede do podobnega sklepa. Glavni razlog za izum in uvedbo šol je gotovo ta, da se nove generacije v njih naučijo tistega, česar jih starši ne morejo naučiti, ali vsaj ne dovolj dobro, in kar je pomembno za njihov razvoj in s tem za razvoj vse družbe. Šole so torej rezultat ambicije, da bi otroci čim bolj izkoristili svoje umske potenciale in, govoreč na socialni ravni, presegli svoje starše. Ti starši so v to pripravljeni veliko investirati, saj vzdržujejo poseben sloj ljudi in tip zgradb za ta namen.

Preostane torej vprašanje, česa se otrok lahko nauči doma, česa se ne more, pa lahko pogreši, kaj je nujno itd., kar je zmeraj znova predmet nekakšnega družbenega dogovora. In zdaj me zanima, kako je prišlo do tega družbenega dogovora, katerega rezultat je neznosna puhlost šolanja. Ali je res smotno in komu se zdi smotno, da se na koncu dvajsetega stoletja otroci v šoli učijo obleči pozimi dolge hlače, smrkat v robec, natikati koščke mesa na vilice, hraniti vozni listek do konca vožnje, namočiti perilo pred žento, razpoznati glas tu-tuut v slušalki, pržgati plinski štedilnik, kupiti kruh v samopostrežni, ločiti pismo od razglednice, prižgati luč, joče škatle in tako dalje? Ali se ne naučijo tega doma, od svojih staršev, sorodnikov in prijateljev, in to v živo, ne pa po učbeniku? In če se ne, ali se ne bodo tedaj in od tistih ljudi, ki bodo pri roki, ko bodo takšno znanje potrebovali? In če tudi to ne, ali ne bi kratko malo tvegali, da bi ena generacija ljudi hodila po svetu smrkvana in pomanjkljivo oblečena pa brez znanja, da muče mijavkajo in da moraš pritisniti na gumb, če hočeš, da luč sveti?

* Tomaž Weber, Spoznavanje družbe (Prispevki k metodiki spoznavanja narave in družbe, DZS, Ljubljana 1984, str. 79 in 80.)

končno »dobro zbrise-mos.« Str. 57

Učijo se prati perilo na roke in na stroj, se pravi vrstni red: namakanje, mencanje, kuhanje, splakovanje in ožemanje, nato pa se naziva za stopnje pranja v pralnem stroju. S prijaznim nasvetom: »Če ne znaš, vprašaj mamo in napiši!«

SND II, str. 25

Učijo se peljati z avtobusom: »Ko vstopamo na avtobus, se ne prerivamo, temveč vstopimo drug za drugim po vrsti. V avtobusu poiščemo prost sedež. Mirno, brez prerivanja se pomaknemo do sedeža. Prtljago spravimo na prtljažnik. Če vstopi starejši potnik, invalid ali mati z otrokom, odstopimo svoj sedež. V avtobusu ne kričimo, se ne prerivamo. Na koncu te lekcije pa je zabica: »Hrani vozovnico do konca vožnje!«

SND III, str. 33

V 3. razredu se znova — repetitio est mater studiorum — učijo peljati z avtobusom, le da to ni medkrajevni, pač pa mestni avtobus: »Potniki čakajo na postajališčih in pripravijo denar ali vozovnico. Ko se trolejbus ustavi, hitro vstopijo in pokažejo vozniku vozovnico. Počasi se pomikajo proti sredini vozila. Nekateri se usedejo, drugi pa stojijo in se trdno držijo za ročaj. Pred izstopom se počasi pomikajo proti izhodu. Ko se avtobus na postajališču ustavi, se vrata avtomatično odpro. Potniki hitro izstopijo in se hitro umaknejo s cestišča. Za njimi se vrata avtomatično zapro.« Tej lekciji sledi še utrjevanje znanja, ko je treba odgovoriti na vprašanja kot:

Str. 34

»Zakaj se potniki od vhoda pomikajo proti sredini in proti izhodu? Zakaj se morajo potniki, ko izstopijo, hitro umakniti s cestišča?«

Čeprav so se že drugošolci naučili, da vlak vozi po tračnicah in ne po cesti, da se vanj vstopi s

2. Trivialnost snovi

Omenila sem že, da si z velikimi dozami ekonomske propagande osnovna šola začela ugled akademske ustanove in tudi, da se nekateri njeni tvorci zelo bojijo

(nadaljevanje z 11. strani)

3. Repetitivnost snovi

Učbeniki SND za prvi, drugi in tretji razred so si močno podobni. Isti avtorji, ista metodologija, ilustracije iste vrste in le neznatne variacije v tipu črk. Tudi snov je vsa tri leta močno podobna. Ker je v drugem in tretjem razredu uporabljen tudi skoraj isti tip črk, se knjigi oziroma delovna zvezka le s težavo ločita. Ob podrobnejšem branju pa človek začudeno ugotovi, da težav pri razločevanju teh treh knjig niso krive le te najbolj vpajoče značilnosti. Ne, cela vrsta stvari, ki so natisnjene v enem učbeniku, se ponovi tudi v drugem; včasih dobesedno, drugič v neznatno spremenjeni obliki. Skratka, ko človek bere te knjige, ga nehalno spremlja čuden občutek dejavu, ali pa, če naj se slikovito izrazim, da se razgleduje po svojem prejšnjem življenju. In ker gre za šolske zadeve, se mu jezik sam od sebe spomni šolskega žargona: Saj to je preplonkano!

V dokaz naj ponudim nekaj primerov; proslavimo najprej kulturni dan:

SND I, str. 149

»Kdor piše povesti, je pisatelj. Katere pisatelje poznaš? Izpiši iz zadnje številke Cicibana vse pisatelje! Kdor piše pesmi, je pesnik. Naš največji slovenski pesnik je dr. France Prešeren. Katere pesnike še poznaš? Iz zadnje številke Cicibana izpiši imena pesnikov! Izpiši tudi imena ilustratorjev! Koliko knjig si že prebral? Ali tekmuješ za Cicibanovo bralno značko?« (1. razred).

SND II, str. 131

»Naš kulturni praznik praznujemo dne (8. februarja). V spomin smrti našega največjega pesnika (Franceta Prešerna), ki se je rodil v (Vrbi). Povesti in zgodbe pišejo (pisatelji), pesmi pa (pesniki). Koliko knjig si že prebral? Si že obiskal šolsko knjižnico? Tekmuješ za cicibanovo bralno značko?« (2. razred).

SND III, str. 66

»Naš največji pesnik je (France Prešeren). Rodil se je v (Vrbi) na Gorenjskem. Študiral je (pravo). Temu sledi še, da je bil zaveden Slovenec in da je umrl v Kranju, kjer je tudi pokopan. In ena kitica iz Zdravljice. (3. razred)

Proslavimo zdaj dan JLA:

SND I, str. 143

»Kako imenujemo našo armado? (Jugoslovanska ljudska armada). Ali veš, kakšna je njena naloga? (Braniti našo domovino). Vojski živijo v velikih, prostornih hišah. Ali veš, kako jih imenujemo? (Imenujemo jih vojašnice). Vojski se urijo za obrambo domovine. Dosti telovadijo, da bodo močni. Učijo se, da bodo iznajdljivi, hitri in sposobni. Kdo jih vodi in uči? (Njihovi oficirji). Ali poznaš orožje, ki ga imajo vojski? Naštev ga (...). Kaj bi naredila naša vojska in mi, če bi sovražnik napadel našo domovino? (Branili bi domovino). Ali veš, kdo je najvišji poveljnik naše vojske? (...)« (1. razred).

SND II, str. 129

»Dan naše armade praznujemo (22. decembra). Naša armada se imenuje (Jugoslovanska ljudska armada). Njen najvišji poveljnik je (...). V napadu je njena naloga (brani našo domovino). Vojske učijo in vodijo (njihovi oficirji). Vojski živijo v (vojašnicah). Vojski imajo vojaško obleko, opiši jo!« Opis uniform sledi še podatek, da vojski pomagajo ob naravnih nesrečah, in naloga: »Napiši čestitko vojakom za njihov praznik!« (2. razred)

SND III, str. 64

Vsako leto, 22. decembra, praznuje naša vojska svoj praznik. Tudi mi ga praznujemo, ker spoštujemo našo armado. JLA varuje našo domovino pred sovražniki. Ste opazili, da nimajo vsi vojaki enake uniforme? Ogled si vojake na sliki, opiši jih in napiši na črto, kam bi jih uvrstil. Temu sledi križanka, v kateri je treba vpisati besede vojašnica, oficir, graničar, pehota itd. (3. razred).

Podobno duhumorno ponavljanje je na vrsti tudi za dan pionirjev, pa za 29. november, dan republike, pa za 27. april, ki je dan OF, in za 8. marec, dan žena, dan

ne omenimo 1. novembra, ki je dan mrtvih, in 1. maja... Res je, v tem mogočem proslavljalškem kolu je težko biti inovativen, res pa je tudi, da šolarji praznik povezujejo samo s praznino — in s tistim prostim dnem, ki ponavadi sledi. Toda kot je bilo omenjeno že v poglavju o trivialnosti, se tudi nekatere lekcije le neznatno spremenjene prenašajo iz razreda v razred. Tako je lekcija o avtobusnem prometu v drugem razredu skoraj natanko ponovljena v tretjem, le malo podaljšana je. In o železniškem prometu v tretjem razredu tudi ni bistvenih novosti, če jo primerjamo z drugim. Saj je že začetek enak.

SND II, str. 26

»Kje je tvoja najbližja železniška postaja?«

SND III, str. 36

V tretjem razredu pa se vprašalni stavek prelevi v trdilnega: »Naša najbližja železniška postaja je...«

V drugem morajo šolarji opisati železniško postajo s pomočjo risbe, v tretjem pa se od njih pričakuje, da to storijo na pamet. V drugem morajo s številkami opremiti naslednje aktivnosti:

SND II, str. 26

- kupimo vozovnico
- spravimo prtljago
- vstopimo na vlak
- čakamo na vlak
- peron
- blagajna
- čakalnica
- garderoba

V tretjem razredu pa morajo s črkami označiti naslednje:

SND III, str. 36

- blagajna
- čakalnica
- garderoba
- peron
- restavracija
- spravljajanje prtljage
- vstopanje na vlak
- prodaja vozovnic
- čakanje potnikov
- prodaja hrane in pijače

Kakor so prazniki prazniki, avtobusi avtobusi, železniške postaje pa pač železniške postaje, so tudi koledarji pač koledarji. V 1. razredu se naučijo januar, februar itd., ko pridejo v 2. razred, se znova učijo januar, februar itd. Da bi lekcija ne bila prehuda, je pouk olajšan z znano Stritarjevo uganko. V prvem razredu se glasi:

SND I, str. 148

»UGANI! Dvanajst vej ima drevo. Vsaka veja gnezda štiri, v vsakem gnezdu sedem mladih se šopiri! KAJ JE TO?«

V drugem pa pravi:

SND II, str. 16

»Vpišite rešitev! Dvanajst vej ima drevo, vsaka veja gnezda štiri, sedem mladih se šopiri v vsakem gnezdu. Kaj je to?«

Ker so te šolske zadeve očitno puste in dolgočasne, se zdi nujno ob vsaki ugodni priložnosti s prstom požugati, da se je treba učiti in še enkrat učiti. Ta naloga je tudi danes, tako kot že štirideset let, prepustena avtoriteti pokojnega predsednika Tita. Njegova zapoved se redno ponavlja:

SND I, str. 3

Za uvod v SND 1 geslo na prvi strani:

»Le kdor se uči, bo kaj znal! Tito.«

Str. 137
Za dan pionirjev v SND 1: »Kaj naroča Tito pionirjem? (Da se morajo učiti).«

Str. 161
Za 25. maj v SND 1: »Besede tovariša Tita, ki jih je izrekel nam, pionirjem: 'Rad bi vas spomnil, da je za vas, pionirje, najpomembnejše to, da se učite, hodite v šolo in tekmuje v znanju in pridnosti...«

SND II, str. 123

Za dan pionirjev v SND 2: »Katera je prva dolžnost vsakega pionirja? (Prva dolžnost pionirja je pridno učenje.)«

Str. 137
Za 25. maj SND 2: »Ali veš, kaj je (Tito) naročil pionirjem? (Da se morajo pridno učiti.)«

SND III, str. 70

Za 25. maj v SND 3: »Dolžnost in naloga mladega rodu je, da nadaljujemo njegovo (Tito)vo delo.

Za to se pripravljamo tako, da se pridno učimo...«

SND IV, str. 147

Na koncu 4. razreda, ko imajo fantje in dekleta za sabo prvo stopnjo šolanja, pa jim SND 4 naroča: »Vedno se spominjaj besed pokojnega predsednika Socialistične federativne republike Josipa Broza Tita: »Poglavitna naloga vsakega pionirja je učiti se in zopet učiti se.«

Toliko o dolžnosti učenja, kar zadeva spoznavanje narave in družbe. Enake in podobne besede pa je mogoče najti tudi v berilih in na zidovih marsikaterih učilnic, hodnika, zbornice, dvorane in podobno. Sem in tja se Titu pridruži tudi Lenin, ki je znan kot avtor še danes kurantnega gesla: »Učiti se, učiti se in še enkrat učiti se!« in njegove ostrejšje variante: »Kdor se ne uči, ovira izgradnjo socializma!«

Naj to dolgočasno popotovanje po poteh šolske učenosti zaključim s potmi v dobesednem pomenu besede. V današnjih osemletkah ima zelo pomembno mesto tako imenovana prometna vzgoja; resnici na ljubo ima včasih človek vtis, da otroci hodijo v šolo zato, da bi znali hoditi v šolo, kjer se bodo učili, kako hoditi v šolo. Večina tega pouka oziroma vzgajanja se opravi pri spoznavanju narave in družbe in je tudi podana v učbenikih za ta predmet. Pregled te »snovi« samo še poglobi vtise, ki so služili za podlago poglavja o trivialnosti in poglavja o repetitivnosti. Lahko bi rekli, da je prometna vzgoja najodličnejši primer neznosne puhlosti šolanja.

Sodobni otroci, ki so v velikem številu v vrstici, se začnejo tako imenovane prometne vzgoje učiti že pri treh, štirih letih. Učenje je sistematično. Promet se igrajo v igralnicah, na sprehode hodijo po realnih cestah k realnim križiščem, mimo realnih prometnih znakov in oznak. Vzgojiteljice jim to znanje zelo pogosto, včasih vsiljivo, drugič posredno vcepljajo v glave. Na umetnost takega početja so opozorjeni tudi starši. V mali šoli, ki jo opravi tako rekoč vsi otroci, je promet pomemben del učnega načrta. Zdi se torej uместno pričakovati (moja ad hoc ustna anketa to potrjuje), da večina slovenskih otrok ob vstopu v šolo ve, kaj je semafor in kaj pomenijo rdeča, rumena in zelena barva.

4. Neinformativnost, združena za lažistokovnjatvom

Kot že omenjeno, je snov za spoznavanje narave in družbe za prva tri leta šolanja v delovnih zvezkih, ki so namenoma napolnjeni predvsem z vprašanji in s praznimi prostori, ki jih morajo učenci napolniti s smiselnimi in/ali pravilnimi odgovori. Potemtakem očitno o neinformativnosti ni nepričakovano in tudi ne docela fair. Nekoliko drugače je s spoznavanjem družbe za 4. razred, ki pa je že knjiga. Gre za knjigo, ki je namenjena predstaviti Slovenijo in je velika, skoraj razkošno opremljena, prepolna barvnih fotografij, skic, risb, faksimilov. Je tudi edina knjiga v osemletki, ki se ukvarja s Slovenijo, »našo ožjo domovino«, kot je neštetokrat ponovljeno. Bila bi lahko torej tehten vir vseh osnovnih podatkov o domovini za vsa družino; v časih, ko so bile knjige dragocene, je učbenik te vrste to tudi bil.

Kako zmotna so takšna pričakovanja, se hitro pokaže, že kar na prvi strani. Tudi ta knjiga, kot spoznavanje narave in družbe nasploh, je narejena po meri »krpic in fragmentov«, v hudem

strahu pred »pozitivistično faktografijo«. Zato prav malo pove, rajši učenca kar naprej pošilja po podatke kam drugam. Za zgled najprej prva stran, kjer bi človek pričakoval nekaj osnovnih podatkov, potrebnih za skico Slovenije.

SD IV, str. 3

»V preteklem letu si spoznal dom, šolo in občino, v kateri živiš. Naša ožja domovina SR Slovenija, ki je sestavni del naše širše domovine SFR Jugoslavije, je dosti večje območje.

● Ugotovi na zemljevidu v Mojem prvem atlasu število občin v SR Sloveniji.

● Poskusi odgovoriti na vprašanja ob zemljevidu.

● Določi na zemljevidu lego naše ožje domovine.

Pomni: V Sloveniji žive pretežno Slovenci: govore slovenski jezik, v njem sporočajo svoje misli, imajo podobne običaje in navede in družita jih skupna preteklost in sedanjost.

● Ugotovi nekaj običajev, značilnih za vaš kraj, ob nekaterih letnih časih in praznovanjih.

Škoda tako lepe bele strani, okrašene s sliko modro pobarvane Slovenije in štirih parčkov v narodnih nošah. Na takem prostoru bi lahko ljubeznivo povedali vsaj število občin, če že ne, koliko je ta Slovenija velika in koliko pretežno Slovencev živi v njej. Naslednji zemljepisni stavki pridejo na vrsto po hudo ideološko prikrojenem zgodovinskem fragmentu, glasijo pa se takole:

SND IV, str. 9

»Slovenija je zelo raznolika dežela. Na kratkih razdaljah se pokrajina spreminja. Na poti po slovenski deželi spoznamo visoke gore, nižine, kraške in primorske predele.

● Na zemljevidu ugotovi, kje v Sloveniji so nižine, kje pa visoke gore.

● Kakšna je pretežna podoba slovenskega ozemlja (Glej barvo zemljevida.)

● Na koliko naravnih zemljepisnih enot delimo slovensko ozemlje (MPA, stran 15)?

in boljše življenje ustvariti le z odstranitvijo kapitalistov, stare oblasti in prevzemom tovarn v svoje roke, kar mora danes vedeti vsak učenec četrtega razreda. Če ne ve, pa na pot in »prepričaj se ob obisku najbližje delovne organizacije, kakšno je življenje in delo delavcev danes, kakšno pa je bilo v preteklosti?« (Opomba: vprašaj ni moj.) V istem razredu mora tudi znati definirati, kaj je to krajevna skupnost. To pa je »območje v kraju ali naselju, v katerem odločajo krajinani o svojem delu in življenju.«

Kaj pa potem delajo v občini? To so se otroci naučili že v 3. razredu, ko so morali vedeti, da »več krajevnih skupnosti, ki so med seboj povezane sestavljajo občino«. In tudi to, da »skupščina občine sestavljajo delegati, ki jim predseduje predsednik skupščine. Skupščina odloča o pomembnih skupnih zadevah v občini. Za izvrševanje sklepov in opravljanje drugih nalog ima skupščina izvršni svet in svojo upravo, kjer delajo upravni delavci. Skupščina sodeluje z vsemi organizacijami združenega dela, ki skrbijo za potrebe občanov.«

Jasno, da se šolar nauči takšne stavke, se mora kar precej potruditi. In takšnih dokaj težavnih ali vsaj kočljivih snovi je pri Spoznavanju narave in družbe izredno velik. Vsa štiri leta (nedvomno pa tudi kasneje) se vrstijo tiste vrste vprašanj, ki bi jih najboljše označevala sintagma ideološke pasti. Gre za pozvedovanja o tistih »dejstvih« ali »podatkih«, kjer je za poiskanje pravega odgovora potrebna določena ideološka kondicioniranost, v značjskem pogledu pa ne pretirana iskrenost. Takšna so na primer vprašanja o 1. maju, uvrščena v snov za 3. razred:

SND III, str. 69

»Zakaj praznujemo praznik dela?

- ker je delo največja vrednota
 - ker so bili delavci izkoriščani
 - ker so se delavci borili v NOB
- Zakaj tudi učenci praznujejo praznik dela?
- ker so njihovi starši delavci
 - ker je na praznovanju lepo
 - ker se z učenjem pripravljajo na delo

Sodeč po tem, kar fantje in dekleta poslušajo v šoli (in mimo-

SND III, str. 67

- »Osmi marec je praznik
- Žensk vsega sveta
- Samo žensk bork
- Vseh žensk pri nas.

Katera dela opravljajo ženske?

- Vsa, ki so zanje primerna
- Tista, ki so slabo plačana
- Tista, ki niso za moške.

Vsak otrok ve, da je v vsakem odgovoru nekaj resnice, večina jih živi v družinah, kjer mame opravijo večino tistega, kar po očetovem mnenju ni moško delo, in večina jih ima mame, ki so slabše plačane kot očete. Dileme pri iskanju »pravičnega odgovora« — in to se od njih zahteva — so hude, razreši pa jih lahko samo ideološka odločitev.

Še primer iz 4. razreda:

SD IV, str. 7 in 27

»Kdo je povedel narode in narodnosti Jugoslavije v boj proti sovražniku in domačim oblastnikom?«

Str. 44

In: »Kdo je bil pobudnik in organizator narodnoosvobodilnega gibanja v zasedeni Ljubljani?«

Tudi tu je dilema težka. Po štirih letih šolanja vsak otrok ve, da je pobudnik in vodja partizanov, delavskega gibanja, stavek, naprednih ljudi, OF ipd. komunistična partija. Najbolj varno je torej v takšnih primerih odgovoriti »komunisti« ali pa »komunistična partija s tovarišem Titom na čelu«. A tu je klet, ker je v drugem primeru to napaden odgovor; pravičen se glasi: »Osvobodilna fronta je bila pobudnik in organizator narodnoosvobodilnega gibanja v zasedeni Ljubljani.« Res pa je seveda tudi to, da je nekaj vrst prej malo drugačen odgovor: »Ko je sovranski zasedel našo domovino in z njo Ljubljano, so se vsi zavedni prebivalci mesta odzvali klicu komunistov za boj proti sovranski.« Če so torej komunisti poslali v svet klic za boj proti sovranski, ali niso bili potemtakem pobudniki narodnoosvobodilnega boja in gibanja? Kakor se vzame, zanesljivo je tole: »Komunisti so bili jedro Osvobodilne fronte, njeni najaktivnejši člani.« Ljubljana pa »je bila med narodnoosvobodilnim bojem srce narodnoosvobodilnega gibanja.« Subtilne razlike med jedri, sredi, pobudami, klici in vodstvi verjetno sodijo med najtrše orehe četrtega razreda. Zdi se mi, da marsikoga preganjajo še v sanjah.

Morda je zdaj bolj razumljivo, zakaj sem si za naslov tega pregleda sposodila le idejo in od treh besed Milana Kundere le eno in torej ne govorim o neznosni lahкости šolanja. Ne verjamem, da so naše šole lahke, Slabe, da, priskutne, nezanimive, puhle tudi. Kar zadeva izobrazbo, ponujajo znanje, ki je fragmentarno, zmaličeno in kratkotrajno. V vzgojnem pogledu pa vcepljajo ošabnost, svetohlinstvo in nagnjenje k vdanemu ponavljanju fraz. Na kratko: Na sami meji znosnega so.

Znanje, uporabljeno v pregledu, je vzeto iz naslednjih virov:

Vida Blažko in Mira Cencič: Moja igra je delo (Delovni zvezek za SND, 1. razred, Ljubljana 1981).

Mira Cencič: Moje delo je učenje (Delovni zvezek za SND za 2. razred, Ljubljana 1981).

Mira Cencič: Učenje je moje veselje (Delovni zvezek za SND za 3. razred, Ljubljana 1983).

Marija Košak in Tomaž Weber: Slovenija moja ožja domovina, SD za 4. razred, Ljubljana 1983).

grede ujamejo iz radia, televizije in časopisja), so pravzaprav pravili vsi odgovori — le predzadnji zanesljivo ne. V treh letih šolske dresure se vsakdo nauči, da prostih dni ni pametno hvaliti, če hočeš dobiti dober red.

Zelo podobno so zastavljena ženska vprašanja ob 8. marcu:

Jeseniški planinci zbirajo denar

Nadaljevati obnovo Erjavčeve koče

Jesenice, 15. marca — Planinsko društvo Jesenice, ki skrbi kar za postojank, se je lani lotilo prenove Erjavčeve koče na Vršču. Stava je zamenjala nova koča, v kateri nameravajo letos urediti vsaj skupna ležišča, kuhinjo s strežbo in sanitarije. Društvo bo dobrodošla sleherna pomoč, zato od danes tudi prodajna razstava slik na Jesenicah.

V enem najlepših delov naših planin, malo pod vršičkim prelazom, so v letu 1891 postavili Erjavčovo kočo. Z njo že od 1948. leta dalje uspešno gospodarijo jeseniški planinsko društvo. Pojavila se je na naši najvišji gorski planini, na 1515 metrih nadmorske višine, je skoraj celo stoletje ljubovala viharjem, strelam in drugim nevšečnostim, premagal jo je čas. Ker ni več ustrezala danjim potrebam planinskega turizma, so se jeseniški planinci lotili za temeljito prenovo stavbe.

»Pred tremi leti smo se resno lotili prave projekta,« pripoveduje Pavle Dimitrov, predsednik PD Jesenice, pa pojasnjuje: »Nacrtu, ki ga je izdelal inženir Milan Žepić, smo upoštevali tudi pripombe planinske orga-

nizacije in uprave Triglavskega narodnega parka. Stavba je ohranila prvotno podobo in tudi njena okolica ostane nespremenjena.

Konec maja lani smo začeli z rušenjem koče, pri čemer so pomagali poleg mladih planincev, alpinistov in reševalcev še učenci ŽIC z Jesenic. Kljub zapletom zaradi prenove mostu na vršički cesti smo konec julija lahko začeli z gradbenimi deli. Delavci jeseniškega Gradbinca so se potrudili, da so do začetka oktobra pokrili novo stavbo in v njej izdelali kanalizacijo, del instalacij in notranje omote.

Prizadevni gradbeni odbor, ki ga vodi Vojko Koblar, si je za letošnji zadolžni cilj. V dveh zgornjih prostorih koče nameravajo urediti 30 skupnih ležišč, v pritličju kuhinjo s strežnim pultom in prostor za oskrbnika, v kleti pa sanitarije. Pozneje bodo postopno opremili restavracijo in bivalni prostor v pritličju ter 68 ležišč po sobah v nadstropju. Glede na to, da je bilo prej v koči le 48 ležišč, bo posodobitev Erjavčeve koče velika pridobitev.

tako za osebe kot za obiskovalce.

»Koča radi obiskujejo številni izletniki, planinci, smučarji in udeleženci na tečajih raznih družbenih organizacij,« nadaljuje predsednik Dimitrov in dodaja: »Tudi pozimi, ko je večina drugih koč zaprta, njeno osebo nikoli ne sameva. Zato upravljeno upamo, da naše prošnje za pomoč ne bodo naletele na gluha ušesa. Čeprav naše društvo dobro gospodari, bo celo ob pomoči vse planinske organizacije težko kos taki nalogi. Tudi letos smo prisiljeni zbirati prispevke na več načinov.«

Denar lahko organizacije in posamezniki nakazujejo na žiro

račun PD Jesenice (št. 51530-678-81339 — za obnovo Erjavčeve koče). Za 10 milijonov dinarjev ali več bo darovalec dobil v koči 100 ležišč zastoj za tri leta, soba bo dobila njegov naziv, razstavljal pa bo lahko tudi svoj propagandni material. Društvo je prav tako veselo pomoči podjetij z materiali in storitvami. Razen tega sprejema obveznice za sklad nerazvitih SFRJ ter odprodaja darilne bone in reklamne oglase v bilteno o izgradnji koče. Od 18. marca zvečer pa do konca meseca prireja v salonu DOLIK na Jesenicah prodajno razstavo slik s planinskimi motivi.

S. Saje

Rodila se je igrača

Ko stopiš v domačo delavnico Olge Brezar v Britofu, imaš občutek, da si prišel v igralnico. Na policah v ličnih skatlicah stoji igrača pri igračah, narisani obrazi cunjastih punčk se smeji s stene in kamor pogledaš, povsod raztegujejo svoje krake iz blaga zele in pisane žabe... Olga pa se z njeni ne igra, temveč jih izdeluje.

Olga, utrjena od večne rutine pisalnega stroja in kasneje računalnika, si je poiskala privlačnejše delo. Sklenila je uživati v igračah in od njih živeti. Prvo ni težko. Ob veselih pupah, nasmejanih lutkah, otožnih klovnih, mrko zročih usnjenih buldogih, naščepenih zabah, modrih dirkačih in drugi igri družini, ji čas kar prehitro mineva. Neredko ji že večer pokuka v delavnico, ko zašije zadnji žep na lutkini obleki. Rada šiva, ima roko za oblikovanje in dolga leta je v njej dremala nepotena želja po ustvarjalnosti. Z izdelovanjem dekorativnih igrač je vsemu temu lahko dala duška.

Drugo pa je od igrač živeti. Posebno na začetku je težko in Olga je po dveh mesecih obrtniškega staža pri igračah še krepko na začetku. Najprej je bilo treba opremiti delavnico, kupiti stroj ali dva, urediti status, nakopiti material, zdaj pa izdelke že ponuja trgu. Zamišlja ima veliko, s spretno roko jih tudi hitro uredišči, toda poslovnost... te se bo morala še

naučiti. Zdaj se ne ve, ali so njeni izdelki tržno zanimivi. Prodajalne, ki tako blago ponujajo so previdne pri sklepanju poslov, za začetek so dale v prodajo le po nekaj primerkov. Pa še to le v Ljubljani, v Centromerkurju in Domu. Lepo priznanje Olginih izdelkom pa je prodor v elitni Filipov dvorec.

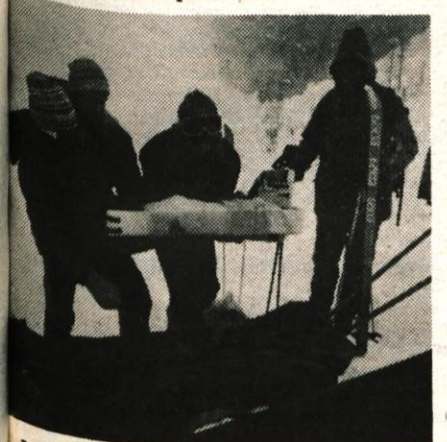
Kako se rodi igrača? Večina zamisli nastane, ko Olga razmišlja, kaj bi lepega sodilo na polico v dnevni sobi, kaj v vitrino, kaj bi podarila odrasajočemu otroku, kaj ob dnevu žena. Njena igrača ima večidel le estetsko vrednost, uporabne pa ne, saj ni namenjena majhnemu otroku za igro. Izdelek po zamisli ukroji v tekstilu, usnju ali katerem drugem materialu, ki si ga je nakopičila na policah, ga sešije, napolni s posebnim polnilom (PVC granulatom) in do kraja zašije. Potem vsi ti drobni pisani stvori, od žab, psičkov, punčk, klovnov, do kač in medvedkov, v velikem kovčku romajo s prodajalcem od vrat do vrat ali pa na police prodajaln. Olga se veseli vsakega izdelka posebej, od osnutka pa do trenutka, ko mu vdihne »plastično dušo«. Njen namen pa je, da bi se teh lepih okrasnih igrač veselili tudi vsi, ki si jih izberejo zase ali za darilo drugemu.

D. Z. Zlebir

Nesreče v gorah nas opozarjajo

Čari zime skrivajo nevarnosti

Jesenice, marca — Predzadnja sobota letošnje zime je zvalila v višave številne smučarje in planince. Zal je to bila za nekatere zadnja pot v gore in dolino. Da se ne bi kaj podobnega kmalu ponovilo, smo zbrali podatke o nesrečah v zadnjih zimah in na njih nekaj opozoril pred nevarnostmi ter navodil za ravnanje ob nesreči.

aprila pa so reševalci pohiteli na pomoč ljubljanski smučarki, ki je na Krvavcu padla v prepad.

Primeri iz letošnje zime prav tako dokazujejo, da je smučanje izven urejenih smučišč nevarno. Decembra je italijanski smučar zgrmel v jamo na Kaninu in zaradi poškodb poznaje umrl v bolnišnici. Začetek marca je smučar zapustil smučišče nad Mežico, padel po strmini in se ubil ob skali. Še bolj tragična je bila nedavna nesreča mladih Belgijcev na Voglu. Istega dne je zdrsnil avstrijski planinec z Grintovca, kjer je zdrs ugasnil življenji dveh domačih planincev že januarja.

Previdnost in razumnost

»Na snegu je lahko en sam naroben korak planinca usoden,« opozarja načelnik podkomisije za vzgojo in tehnično reševanje pri GRS Slovenije Marjan Salberger, ki je že skoraj štiri desetletja v vrstah reševalcev. Iz izkušenj pojasnjuje: »Veliko zdrsov se primeri pri hoji navzdol, ker koncentracija popusti in je hoja hitrejša, zato pa se je tudi težje ustaviti. Brez prave opreme ni dobro odhajati niti na ture, ki so poleti povsem enostavne; smučarske palice zadostujejo le za normalno pot, za strmino pa potrebujemo cepin v rokah in deruze na čevljih. Seveda je treba znati pravilno uporabljati to opremo, sicer prav nič ne koristi. Obenem je treba upoštevati, da se pozimi markacije večinoma ne vidijo, da je dan krajši in da so koče zaprte. Zato je bistvenega pomena telesna pripravljenost in prilagoditev ture lastnim sposobnostim. Kdor ji ni kos, ali ga zaloti sprememba razmer, naj pravočasno odneha!«

Prehod s teptanih in zavarovanih smučišč je nevaren, kot naglašja reševalec Salberger, če ni izpolnjenih nekaj osnovnih zahtev. Smučar se mora seznaniti s trenutnimi vremenskimi in snežnimi razmerami na terenu, obvladati mora tehniko smučanja v celcu in orientacijo ter mora imeti primerno opremo, za varovanje v strmini tudi cepin in vrvi.

Ob nesreči popolno obvestilo

»Pozimi, ko preti več nevarnosti,« razlaga Janez Brojan, načelnik mojstranske postaje GRS, »se ni dobro odpraviti na turo sam, ampak v manjši skupini. Tako lahko nekdo iz skupine obvesti reševalce, če pride do nesreče, sicer je posameznika zelo težko najti ob izgubi sledi zaradi vetra ali novega snega. Pred odhodom na turo je treba seznaniti domače s točno smerjo vzpona in časom vrnitve, da ne bi alarmirali reševalcev po nepotrebnem, ali iskali na nepravem kraju.«

Kaj storiti ob nesreči? Na to vprašanje odgovarja reševalec Brojan, v dveh delih. Najprej je treba, kot naštevajo, posrečencu dati prvo pomoč, kolikor so zanj tovariši sposobni. Zatem ga je treba namestiti na varnem kraju, da ne bi prišlo do nove nesreče, pa ga zavarovati pred podhladitvijo. Ob nesreči v plazu morajo nezastoti planinci takoj iskati tovariša pod snegom, posebno če je daleč do reševalcev. Kot drugo je vedno nujno čim hitreje in čimbolj točno obvestiti reševalcem o nesreči. V njem je treba sporočiti kraj nesreče, število ponesrečenec in vrsto poškodb. Če se sporočilo prenaša prek več oseb, mora biti napisano.

»Slovenski reševalci smo pripravljeni za reševanje tudi z najtežjih terenov. Pri tem so nam dve desetletji v veliko pomoč pripadniki letalske enote milice, ki skupaj s približno stotimi reševalci in zdravniki zagotavljajo hitro in učinkovito reševanje s helikopterjem. V naši organizaciji si vseeno prizadevamo, da bi s planinsko vzgojo in opozorili pred nevarnostmi zmanjšali število nesreč,« sklene sogovornik.

S. Saje

PETKOV PORTRET

Stanka Zupan

Pogosto jo vidim v radovljiških delegatskih klopeh, na sejah socialistične zveze, na sestankih krajevne skupnosti Bohinjska Bistrica, kjer je že devetnajst let poklicna tajnica, v komisiji za volitve in imenovanje pri radovljiški občinski skupščini... V pisarni krajevne skupnosti se pogosto ustavlja domačini, iz Bohinjske Bistrice pa tudi iz sosednjih vasi, ljudje, ki rabijo pomoč, morda le nasvet, so v stiski za stanovanje, vrtec in podobno. Tudi novinarji se radi oglašijo, ker zvezo veliko novega o dogajanju v kraju in v vsem Bohinju. Stanka namreč dobro pozna krajevne razmere in ljudi in ve še veliko več, kot povedo suhoparni zapisniki, poročila in drugi papirji. Čeprav veliko presedi na (razvlečenih) sestankih, dopoldne, največkrat pa zvečer, rada prizna, da delo opravlja z veseljem, da gre rada med ljudi, tudi na sestaneke, ker sliši marsikaj zanimivega in takšnega, kar lahko pove naprej ljudem, krajanom. Ne more mimo krajevnih problemov. Kdaj se bomo lahko v Bohinju kulturno pogovarjali s svetom, se sprašuje ob vsakodnevem telefonskem infarktu. V turizmu se sicer nekaj

premiha na bolje, ugotavlja, vendar pa ta dejavnost ne bo zaživel, dokler je Bohinjci ne bodo vzeli za svoje. Veseli jo, da se je zadnje čase le začela večja družbena skrb za varovanje okolja, še zlasti Bohinjskega jezera, da se tudi stanje cest izboljšuje, da v šolstvu in otroškem varstvu ni perečih problemov...

Stanka je znana po odločnosti. Na sestankih se rada oglašuje, še posebej, če dobro pozna problematiko in ve, da ima prav. Na programski seji radovljiške socialistične zveze je brez dlake na jeziku razpravljala o zapostavljanju amaterske, množične kulture in društev, ki delujejo po krajevnih skupnostih. Razmere v kulturi namreč dobro pozna. Rada pomaga društvu v Bohinjski Bistrici, bila pa je tudi predsednica izvršnega odbora zveze kulturnih organizacij, vendar je odstopila, ker se ni strinjala s politiko in ni hotela na silo tuliti v isti rog. »Preveč denarja se namenja za administrativno delo in premalo za strokovno. Če je administracija problem, potem naj bi se o tem pogovarjali, ne pa, da so nekateri že vnaprej užaljeni,« pravi Stanka Zupan, ki je vajena odkritega pogovora, brez ovinkiranja.

Hčerki sta ji že odrasli, v prostem času pleše, veseli pa se že pomladi, ker je rada v naravi, na svežem zraku. Z možem, ki je lovec in gozdar, se vsako leto za nekaj dni odpravita v gore, celo na alpinistične vrvi se še spravit...

Zakaj je na sestankih tako malo žensk, zakaj med štirinajstimi evidentiranimi za radovljiškega župana ni bilo niti ene ženske? »Mlade, ki si šele urejajo dom in ustvarjajo družino, so preobremenjene. Druge bi bile pripravljene delati, pa jih vedno ne znamo poiskati, jih spodbuditi,« pravi Stanka.

C. Zaplotnik

Tu me blagajničarka ne bo opazila. Družinska košarica je že brez mene predraga... — Foto: F. Perdan

Psihoanaliza prišla tudi do Kranja

Prejšnji torek so mladi na ciklusu okroglih miz, ki ga organizira občinska konferenca ZSMS Kranj govorili o psihoanalizi. Uvodno predavanje so pripravili trije predavatelji filozofije na ljubljanski Filozofski fakulteti Janez Krek, Gorazd Korošec in Mojca Rupnik.

Ti študentje so tudi pripravili 35-urni kurz psihoanalize, ki se je odvijal na Srednji družboslovno-jezikovni šoli v Škofji Loki. Tokratno okroglo mizo, ki je bila v kadihni Prešernovega gledališča, je obiskalo približno 40 obiskovalcev.

Pogovor je začel Janez Krek, ki je govoril o Sigmundu Freudu, kot ustanovitelju in prvem teoretiku psihoanalize in o razvoju človeškega individua, kot ga konceptualizira psihoanaliza. Nadalje je opozoril tudi na nekaj sodobnih političnih primerov, predvsem na primer Waldheima in priznanje simbolne avstrijske krivde. Gorazd Korošec je govoril o psihoanalizi kot ideologiji, kjer je poudaril Freudove besede, da psihoanaliza ne more zagovarjati svetovnega nazora. Govoril je tudi o srečanju psihoanalize z marksizmom. Uvodne besede je zaključila Mojca Rutar z razpravo vloga ženske v psihoanalizi. V nadaljevanju se je razvil pogovor, pri katerem pa je prišlo do nekakšnega konflikta. Obiskovalci niso poznali psihoanalize, mladi predavatelji pa verjetno niso razumeli tega neznanja.

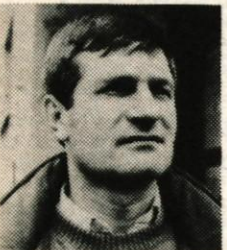
P. Š.

V nedeljo start v republiških nogometnih ligah

Triglav je močnejši

Kranj, 16. marca — V nedeljo bodo oživila slovenska nogometna igrišča. V prvi članski republiški ligi bo v pomladanski del startal edini gorenjski ligas, Triglav iz Kranja. Gostuje pri neugodnem nasprotniku Domžal. Triglav se je za ta del prvenstva precej okreplil in trener Hasan Ibrašimović ter igralci upajo, da se bodo obdržali v ligi.

V prvi članski republiški ligi bo kranjski Triglav to nedeljo startal v Domžalah. Po jesenskem delu so Domžalčani na petem mestu, Triglav pa je bil deseti. Po besedah trenerja Hasana Ibrašimovića se v pomladanskem delu obetajo zanimivi boji. V jeseni bo reorganizacija lig in ne bo več druge zvezne lige, temveč bo prva B zvezna liga. Republiška liga bo razdeljena v dve skupini.

»Upamo, da se bomo borili tako dobro, da bomo v ligi tudi ostali. Vseh triindvajset igralcev je začelo s pripravami v sredini januarja. Petkrat tedensko smo vadili v telovadnici tekstilne obutve šole v Kranju in nato nadaljevali na stadionu Stanka Mlakarja. Moštvo je zagnano treniralo in igralo deset tekem za trening. Nato smo bili pet dni na skupnih pripravah v Rovinju. Prvo prijateljsko tekmo smo odigrali doma z Rovinjem in ga premagali s 4:0. Nato smo premagali Kamnik s 4:3. V začetku marca

smo bili v Rovinju in v prijateljski tekmi smo ga premagali s 4:1. Igrali smo tudi s Puchon iz Avstrije in dobili s 3:1, premagali smo republiškega ligaša Bežanijo iz Beograda z 2:1, izgubili s beograjsko Budućnostjo, premagali nato s 4:0 Vižinado in remizirali z Vojvodino. V nedeljo smo doma igrali z Jesenicami pokalno tekmo Slovenije in igrali 2:2. Upam, da smo vse priprave dobro izkoristili. Okrepljeni smo, saj se je iz Goške Juga vrnil Taneski, Eržen je prišel iz Nakla, Čampa, Herzegonja, Bricej iz ljubljanske Ilirije. Borenović pa iz Jedinstva iz Banja Luke. Ti bodo lahko igrali v drugem kolu. V Kranju takrat gostuje Maribor in bomo videli, kaj lahko naredijo naši igralci. Igrali bodo še Jakara, Zupančič, Gros, ki je kapetan moštva, Juršič, Lotrič, Pihler, Nonković, Perhavec, Djukić, Stenovec, Atlja, Vodon, Klemenčič, Mirtič, Delić in mladinec Kondić. Žal pa je prenehal z igranjem Rade Radosavljevič. Rade je bil dolgoletni kapetan in stebel celotnega moštva. Ostal je v klubu in postal trener mladincev. Naš cilj je, da se v ligi obdržimo.«

D. Humer

V gledališču Toneta Čufarja razglasili najboljše športnike Železarne

Pokali in priznanja za nagrado

Jesenice, 16. marca — V dvorani gledališča Toneta Čufarja na Jesenicah so v ponedeljek razglasili rezultate letnih in zimskih sindikalnih športnih iger Železarne.

Po uvodnih akordih plesnega orkestra jeseniških Železarjev, ki ga vodi Franci Košir in po pozdravnem govoru predsednika izvršnega odbora sindikata Železarne Janeza Kovačiča so razglasili najboljše športnike in športnice za letne in zimske sin-

vrstivti so bili spet najboljši OOS ETP pri moških, pri ženskah OOS ETP, prehodni pokal za množičnost pa so osvojili OOS Strojne delavnice.

Proglasenih je bilo tudi po deset najuspešnejših športnic, športnikov in športnih referentov za leto 1987.

Deset najuspešnejših športnic za leto 1987 — 1. Pika Ferik (Komerčiala), 2. Lilijana Pretnar, 3. Milena Lužnik, 4. Andreja Mahnič, 5. Bojan Sušnik (ves ETP), 6. Alenka Žvab (Strojne delavnice), 7. Saša Kofler (FRS), 8. Vojka Mihelič (KSI), 9. Bojana Lavtizar (Jeklarna), 10. Diana Azman (ETP); moški — 1. Janko Zupan (HV Bela), 2. Janez Babič (ETP), 3. Tonček Urbas (Valjarna Bluming Steckel), 4. Rado Tolar (Jeklarna), 5. Marko Žmitek (Remontne delavnice), 6. Saša Čučuk (Strojne delavnice), 7. Anton Kalan (ETP), 8. Janko Legat (KSI), 9. Ivan Šušteršič (Vzdrževanje), 10. Slavko Koselj (HV Bela); športni referenti: 1. Jože Trplan (ETP), 2. Janko Zu-

dikalne športne igre Železarne za leto 1987. Železarji imajo v svojih letnih sindikalnih igrah tekmovalje v streljanju, kegljanju na ledu, kegljanju na asfaltu, plavanju in v zimskih športih.

Prehodni pokal za letni del tekmovalja so pri moških osvojili OOS ETP osvojili pa so ga tudi za zimske igre. V skupni raz-

pan (HV Bela), 3. Franc Grah (Strojne delavnice), 4. Borut Zvelec (Remontne delavnice), 5. Emil Šubelj (Jeklarna), 6. Hamdija Alagić (Žičarna), 7. Miha Smolej (Valjarna Bluming Steckel), 8. Marjan Trontelj (Vzdrževanje), 9. Franc Pintar (KSI), 10. Mirsad Musić (Livarna).

D. Humer

Foto: F. Perdan

Smučarski maraton Yassa v nedeljo

Kranj, 16. marca — Smučarski klub Snežinka iz

Ljubljane bo pod pokroviteljstvom DO Yassa in SZ Slovenije v nedeljo na Pokljuki organiziral četrtega smučarskega maratona v okviru Alpe Adria Loppet. To bo že deseti jubilejni mednarodni tekaški maraton Yassa. Hkrati bo v nedeljo na Pokljuki tudi letošnje državno prvenstvo v maratonu. Člani bodo tekli 42, mladinci in mladinci pa na 20 kilometrov dolgi smučini.

Smučine Yassa maratona bodo dolge od 21 do 42 kilometrov. Ob 9. uri bo start za klasični tek in ob 9.45 za prosto tehniko. Prijavitelji se lahko še v nedeljo, od 7. do 8.30, za klasični tek v koči Jelka, in od 7. do 9.15 za prosto tehniko ter oba teka na 21 in 42 km. Razglasitev rezultatov bo ob 15. uri. Z Bleda bo na Pokljuko organiziran skupni prevoz.

D. H.

ureja JOŽE KOŠNJEK

Bronasta kolajna naših kegljačev

Jesenice, 11. marca — Jugoslovanska reprezentanca v kegljanju na ledu je na 38. evropskem prvenstvu, ki je bilo v Celovcu, dosegla svoj cilj. Naši so bili najboljši v zbijanju in bližanju, kjer je bil Borut Berčič osmi, Rudi Šapek dvanajsti in Franc Kralj štirinajsti, ekipno pa so bili naši tretji za Avstrijo in Zvezo republiko Nemčijo. V moštvem delu je prvak Avstrija, Jugoslavija II (Franc Kralj, Milan Radanič, Lado Sodja, Alojz Babnik in Rudi Šapek) je bila sedma, Jugoslavija I (Sandi Lužnik, Milan Lindič, Simon Bedene, Sašo Obreza in Ivan Piber) pa je bila osma. Sodelovalo je 14 ekip. Tekmovala je tudi ekipa naših mladincev, ki je popravila lansko uvrstitev. Moštveno je bila deseta, v zbijanju in bližanju pa peta, med posamezniki pa so bili Janez Mohorič trinajsti, Rudi Šapek mlajši 20., Dragan Mušič 22 in Dragan Jašarevič 26.

J. K.

Strelske novice

Praznično tekmovalje — Občinska strelska zveza Kranj je pripravila za 8. marec tekmovalje v streljanju z zračno puško, za članice kranjskih strelskih dručin in sekcij. Tekmovalo je 23 članic, mladink in pionirk. Najboljša je bila Darinka Smrtnik s 186 krogi od 200 mogočih. Po tekmovalju je bila pogostitev tekmovalk, predsednik kranjske strelske zveze Alojz Lakner pa jim je izročil spominska darila. Najboljših deset: 1. Darinka Smrtnik, 2. Lidija Vodopivec, 3. Ana Brovč, 4. Sonja Hafner, 5. Andreja Malovrh, 6. Jelka Bauman, 7. Monika Gašperič, 8. Neva Lotrič, 9. Bernarda Lokar, 10. Alenka Leban itd.

Juretu Frelihu občinska zlata pušica — Konec marca bo v Kamniku zaključno tekmovalje za »zlato pušico«. V Kranju so društvena tekmovalja končana in je bilo zato že organizirano občinsko tekmovalje. Tekmovali so s serijsko zračno puško, med 39 tekmovalci pa se je spet izkazal Jure Frelih iz strelske sekcije Iskra, ki je s 569 krogi od 600 mogočih krepko prehitel ostale in napovedal, da se bo boril za regijsko ali celo republiško pušico. Visoko sta uvrščeni članici Darinka Smrtnik (4. mesto) in Lidija Vodopivec (7. mesto), s 15. mestom pa je presenetila pionirka Andreja Malovrh. 24 nastopajočih ima pravico tekmovalja na regijskem prvenstvu. Najboljši so bili Jure Frelih, Dušan Naglič, Joče Osterman, Darinka Smrtnik, Franc Strniša, Vinko Frelih, Lidija Vodopivec, Marjan Umnik, Janez Korent in Andrej Kne.

Kranjski strelski prvaki — Za prve v ekipnem in posamičnem tekmovalju so se pomerili še člani, članice, mladinci in mladinke. V ekipnem tekmovalju so bili pri članih najboljši strelska sekcija Iskre, SD Franc Mrak in strelska sekcija Stane Kovačič, pri članicah SD Bratstvo in enotnost, strelska sekcija Tone Nadižar in SD Franc Mrak, pri mladincih pa strelska sekcija Tone Nadižar I, Tone Nadižar II in SD Bratstvo in enotnost. Ekip mladink ni bilo. V tekmovalju posameznikov so bili pri članih najboljši Jure Frelih, Franc Strniša in Marjan Umnik, pri članicah Darinka Smrtnik, Sonja Hafner in Lidija Vodopivec, pri mladincih Boštjan Jalen, Nurfet Alidjanović in Matej Malovrh ter pri mladinkah Monika Gašperič, Bernarda Lokar in Milka Djurič.

B. Malovrh

Hokejski turnir v Kranju

Kranj, 16. marca — Pred dnevi je bil v Kranju zanimiv prijateljski hokejski turnir, ki so ga organizirali Kokričani. Nastop lo je šest ekip. Na tem turnirju so se borile hokejske ekipe iz Avstrije, Kranja in okolice. Nastopili so Gasilci, Altz Vien in Post iz Avstrije, veterani Triglava, Sv. Duh in Kokričani. Po šesturnem turnirju, ki ga je sodil Kranjčan Sofričevski, v pomoč pa mu je bil Rudi Zalokar, so zmagali Kokričani. Drugo leto bo turnir v Celovcu.

Vrstni red: 1. Kokrica 5, 2. Veretani 4, 3. Post 3, 4. Gasilci, 5. Sv. Duh, 6. Altz Post vsi po 2 točki.

D. H.

NAJBOLJŠI ŠPORTNIK GORENJSKE '87
1. aprila 1988, ob 18. uri
Gledališče Tone Čufar
Jesenice

Priprave za proglašenje najboljšega gorenjskega športnika, športnice in ekipe v letu 1987 se počasi bližajo koncu. Slavnostna prireditev bo tokrat na Jesenicah, v petek, 1. aprila, ob 18. uri v gledališču Tone Čufar v organizaciji ZTKO Jesenice in uredništva Gorenjskega glasa. Več o prireditvi prihodnjič!

Gorenjska moška kegljaška liga

Jeseničani še vodijo

Kranj, 13. marca — V gorenjski moški članski ligi so odigrali dvanajsto in trinajsto kolo. Največ so dosegli kegljači Jesenic, saj še vedno vodijo z dvema točkama prednosti pred Kranjsko goro.

Izidi
4964: 5025, Bled: Ljubelj
4918: 4617, Lubnik: Gradiš
4708: 4880, Elan: Triglav
5165: 5148, Jesenice: Sava
5165: 5148, Sava: Elan
4813: 4870, Gradiš: Bled
4843: 4888, Ljubelj: Kranjska

Vrstni red — Jesenice 16, Kranjska gora 14, Ljubelj, Sava, Elan vsi po 12, Bled in Lubnik po 6, Gradiš O, zunaj konkurence Triglav 17 točk.

D. H.

Začetek kolesarske sezone

Kranj, 16. marca — Že leta je Poreška riviera prvi preiskus za jugoslovanske kolesarje. Skoraj vsi naši kolesarski klubi imajo svoje prve letne priprave v Poreču, med temi so tudi kolesarji KK Save iz Kranja.

Na četrto dirko za Veliko nagrado Poreške riviere je nastopilo nad sto petdeset tekmovalcev iz Avstrije, Italije, ČSSR in Jugoslavije. Na 142 kilometrov dolgi progi je zmagal Šebenik, ki je bil v ciljni ravni hitrejši od svojega sotekmovalca iz Roga Ugrešnja, na tretje mesto pa se je prebil Marko Polanc iz Save.

Vrstni red četrte dirke: 1. Šebenik 3:43,12, 2. Ugrešnja (oba Rog), 3. Polanc, 9. B. Žumer (oba Sava) vsi v času zmagovalca. Skupni vrstni red po štirih dirkah: 1. Šebenik 21, 2. Rnjakovič (oba Rog) 20, 3. Tajmajster 19, 5. Pagon (oba Sava) 15; ekipno — 1. Rog 70, 2. Sava 51, 3. Krka 32.

D. H.

Uspešen naslov Radovljčanov in Kranjčanov

Kranj, 16. marca — Zrenjaninski zimski bazen je gostil najboljše jugoslovanske mladince in mladinke na državnem prvenstvu. Med sto petdesetimi tekmovalci in tekmovalkami so se za te naslove borili tudi Radovljčani in Triglavci. V obeh kategorijah so se dobro izkazali, čeprav ni bilo rekordnih dosežkov.

Radovljčanka Robova je bila druga na 100 m hrbtno, dve tretji mesti pa je osvojila na 400 m mešano in 200 m hrbtno. Od Radovljčanov se je izkazal tudi Potočnik, ki je bil na 400 m mešano tretji. V konkurenci mladincev je prednjačil član Triglava Stancar. Državni naslov je osvojil na 200 m kravl, na 200 km mešano je bil drugi in na 200 m hrbtno tretji. Triglavanka Neža Rebolj je bila dvakrat druga: na 400 m mešano in na 200 mešano. V štafeti so mladinke Triglava bile na 4 x 400 m kravl druge in na 4 x 100 m kravl tretje.

Ekipni vrstni red — 1. Primorje (Reka) 402, 2. Proleter (Zrenjanin) 357, 3. Triglav (Kranj) 305,5.

D. H.

Pionirji Triglava ekipni državni prvaki

Kranj, 16. marca — V Sarajevu je bilo letošnje zimsko državno prvenstvo za pionirje in pionirke do dvanajst let. Najbolje so se izkazali tekmovalci in tekmovalke kranjskega Triglava. Tako kot lani so prepričljivo osvojili ekipni državni naslov. Zbrali so 491 točk in kar za 234,5 točk prehiteli drugouvrščeno reško Primorje. Na tem prvenstvu so bile tudi tri Radovljčanke. V ekipnem delu so se dobro izkazale, saj so bile s 155 točkami šeste.

V konkurenci pionirk se je najbolje izkazala Radovljčanka Nina Sekovanič, ki je bila dvakrat prvakinja in enkrat druga. Na 200 m prsno pa je dosegla tudi edini republiški rekord. Triglavci so bili tudi v posameznih kategorijah uspešni. Najbolj sta izstopala Andrej Studen in Marko Milenković. Na 200 m mešano je bil Studen prvi in Milenković drugi. Na 400 m mešano pa je bil vrstni red obraten. Pionirji so bili uspešni tudi v štafeti. Zmagali so na 4 x 200 m kravl, na 4 x 100 m kravl pa so bili drugi.

D. H.

V Planici konec tedna finale

Kranj, 16. marca — Smučarski skakalni skub Iskra Delta Triglav iz Kranja bo to soboto in nedeljo organizator letošnjega finala alpskega pokala OPA v smučarskih skokih in klasični kombinaciji. Nastopili bodo člani, mlajši člani in mladinci. Pokrovitelja tega finala sta Iskra Delta in OK Planica. Danes bo od 10. do 13. ure trening na 90-metrski skakalnici in od 14. do 16. ure trening za tekače. V soboto bodo od 10. uri na 90-metrski skakalnici prvi nastopili člani, starejši in mlajši mladinci za kombinacijo, ob 12. uri bodo posamični skoki za člane in mladince. V nedeljo pa bo pred Kompasom v Ratečah ob 9. uri start tekačev za kombinacijo.

Nastopilo bo nad 120 tekmovalcev iz Avstrije, ZRN, Francije, Švice, Italije, Španije in Jugoslavije. Med dosedanjimi šestimi tekmovalji mladincev v smučarskih skokih so bili vedno v ospredju skakalci iz Jugoslavije, še posebej Triglavci Marjan Kropar in član Alpine iz Zirov Primož Kopač. Oba imata možnosti, da v Planici osvojita skupni alpski pokal. Tudi naša ekipa se bo prav v Planici borila za ekipno zmago z Avstrijo I.

D. H.

Od tekme do tekme

Ratečanke tekmovalce v smučarskih tekih — Za dan žena so v Ratečah spet pripravili za dekleta in žene tek na smučeh, tokrat že enajsti. Tekmovalo je 20 tekačic. V posameznih starostnih kategorijah so zmagale Neža Mežik, Polona Erlih, Mojca Petrič, Marija Zagoršek in Tončka Brdar. Vse tekmovalke so prejele spominske kolajne in nekaj za spomin.

— A. Kerštan

Tržiški veleslalom za trim pokal — Za tržiškimi smučarji je drugo tekmovalje za trim pokal. Zaradi slabega vremena je tekmovalo le 38 smučarjev in smučark. Najhitrejša sta bila Marko Ribnikar in Beti Božnar. V posameznih starostnih kategorijah so zmagali Boštjan Uzar, Marko Ribnikar, Franc Komac in Franc Špental med moškimi, med ženskami pa Beti Božnar, Olga Benčina in Marija Vodnik.

— J. Kikel

Kadeti Termopola peti v Sloveniji — Kadeti Termopola iz Škofje Loke so se ponovno uvrstili v finale slovenske kadetskega prvenstva. Osvojili so peto mesto. Izgubili so s Krškim in Aero Celjem, po sedemmetrovkah pa so premagali Ajdovščino. Za Termopol so igrali Sandi Tomše, Tomaž Kalan, Gorazd Bajič, Boštjan Drobnik, Iztok Lamut, Aleš Gartner, Tone Justin, Matjaž Grum, Mirč Cinku, Primož Derlink, Bor Rozman, Simon Pavlič, Boris Pensa in Primož Verčič. Posebej je treba pohvaliti mlajši dekletke.

D. Čater

Tekaško prvenstvo v Lomu — ŠD Lom je priredilo odprto prvenstvo kraja v teku na smučeh. Progi sta bili dolgi dva in pet kilometrov, startala pa je 25 tekačev, večinoma domačinov. Med ženskami je zmagala Anica Jerman, med pionirji Tomaž Soklič, med mlajšimi člani Milan Rozman, med starejšimi člani Matjaž Globočnik in med veterani Ludvik Soklič.

— J. Kikel

Škofjeloško pionirsko prvenstvo v smučarskih skokih — Smučarski skakalni klub Alpina iz Zirov je priredil v Zireh klub pomanjkanju snega občinsko prvenstvo za mlajše pionirje C, B in A. Tekmovalje je pokazalo, da se za skakalni naraščaj ni treba bati, saj je tekmovalo 27 skakalcev iz sekcij Ziri, Gorenja vas in Poljane. Med pionirji A (30 metrska skakalnica) so bili najboljši Zirovci Sebastian Jereb, Sašo Kovač, Marko Bogataj, Boštjan Zver in Matej Žerjal, med pionirji B (20 metrska skakalnica) Zirovci Gašper Poljanšek, David Pagon, Andrej Gladek, Primož Milnar in Uroš Čelarin, med pionirji C (15 metrska skakalnica) pa Gorazd Kajnc in Jernej Kumeržir, Rok Oblak Gorenja vas, Primož Tavčar Poljane in Gašper Eniko Poljane. — Ivan Žakelj

Vabila, obvestila

Sava Commerce in Triglav igrata doma — Košarkarice Sava Commerce bodo jutri, ob 18. uri na Planini igrale z Galebom, članska vrsta Triglava pa ob 20. uri na Planini z Mariborom 87. — D. H.

Tržiške prireditve za konec tedna — TVD Partizan obvešča, da bo v Partizanu vsak torek, ob 20. uri rekreativna vadba za moške. Turistično društvo Podlublje prireja v nedeljo, 20. marca, ob 14. uri na naravni progi za Šišo sankško tekmovalje z navadnimi in samotežnimi sanmi. Prijave bodo sprejemali eno uro pred začetkom tekmovalja.

ZŠAM Tržič prireja v soboto, 26. marca, ob 10. uri na Zelenici regijsko prvenstvo šoferjev in avtomehaničnikov v veleslalomu. Prijave sprejema tržiško združenje do 18. marca v pisarni na Cesti JLA. NK Tržič je že priredil turnir v malem nogometu. Zmagali so Blue Racers. Zaradi velikega zanimanja bo v nedeljo, 20. marca, ob 8. uri na igrišču pri Bračičevi šoli nov turnir. Tržiško obrtno združenje pripravlja v nedeljo, 20. marca ob pol enajstih na Zelenici veleslalom za svoje članice, delavce, svoje in upokojence. Prijave sprejemajo še danes do 12. ure v pisarni združenja. Planinsko društvo Križe pa vabi na občni zbor, ki bo jutri, 19. marca, ob 19. uri v osnovni šoli. Pred zborom bo himalajski predavanje Filipa Benceta. Planinsko društvo Tržič pa vabi danes, 18. marca, ob 19. uri v bištriški osnovni šoli na predavanje dr. Iztoka Tomazina o vzponu na Daulagiri. — J. Kikel

Na Bledu šahovski festival — Včeraj se je na Bledu v hotelu Toplice začel 9. mednarodni šahovski festival, ki bo trajal do 27. marca. Na sporedu je turnir, tekmovalje v aktivnem šahu in za konec še hitropotezni turnir. J. K.

ureja DARINKA SEDEJ

**M - KŽK GORENJSKE
TOZD Komercialni
servis Kranj**

**V našem SKLADIŠČU
PRED ŽELEZNIŠKO
POSTAJO V KRANJU**

**vam nudimo po ugodnih
cenah:**

**krmila za nesnice,
krmila za piščance,
ostala krmila, koruzo,
pesne rezance, krmilno
moko, jedilno olje, jajca
itd.**

Skladišče je odprto vsak
dan od 7. do 14. ure, ob
sobotah od 7. do 12. ure.

Informacije po tel.:
21-652.

**GIP GRADIS
TOZD
LESNO INDUSTRIJSKI OBRAT
ŠKOFJA LOKA n.s.o.**

Po sklepu sveta TOZD LIO Škofja Loka z dne 27.1.1988 bo pro-
dala na javni licitaciji:

1. RABLJENA OSNOVNA SREDSTVA:

- pisalni stroj — Biser izkl. cena 10.000 din
- krožna žaga — PTC AS izkl. cena 3.000.000 din
- krožna žaga — PCP 450 izkl. cena 2.000.000 din

2. STAVBNO MIZARSKE IZDELKE

- vrata
- vratna krila
- podboji
- polkna
- ograjne deske

3. RAZNE REPRMATERIALE

- žičniki
- vijaki
- nasadila
- barve
- kiti
- svedri
- rezkalne glave

Licitacija bo v sredo, 23.3.1988, ob 15. uri v prostorih Gradis
TOZD LIO Škofja Loka, Kidričeva 56.

Blago si interesi lahko ogledajo uro pred licitacijo.

Davek plačajo kupci od izlčitirane cene.

Kandidati morajo pred licitacijo položiti 10 odstotkov kavnice
od izklčne cene.

STREŠNA OKNA

mira RADOVLJICA
Tel.: 75-036

TEKSTILINDUS KRANJ

*Odslej redno v INFORMATIVNO PRODAJNEM
CENTRU*

**VELIKA IZBIRA KOLEKCIJSKIH TKANIN
UNIKATNI VZORCI**

Pridite, obiščite nas!
Informativno prodajni center Kranj, Prešernova 1,
tel.: 25-168

TOZD MALOPRODAJA

**V sodelovanju z DO
AGRARIACOOP Zagreb
organiziramo**

**PRODAJO
sadnega drevja
in okrasnega grmičevja**

pred prodajalno SP Storžič na Kokrici

**od 17. do 19. marca
od 10. do 16. ure**

**Če ste v zadregi, kako saditi, vam bo na
voljo priznani strokovnjak z nasveti!**

Če bo vreme zelo slabo, bo prodaja
kasneje. O datumu vas bomo pravočasno
obvestili!

Izkoristite izredno priložnost za pravilno
izbiro in sajenje sadnega drevja ter
okrasnega grmičevja!

NI VSAKA MAJONEZA

**THOMY
MAJONEZA**

Kolinska še vedno izdeluje samo majonezo

THOMY

Kolinska

GORENJSKA KMETIJSKA ZADRUGA n.s.d.

TZO SLOGA KRANJ

Zbor delavcev TZO Sloga razpisuje prosta dela in naloge

BLAGAJNČARKE v Stražišču

Kandidati naj izpolnjujejo naslednje pogoje:

- srednja izobrazba ekonomske oz. druge ustrezne smeri
- 1 leto delovnih izkušenj
- izpit B kategorije, žaželeno lastno prevozno sredstvo.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom in dvomesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v roku 8 dni od objave na naslov: Gorenjska kmetijska zadruga Kranj, Jezerska c. 41, za razpis.

O rezultatih izbire bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

„Veletekstil“

VELETEKSTIL, Trgovina in proizvodnja n.s.o.
LJUBLJANA, MASARYKOVA 17
TOZD TRGOVINA NA DROBNO n.s.d., Ljubljana

Iščemo sodelavce, za poslovalnico, ki bo nanovo odprta na Jesenicah

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge za nedoločen čas s polnim delovnim časom

1. POSLOVODJA POSLOVALNICE

Pogoji: V. stopnja strokovne izobrazbe, poslovodske ali komercialne smeri, 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju podobnih del tečaj iz varstva pri delu

Od kandidata pričakujemo, da pozna trgovsko poslovanje, da je sposoben voditi poslovalnico in da obvlada program prodaje tekstilnega blaga.

2. NAMESTNIK POSLOVODJE

Pogoji: IV. ali V. stopnja strokovne izobrazbe trgovinske smeri, 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju podobnih del

3. DVA PRODAJALCA TEKSTILA

Pogoji: IV. stopnja strokovne izobrazbe trgovinske smeri, 1 mesec poskusnega dela

Pisne prijave pošljite v 8 dneh po objavi kadrovske službi Veletekstil Ljubljana 61001, Masarykova 17. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sklepu komisije za delovno razmerje.

SLOVENIJATURIST

ŽG TTG SLOVENIJATURIST
TOZD TURIZEM, LJUBLJANA
Pivovarniška 1

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

ZA OE MENJALNICA JESENICE

menjava valut na mednarodnih vlakih — 2 delavca

Pogoji:

V. stopnja zahtevnosti ekonomske smeri, dve leti delovnih izkušenj, enomesečno poskusno delo, znanje enega svetovnega jezika.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas. Delo je primerno samo za moške kandidate.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v kadrovske službi delovne organizacije, Ljubljana, Pivovarniška 1.

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi oglasa. O izbiri bomo obvestili vse prijavitelje v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

RAZPISNA KOMISIJA PRI SVETU DELOVNE SKUPNOSTI UPRAVNIH ORGANOV OBČINE RADOVLJICA

na podlagi 10. člena Pravilnika o delovnih razmerjih delovne skupnosti upravnih organov občine Radovljica objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. SAMOSTOJNEGA SVETOVALCA ZA UREJANJE PROSTORA
2. STROKOVNEGA SODELAVCA ZA PODROČJE GOSPODARSKE INFRASTRUKTURE
3. TEHNIČNEGA SODELAVCA

Poleg splošnih z zakonom predpisanih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Pod 1)
— da ima izobrazbo VII. stopnje zahtevnosti — smer arhitektura in 5 let ustreznih delovnih izkušenj s poznavanjem prostorskih značilnosti občine

Pod 2)
— da ima višjo izobrazbo VI. stopnje zahtevnosti — gradbena, komunalna ali geodetska usmeritev in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj

Pod 3)
— da ima srednjo izobrazbo V. stopnje zahtevnosti — gradbena ali geodetska usmeritev in 6 mesecev ustreznih delovnih izkušenj s smislom za grafično obdelavo.

Kot poseben pogoj je določeno poskusno delo, in sicer pod 1 in 2 v trajanju 3 mesecev, pod 3 pa v trajanju 1 meseca.

Za vsa dela in naloge je zahtevano tudi znanje slovenskega jezika.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim opisom dosedanjih del in nalog naj kandidati v roku 8 dni po objavi pošljejo na naslov: Občina Radovljica — Komite za družbene dejavnosti in občo upravo.

Nepopolnih in prepozno vloženih prijav razpisna komisija ne bo obravnavala.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po izteku roka za zbiranje prijav.

PLANIKA

INDUSTRIJSKI KOMBINAT
PLANIKA KRANJ

Komisija za delovna razmerja DSSS objavlja prosta dela in naloge:

UREJANJE INFORMIRANJA

Zahteva se:

- višja strokovna izobrazba družboslovne ali humanistične smeri,
- 3 leta delovnih izkušenj,
- poznavanje fotografske tehnike
- sposobnost komuniciranja,
- poskusno delo traja 3 mesece.

Pisne ponudbe sprejema kadrovske oddelke Industrijskega kombinata Planika Kranj, Savska Loka 21 v 15 dneh po objavi.

TEKSTILINDUS KRANJ

DO TEKSTILINDUS KRANJ
Kranj, Gorenjesavska c. 12
p.p. 75

Po sklepu odbora za delovna razmerja objavljamo prosta dela oz. naloge v DE Plemenitilnica

VODENJE ODDELKA BELILNICE

Pogoji: VII. st. zahtevnosti (diplomirani inženir tekstilne ali kemijske tehnologije), štiri leta delovnih izkušenj na področju plemenitenja tkanin, aktivno znanje angleškega ali nemškega jezika, troizmensko delo, trimesečno poskusno delo.

Kandidati, ki izpolnjujejo navedene pogoje naj oddajo pisne prijave z dokazili v kadrovske sektor delovne organizacije najkasneje v 8 dneh po objavi.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

DELAJSKA UNIVERZA ŠKOFJA LOKA

bo v sodelovanju z Višjo upravno šolo Ljubljana izvajala program za pridobitev naziva

VIŠJI UPRAVNI DELAVEC

- stopnja zahtevnosti programa
- trajanje izobraževanja: 4 leta. Predavanja in vaje se organizirajo v zgoščeni obliki in obsegu, ki znaša približno 1/3 rednega študija
- pogoji za vključitev v program: brez preizkusa znanja se lahko vpišejo kandidati, ki so uspešno končali štiriletni srednji program administrativna dejavnost ali druge štiriletno programe, ki imajo najmanj 385 ur predmeta slovenski jezik in književnost.

Predavanja bodo organizirana ob petkih popoldan od 15.30 do 19.30 in ob sobotah dopoldan od 8.00 do 12.30, vendar ne vsak teden.

Vpisne obrazce in podrobnejše informacije o pogojih za vključitev v program ter potek študija dobite na Delavski univerzi Škofja Loka, Podlubnik 1/a, soba št. 160/l. nadstropje ali po telefonu 60-888.

ALPETOUR

OTOK VIS Z OGLEDOM SPLITA IN TROGIRA, ODHOD 14.4. ZVEČER

UPOKOJENCEM NUDIMO POCENI POČITNICE V RABCU (TEDENSKO BIVANJE V MARCU ZA DIN 54.000, V APRILU PA ZA DIN 75.000)

OHRID, LETALO AA, ODHOD 26. IN 28.5.

ČEŠKOSLOVAŠKA ZA SKUPINE (PRAGA, BRATISLAVA, BRNO) VEČ ODHODOV V APRILU IN MAJU

ČEŠKI GRADOVI, 6 DNI, ODHOD 27.4. (UGODNO)

BRATISLAVA (ZA POSAMEZNIKE IN MANJŠE SKUPINE), 3 DNI, ODHOD 15.4.

KRETA — GRČIJA STARE CIVILIZACIJE, 6 DNI, ODHOD 26.4.

ŠPANJA (BARCELONA, MADRID, ANDALUZIJA), VEČ ODHODOV OD 20.4. NAPREJ

COSMOPROF, FRIZERSKI SEJEM V BOLOGNI, ODHOD 24.4. INFORMACIJE IN PRIJAVE V VSEH ALPETOUROVIH TURISTIČNIH POSLOVALNICAH.

ZAVOD ZA LETOVANJA KRANJ

vabi k sodelovanju za izvajanje določenih del in nalog pri zdravstvenih in drugih letovanjih otrok v Gorenjskem letovišču Novigrad — Pineta in letovišče Stenjak — Jerolim pri Puli v času od 1.6. do 8.9.1988:

1. 11 PEDAGOŠKIH VODIJ
2. 11 POMOČNIKOV PEDAGOŠKIH VODIJ
3. 11 ZDRAVNIKOV
4. 11 MEDICINSKIH SESTER
5. 250 VZGOJITELJEV

Pod točko 1, 2, 3 in 4 zahtevamo ustrezno izobrazbo s triletno prakso, pod točko 5 pa najmanj končano srednjo šolo (dokazilo o končanem šolanju).

Delo v izmeni traja 10, 15 ali 17 dni. Rok za pisne prijave je 15 dni od dneva objave oziroma do zasedbe delovnih mest.

Prijave pošljite na Zavod za letovanja Kranj, Stritarjeva 8. Vse informacije dobite na omenjenem naslovu ali po telefonu 22-052.

KMETIJSKA ZADRUGA, p.o. ŠKOFJA LOKA

Kmetijska zadruga Škofja Loka objavlja prosta dela in naloge:

KOMERCIALIST ZA ORGANIZACIJO PREDELAVE IN ODKUPA LESA

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas.

Pogoji: višja ali srednja izobrazba (VI. ali V. stopnja) tehnične (lesarstvo, gozdarstvo, kmetijstvo itd) ali ekonomske usmeritve.

Delovni čas je prilagojen naravi dela. Terensko delo, obvezno znanje vožnje osebnega avtomobila, lasten prevoz.

Prijave z dokazili o šolski izobrazbi in opisom dosedanjih zaposlitev sprejema sekretariat Kmetijske zadruge Škofja Loka, Jegorovo predmestje 21, 15 dni po objavi oglasa.

poliks žiri

Delavski svet POLIKS, TOZD Kovinarstvo Žiri razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — VOJDE TOZD KOVINARSTVO za mandatno dobo 4 let

Za opravljanje razpisanih del in nalog morajo kandidati izpolnjevati naslednje pogoje:

- višja izobrazba strojne ali ekonomske smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj ali srednja izobrazba strojne ali ekonomske smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj
- sposobnost organiziranja delovnega procesa
- izpolnjevanje pogojev, določenih z družbenim dogovorom o uresničevanju kadrovske politike v občini Škofja Loka
- moralne kvalitete, ki ustrezajo sistemu socialističnega samoupravljanja
- izpolnjevanje pogojev, ki so določeni z zakonom

Kandidati naj svoje vloge z dokazili o izpolnjevanju splošnih in posebnih pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: POLIKS splošni sektor, Strojarska ulica 12, s pripisom — za razpisno komisijo za imenovanje IPO TOZD Kovinarstvo. Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po opravljeni izbiri.

2. VOJDE TEHNIČNEGA SEKTORJA TOZD za mandatno dobo 4 let

Za opravljanje razpisanih del in nalog morajo kandidati izpolnjevati naslednje pogoje:

- višja izobrazba strojne smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj ali srednja izobrazba strojne smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj
- moralne kvalitete, ki ustrezajo sistemu socialističnega samoupravljanja
- izpolnjevanje splošnih in posebnih pogojev, predvidenih za ta dela in naloge

Kandidati za razpisana dela in naloge naj pošljejo svoje vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh razpisa na naslov POLIKS splošni sektor, Strojarska ulica 12, Žiri, s pripisom — za razpisno komisijo TOZD Kovinarstvo.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po opravljeni izbiri.

KOMPAS JUGOSLAVIJA

Cankarjeva 2
64260 BLEDE

Komisija za delovna razmerja TOZD KOMPAS HOTELI BLEDE objavlja prosta dela in naloge:

- VODJA STREŽBE v hotelu Kompas Ribno
- KUJARJE
- NATAKARJE

Pogoji: 1) V. stopnja gostinske smeri, tečaj za spremljanje stroke, znanje enega tujega jezika aktivno in dva pasivno, 3 leta delovne dobe, izpit iz higienskega minimuma.

Pogoji: 2) IV. stopnja gostinske smeri, 2 leti delovnih izkušenj, izpit iz higienskega minimuma.

Pogoji: 3) IV. stopnja gostinske smeri, dva tuja jezika pasivno, eno leto delovnih izkušenj.

Razen primernih osebnih dohodkov, vam nudimo delo v urejenem delovnem okolju, mlademu kolektivu in na visokem strokovnem nivoju.

Od vas pričakujemo inovativnost in angažiranost na delovnem mestu ter solidno usposobljenost.

Prošnje z dokazili sprejema kadrovska služba KOMPAS HOTELI BLEDE, Cankarjeva 2, v 14 dneh od dneva objave.

SREDNJA DRUŽBOSLOVNO JEZIKOVNA ŠOLA BORIS ZIHERL ŠKOFJA LOKA

Svet srednje družboslovno jezikovne šole Boris Zihelr v Škofji Loki, Podlubnik 1b razpisuje za nedoločen čas dela in naloge

RAČUNOVODJE ŠOLE

Pogoj: srednja ekonomska šola ali poslovno finančna šola z izkušnjami na enakih ali podobnih delih

Začetek dela takoj ali po dogovoru

Prošnje bo svet šole sprejemal 8 dni po objavi razpisa in o njih odločal v 15 dneh.

SCT n.s.o. Ljubljana
Titova 38

TOZD Družbeni standard, n.s.o. Ljubljana, Dvorčakova 3, objavlja po sklepu Komisije za delovna razmerja naslednja prosta dela in naloge:

KUHAR SPECIALIST II 1 delavec

Pogoja: tehnik kuharstva in 3 leta delovnih izkušenj

Delo se opravlja v Počitniškem domu SCT na Bledu.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s pogojem poskusnega dela, ki traja dva meseca.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 8 dni po objavi oglasa: Kadrovska splošna enota TOZD Družbeni standard, Ljubljana, Dvorčakova 3.

M-KŽK-AGROMECHANIKA

Kranj Hrastje 52/a

Nudi brezobrestni kredit:

- za traktorje TV 420 TOMO VINKOVIČ, Bjelovar
- za lastno proizvodnjo: škroplilnice, pršilnike itd.

Tel.: Kranj — Hrastje HC 34-034, 34-035,
Kranj, Koroška c. 25, 24-786

MALI OGLASI

tel.: 27-960
cesta JLA 16

aparati, stroji

Prodaj krzno JAKNO-volk in VIDE-
OPLEYER fumai. Tel.: 73-039, po 14.
uri 3621

Prodaj avtomatski in polavtomatski
sadičec krompirja. Zbornica 37
3628

Prodaj barvni TV grunding, ekran 67.
Tel.: 74-386 3652

Barvni TV iskra, daljinsko upravljanje,
še v garanciji, prodaj. Tel.: 78-230
3666

Prodaj barvni TV gorenje, star 5 let.
Eržen, Kamna gorica 24 3669

Prodaj rabljen VO 4-PAJK in varno-
stni lok za TD-4506. Toman, Breg 22,
Zirovnica tel.: 80-074 3676

Prodaj RADIOKASETOFON fischer,
dobro ohranjen. Tel.: 70-179, po 14. uri
3678

Prodaj motorno ŽAGO, varilni aparat
in vodno črpalno-hišno ter motor od R
4. Fojkar Peter, C. talcev 27, Škofja Lo-
ka 3679

Prodaj PUHALNIK tajfun, strešnike
betonske 800 kosov, rabljeno, porolil 8
cm 100 kosov. Petrič, Orehovlje 1,
Kranj 3684

Prodaj traktorski lok za šore 404 in
garažna VRATA. Tel.: 65-157 3689

Prodaj CENTRIFUGO za točenje me-
du. Krivec, Skladišna 3, Jesenice
3722

Prodaj barvni TV gorenje, dobro
ohranjen. Poženik 46, Cerklje, tel.:
42-077 3731

Prodaj novo LTH toplotno ČRPALKO
VTC-2 YU, cena 600.000 din. Tel.:
62-040 3735

Prodaj glasbeni STOLP 2 x 50 W.
Tel.: 36-357 3760

Prodaj TRAKTOR TV 18 in priključke:
enobrazdni obračalni plug, kultivator
in kosilnico. Globočnik, Pšata 9, tel.:
42-371 3764

Prodaj ZX SPECTRUM in CB postajo.
Tel.: 60-461 3797

Prodaj MLIN šrotar. Franc Roblek,
Bašelj 20 3812

Nujno prodaj tri mesece staro bar-
vno TV gorenje orbitar-stereo za 38
SM ceneje in pralni STROJ gorenje,
izpraven za 30 SM. Tel.: 28-576 3816

KINOPROJEKTOR "RUS" nov, pro-
dam. Tel.: 42-113 3818

Prodaj pralni STROJ candy novejši
model. Bogataj, Selo 20/a, Zirovnica,
tel.: 80-752 3832

Singer nov šivalni STROJ prodaj. Tel.:
(061) 223-838, dopoldan in (061)
266-940, popoldan 3843

Prodaj novo motorno ŽAGO tomos
husquarna. Zg. Besnica 14, pri Kranju
3853

Prodaj barvni TV iskra, brez daljin-
skega upravljanja. Tel.: 34-302 3855

Poceni prodaj črno-belo TELEVI-
ZIO, POMIVALNI STROJ in nerjaveče
dvojno POMIVALNO KORITO. Kamen-
skega 7, Kranj, tel.: 25-853 3861

Barvno televizijo GRUNDIG in HAR-
MONIKO melodija 96 basno, prodaj.
Alojz Jan, Višelnica 12, 64247 Gorje
3874

Prodaj črno-beli TV rudi čajevac, ce-
na 25 SM. Aleš Kert, Gorenjesavska
22, Kranj 3880

Prodaj STRUŽNIČNO, starejšo. Naglič,
Zg. Bela 4 3884

Prodaj barvni TELEVISOR gorenje
akvamarin, ekran 66. Miran Zupanec,
Drušovka 43/d 3887

Prodaj TRAKTOR TV 420. Tel.: 66-459
3896

DEŽURNI VETERINARJI

OD 18.3. DO 25.3.:

Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske — Kranj, Iva
Slavca 1, obvešča živinorejce na Gorenjskem, da sprejema na-
ročila za vse veterinarske storitve vsak dan od 6. ure zjutraj
do 22. ure zvečer na zavodu v Kranju oz. po telefonu št.
22-781 ali 25-779.

Naročila za veterinarske storitve oddajte do 8. ure zjutraj, za
nujne obiske pa lahko ves dan.

Naročila v času nočnega dežurstva — od 22. ure zvečer do 6.
ure zjutraj — pa sprejemajo:

ZA OBČINO KRANJ:
LIKOSAR dipl. vet. Dušan, Visoko 45/a, Šenčur, tel.: 43-150

ZA OBČINO ŠKOFJA LOKA:
PIPP dipl. vet. Andrej, Škofja Loka, Partizanska 37, tel.:
60-380

ZA OBČINO RADOVLJICA IN JESENICE:
RUPNIK dipl. vet. Dominik, Jesenice, M. Tita 45, tel.: 25-779

ZA OBČINO TRŽIČ:
SAJOVIC dipl. vet. Borut, Naklo, V. Rejca 1, tel.: 47-063 ali
79-055

Ugodno prodaj rabljeno strešno
OPEKO. Sp. Bitnje 17 3698

Ugodno prodaj strešno OPEKO špi-
čak. Potočnik, S. Žagarja 34, Kranj
3742

Prodaj rabljeno cementno OPEKO
folc. Smledniška 31, Kranj, tel.: 34-574
3756

Kupim židarsko še uporabne PLOHE 5
cm. Tel.: 39-320, zvečer 3773

Prodaj betonske STEBRIČKE-gradis,
180 cm za žično ograjo. Tel.: 70-202
3778

Ugodno prodaj rabljeno strešno
OPEKO špičak. Tel.: 39-321 3780

Prodaj gradbeno dvigalo ali zame-
njam za gradbeni material. Informaci-
je v soboto čez dan na tel.: 25-135 3836

Prodaj macesnove PLOHE 2 kub.
cm. Tel.: 23-425 3854

Ugodno prodaj nova balkonska VRA-
TA termopan. Blejska 12, Tržič, tel.:
50-270 3895

Prodaj 80 kvad.m bukovega lamelne-
ga PARKETA, 60 kvad. m kombi
PLOŠČ 5 CM, 8 PLOŠČ bakra. Eržen,
Zg. Bitnje 167, tel.: 22-525 3918

Prodaj hrastove DESKE, debeline 50
in 30 mm in smrekove colarice. Parti-
zanska 3/a, Bled 3935

Prodaj AVTOMATIK tomos, letnik
1982. Tel.: 38-748 3670

Prodaj FORD ESCORT, letnik 1975.
Kovič, Ručigajeva 54, Kranj 3671

ALFA SUD 1.2, letnik 1975, motor ge-
neralno obnovljen, karoserija letnik
1981, prodaj. Matjaž Lavseger, Ro-
čevnica 30, Tržič 3673

Prodaj Z 101, letnik 1976. Boris Ko-
tnik, C. 1. maja 69, 11. nad., Kranj 3680

Ugodno prodaj Z 101 GTL 55/5, letnik
1983. Tel.: 78-151 3683

Prodaj Z 750, letnik 1984. Frankovo
nas. 175, stanovanje 4, Škofja Loka
3688

Prodaj 126 P, letnik 1979. Hudobivnik,
Hotemaže 78, Preddvor 3692

Prodaj TALBOLT SAMBA LS, letnik
1982, 49.000 km. Tel.: 82-231, od 16. do
18. ure 3693

Prodaj R 4, letnik 1980. Drinovec, Partizanska
10/a, Kranj, tel.: 21-780 3695

Prodaj FIAT 750, letnik 1978. Franc
Šušteršič, T. Dežmana 6, Kranj, tel.:
35-004 3696

Prodaj Z 101 JUGO 1.1 GX, letnik
1987 avgust, dobro ohranjen, prevo-
zenih 6000 km. Jože Nograšek, Pre-
dolske 128, Kranj 3699

R 5 GL, rdeče barve, star dve leti,
20.000 km, 5 hitrosti, kot nov, ugodno
prodaj. Tel.: 25-503 3791

Ugodno prodaj MOPED APN 6, do-
bro ohranjen. Tel.: 61-458 3792

Prodaj osebni avto ŠKODA 105 S.
Hudo 6, Tržič 3794

Prodaj Z 101, letnik 1975, registriran.
Gros, Bičkova 8, Stražišče 3796

VISO 11 LE, letnik 1984, rdeča, garaži-
rana, zaščiten, dodatna oprema, nuj-
no prodaj. Delavnik tel.: 28-861, int.
2298, Gartner, Alpska 3, Bled 3798

Prodaj Z 101 GTL, letnik 1984. Savska
18, Kranj 3799

Prodaj JUGO 45, letnik 1983. Sr. vas
63, Šenčur 3800

Prodaj Z 101, letnik 1976, vozno, ne-
registrirano za 40 SM in dele za Z 101.
Držanič, C. na Belo 1, Kokrica, tel.:
37-385 3801

Prodaj Z 101 super. Tratnik, Pionirska
3, Javornik 3802

Prodaj GOLF-diesel, letnik 1986. Te-
lefon 38-094

R 18, letnik 1981, prevoženih 60.000
km, prodaj. Tel.: 25-875 3804

Prodaj GOLF diesel, letnik 1984, lepo
ohranjen. Savič, Koroška 6, lesce 3807

Prodaj CITROEN GA, letnik 1981,
74.000 km. Nejko Černilec, C. 26. julija
34, Naklo 3808

Prodaj KOMBI IMV 220 D, letnik
1977, možna tudi menjava za osebni
avto, lahko poškodovan ali za gradbe-
ni material. Tel.: 66-340 3809

Prodaj LADO 1200, letnik 1979 in Z
101, letnik 1977. Tel.: 82-522 3810

Prodaj R 4, registriran, celega ali po
delih. Tel.: 39-393 3811

GOLF diesel, letnik 1985 in tovorni av-
to MERCEDES 1113, letnik 1974, pro-
dam. Tel.: (064) 39-733 ali 70-426 3814

GOLF JGL, letnik 1981, prodaj. Franc
Urš, Virmashe 6, Škofja Loka 3819

Prodaj Z 101 GTL 55, letnik 1985. So-
vinc, Brode 1, Škofja Loka 3820

AVTOVLEKA — MURNIK LOJZE

C. revolucije 2/a, 64270 JESENICE
Tel.: (064) 82-424

PREVOZI

kmetijske mehanizacije
camp prikolic
poltovornjakov
kombijev
osebnih avtomobilov
KAMIONSKI PREVOZI
prevozi iz tujine selitve

TEL. — NON — STOP
064 — 82-424 dopoldan
064 — 83-907

AMI SUPER, letnik 1976, v dobrem
stanju, z rezervnimi deli, registriran do
konca leta, cena 105 SM, prodaj. Tel.:
77-317, od 16. ure dalje 3823

Prodaj Z 101, letnik 1983, cena 410
SM. Lelov, Frankovo nas. 159, Škofja
Loka 3826

FORD TAUNUS 1300 L, spredaj ka-
ramboliran, ugodno prodaj. Tel.:
42-349 3828

Prodaj Z 750, letnik 1979. Trilar, Dru-
lovka 12 3829

Prodaj GOLF J, letnik 1978, zelo lepo
ohranjen in GOLF DIESEL, letnik 1984
konc leta, tudi lepo ohranjen. Silvo
Štucin, Sv. Duh 67, Škofja Loka 3834

MOTOR APN 6 in moško dirkalno KO-
LO na 10 prestav, prodaj. Stružev 9,
Kranj 3835

Prodaj OPEL KADETT 1.3, letnik 1979,
konsignacijski. Anton Stare, Zg. Bitnje
186, Zbornica 3837

Prodaj Z 101, letnik 1982. Tel.: 38-325,
Kranj 3841

Prodaj Z 750, letnik 1977. Kapetanov-
vič, 1. avgusta 1, Kranj 3842

Prodaj 125 P, letnik 1980. Frantr, Do-
bro polje 11, tel.: 79-012 3845

Zelo ugodno prodaj R 16, motor ge-
neralno obnovljen. Mekanovič, Če-
vljarska 2, Tržič 3847

Prodaj MOPED APN 6. Sr. Bela 53,
Preddvor 3848

PEUGEOT 309 SR, letnik 1987, beige
metalik, prodaj. Fende, Britof
416, tel.: 39-637 3850

Prodaj R 16 TS, prvič registriran
1978, obnovljen in registriran za celo
leto. Jože Gričar, Blaževa ul. 10, Škof-
ja Loka 3856

Ugodno prodaj dobro ohranjen
GOLF diesel, letnik 1979. Vagner, Za-
krajškova 3, Mlaka pri Kranju, tel.:
24-608 3858

Prodaj FIAT 126 P, letnik 1976. Tel.:
60-378 3859

Prodaj dele za OPEL KADETT, letnik
1970. Roblek, Bašelj 15 3860

Prodaj OPEL KADETT, letnik 1982 za
14 M ali menjam za cenejši avto. Tel.:
34-185 3864

WARTBURG LIMUZINA 86, rumen (ra-
dio, kljuka), prodaj. Tel.: 26-318 3869

Prodaj 126 P, letnik 1981. Betonova
22, Kokrica, tel.: 25-047 3871

Prodaj JUGO 45/L, letnik 1985 julij.
Vujanović, R. Papeža 30, Kranj 3872

GOLF JX, 4 vrata, letnik 1986, ugodno
prodaj. Tel.: 77-606 3873

Nujno prodaj GOLF JGLD, letnik
1983. Urbanc, Rupa 33, tel.: 27-972
3877

Prodaj Z 128, letnik 1983. Zvonka Mi-
helič, Noše 2, Brezje 3879

Prodaj NSU 1200, letnik 1970, regi-
striran do sredine maja. Ogled popo-
dan. Gorjanc, Rateče 35 3881

Prodaj Z 750, registrirana za celo le-
to. Prebačev 42 3889

Kleparsko obnovljeno DIANO, letnik
november 1978, prodaj. Klančar Mi-
lan, C. 1. maja 59 (hišnik) 3894

GOLF, v odličnem stanju, prodaj, le-
tnik 1981. Kranjska 21, Šenčur 3900

Prodaj JUGO 45/E. Tel.: 68-137 3904

Prodaj kompletno obnovljen R 4. Ul.
4, oktobra 29, Cerklje 3907

Prodaj avto NISSAN SANNI 1500
ccm, prevoženih 16.000 km, star dve
leti-kot nov. Tel.: 50-988 3908

Prodaj MOTOR APN 6. Tel.: 77-647
3910

Prodaj Z 750 SE, letnik 1981, garaži-
ra. Tel.: 33-653 3914

Ugodno prodaj motorno KOLO APN
6 in sobno kolo. Tel.: 38-620, po 15. uri
3920

Prodaj VW metalne barve, zelo do-
bro ohranjen. ogled v soboto. Tel.:
50-660 3922

Prodaj MOTOR E 90. Krnica 37/a, Zg.
Gorje 3923

Prodaj GOLF, letnik 1979, nemški, 4
vrata. Tel.: 81-417 3925

Prodaj avto GOLF, letnik 1981. Ilijaš,
Gorenjskega odreda 16, Kranj 3926

Prodaj GOLF, letnik 1981. Tel.: 33-209
3933

Z 101 comfort, prevoženih 47.000 km,
prodaj. Strahinj 227, Naklo, tel.:
47-408 3936

Prodaj športno KOLO personal. Tel.:
70-284 3937

Prodaj Z 101, letnik 1974, še vozna,
neregistrirana z dvema novimi gumami
za 50 SM. Snedec, Kranjska c. 2, Šen-
čur 3940

MESARIJA KALAN GASILSKA 3, KRANJ

Za velikonočne praznike
vam po konkurenčnih
cenah ponujamo veliko
izbiro suhega mesa,
pečenega mesa, suhe
govedine in šunk od 4
do 5 kg. Mesnica bo
odprta ob torkih,
četrtkih in sobotah
dopolndne, ob sredah in
petkih pa ves dan.

stan.oprema

Poceni prodaj sedežno garnituro. Je-
senko, Zirovnica 89, tel.: 80-476 3632

Prodaj KUHNJO in SPALNICO.
Obradovič Milan, Zlato polje 3/c, Kranj
3656

Prodaj starejšo SPALNICO in pred-
sobno ogledalo. Strajnar, V. Vlahoviča
8, Kranj 3660

Prodaj trosed in dva fotelja. Marija
Ropret, Zg. Brnik 110, Cerklje 3675

Prodaj novo zapakirano PEČ za eta-
žno centralno ogrevanje, 23 cc. Tel.:
81-441, int. 3475 3685

Prodaj garderobne OMARE. Sorljare
va 31, Kranj, stanovanje 18 3716

Ugodno prodaj OMARO za dnevno
sobo. Kropovšek, V. Vlahoviča 5,
Kranj, tel.: 38-376 3719

Prodaj sedežno garnituro za 30 SM.
Tel.: 28-888 3726

Novo PEČ za centralno kurjavo TAM
TVT special z bojlerjem, 32 KW, levo
ugodno prodaj ali zamenjam za Z
750. Tel.: 79-755 3738

Prodaj SPALNICO alma z jogijem,
nekaj elementov "dragica". Tel.:
45-044 ali 36-606 3748

Prodaj otroško POSTELJICO z jogi-
jem. Tel.: (061) 555-377 3761

Sedežno GARNITURO 30 SM, pro-
dam. Tel.: 34-734 3786

Prodaj KUHNJO. Tel.: 37-294 3787

Sedežno GARNITURO in klubsko mizi-
co, prodaj. Tel.: 42-113 3817

Poceni prodaj električni štedilnik go-
renje in malo rabljen pralni stroj go-
renje. Žvab, Moste 15, Zirovnica, tel.:
80-752 3833

Ignac
Vidmar

Tekstilna 5
64000 Kranj
Tel.: (064) 21-343

SERVIS
GOSPODINJSKE
OPREME

PEČ za centralno 32 KW, še nova, pro-
dam in ŠTEDIŠNIK vgradni (2in2)jav,
še zapakiran, 20 odstotkov ceneje.
Fende, Brit

Etažno PEČ za centralno kurjavo juno 24000 ccal, olje-trda goriva, prodam. Tel.: 76-413 3919
PEČ za etažno centralno, malo rabljeno, prodam. Nartnikova 2, Kranj Labor 3930

stanovanja

Enosobno centralno ogrevano STANOVANJE, menjam za večje. Tel.: 37-521 3603
Dvosobno STANOVANJE v Škofji Loki, prodam. Tel.: 62-021 3610
Zamenjam dvosobno STANOVANJE v Ljubljani za enako v Kranju. Kogovšek, Smrtnikova 5, Ljubljana-Dravje 3614
Zamenjam dvosobno in (2kab.) stanovanje na Planini za manjšega dvosobnega v Sorlijevem naselju. Tel.: 35-588 3620
Komfortno štirisobno STANOVANJE (102 kvad. m) v Kranju, zamenjam za manjšo (60-70 kvad. m), lahko širša okolica Kranja ali prodam. Ugodni pogoji. Tel.: (061) 611-580 3642
Zakonski par z otrokom išče STANOVANJE v Kranju ali okolici. Možnost predplačila za eno leto. Šifra: DEVIZE 3702

Enosobno stanovanje 38 kvad m v Kranju, prodam. Kredit, gotovina, cena 150 SM za kvad. m. Tel.: 35-301 3757
Mlad par najame STANOVANJE. Šifra: ŠKOFJA LOKA ALI KRANJ 3851
Prodajmo dvosobno STANOVANJE na Planini, vseljivo leta 1990. Tel.: 34-185 3863
Dvoipol sobno stanovanje, prodam. Tel.: 33-909, po 20. uri 3876
V najem vzamem enosobno stanovanje v Škofji Loki. Šifra: POMLAD 88 3878
Družbeno trosobno STANOVANJE zamenjam za garsonjero in dvosobno stanovanje. Tel.: 23-233, po 20. uri 3888
Prodajmo enosobno STANOVANJE v Škofji Loki. Tel.: 62-341 3924
Iščem stanovanje v bloku, v Kranju. Sonja, tel.: 50-860 3938

razno prodam

Prodajmo krompir, drva, kravo, radiatorje, peč 35.000 ccal za 35 SM in R 12 za dele. Tel.: 70-237 3220
Ugodno prodam CISTERNO za kurilno olje. Tel.: 43-110, popoldan 3583
Prodajmo FIŽOL v zrnju in trda DRVA in oddam PSICO ovčarko. Trboje 61 3625
Prodajmo kvalitetno SENO. Pristava 2/a, Tržič 3650
Prodajmo OTAVO in TRAKTOR stajer 18. Zg. Bitnje 19, Zebnica 3663
Prodajmo dnevno sobo in vloženo klijko za GOLF. Franc Šetina, Zbilje 47/a 3665

Zelo ugodno prodam novo žensko krzveno JAKNO volk, št. 36. Tel.: 74-509 3672
Ugodno prodam APN 6, kot nov ter strešno in navadno posteljo z jogijem. Križnarjeva pot 5, Strazišče 3682
SENO iz sušilne naprave, večje količino in smrekovo opaž prodam. Miro Rimahazi, Sp. Gorje 12 3686

Prodajmo seno in otavo. Tel.: 50-183 3723
Prodajmo hrastove PLOHE, stare 4 leta. Telefon 38-094
Prodajmo semenski KROMPIR igor in krmilni krompir. Tičar, Voglje 98 3744
Prodajmo PRIKOLICO za avto. Tel.: 40-590 3745

Sladko goveje SENO 3 tone, prodam. Tel.: (061) 789-068 3747
Prodajmo dva jogija za 20 SM-malo rabljena, lahko tudi samo enega in MOTOR tori, star leto in pol za 45 SM. Borut Murko, Planina 26, Kranj 3749

Prodajmo malo rabljen STEDILNIK gorjenje (2plin, 2 elek.), STEDILNIK na drva, otroško posteljo z jogijem in PO-NY EKSPRESS. Tel.: 68-233 3753

Prodajmo trosed, otroško posteljo, športni voziček, otroško omaro za knjige, TV gorjenje, otroški avto, gume 135/15 letne. Tel.: 36-122 3762

Prodajmo nova SLOVARJA duden-anglo-slovenski in nemško-slovenski, po ugodni ceni. Tel.: 24-214 3763

Prodajmo dolgo belo poročno OBLEKO, št. 40 in otroško KOLO na 5 prestav. Tel.: 42-371 3765

Prodajmo električni HARMONI. Mojca Meglič, C. Ste Maria aux Mines 24, Tržič 3769

Prodajmo enofazni dvotarjni števec in uro, ter lepo fantovsko obleko za birmo, Planina 73, stan. 7 3770

Prodajmo dvojce vrat za OPEL KADETA, letnik od 74-79, ena so desna, druga l. 84 leva, desna vrata za FIČOTA, starejši letnik, sod za gnojevko, plohe mesecnovne cca2 kub. Janez Stroj, Dvorska vas 30, Begunje 3775

Prodajmo SENO. Vešter 39, Škofja Loka 3781

Prodajmo montažno leseno vikend hišo, 4 x 4,20 m in smrekove plohe. Žun, Trboje 15 3782

Prodajmo dobro ohranjeno 80 basno HARMONIKO melodija za 40 SM. Rihar, Tekstina 2, Kranj 3793

Prvovrstno SENO, prodam. Jan, Sp. Gorje 58 3795

Prodajmo PIANINO ronisch. Tel.: 39-154 3803

Prodajmo 200 kosov OPEKE BH 6, kavč in dva fotelja. Babič, Okornova 6, tel.: 24-227 3806

Mešalec, 7 vratnih kril, plinsko peč in otroški voziček-športni, prodam. Sp. Besnica 70/a 3813

Prodajmo novo avto prikolico po izbiri. Suha 4, Kranj 3821

Prodajmo lesne brikete za kurjavo. Janez Babič, Bistrica 7, tel.: 70-007 3825

Prodajmo hlevski GNOJ, možna dostava. Stanovnik, Log 9, Škofja Loka 3830

Prodajmo kvalitetno SENO in OTAVO. Sebenje 18, Križe 3838

Prodajmo SENO. Tel.: 60-657 3844

HARMONIKO delicia-carmen, 80 basno, novo, ugodno prodam. Tel.: 34-088 3852

Prodajmo semenski KROMPIR igor in dezire ter TELETA za nadaljnjo rejo. Sr. vas 45, Senčur 3857

Prodajmo APN 4, HARMONI na 5 registrov in novo masko za Z 750. Hraštie 118, tel.: 37-123 3862

Prodajmo semenski KROMPIR vrste dezire in igor. Tel.: 27-780 3866

Prodajmo DRVA in tri betonske valje dolžine 11,80 m in 17 cm premera. Tel.: 70-382 3867

Prodajmo opremljeno ZIBKO, otroški avtosedež, otroško posteljo in jogi, kombinirani VOZIČEK-marela in dirkalno KOLO rog super ŠT.59. Tel.: 39-222 3882

Prodajmo mladinsko sobo in otroški športni voziček TRIBUNA. Tone Paderčič, C. 1. maja 61, Kranj 3885

Ugodno prodam semenski KROMPIR igor. Gasilska 35, Senčur, tel.: 41-045 3886

Prodajmo SENO. Janez Demšar, Log 29, Škofja Loka 3898

Prodajmo TV color telefonken v okviru, PEČ plamen 90, KOČO za nemškega ovčarja. Trg svobode 22, Tržič 3902

Prodajmo žepno URO in staro SPALNICO. Tel.: 39-850 3903

Prodajmo suhe 6 let stare hrastove PLOHE ter SENO. Ahčin, Vopovlje 8, Cerklje 3915

Prodajmo globok otroški voziček. Kralj, Tavčarjeva 14, Kranj 3927

Prodajmo lažji 12 colski GUMI VOZ. Glince 8, Cerklje 3928

Prodajmo semenski in jedilni KROMPIR igor. C. 26. julija 5, Naklo 3929

Prodajmo belo obhajilno OBLEKO, uvoženo ter knjižno zbirko "50 NAJLEPŠIH". Snedic, Kranjska c. 2, Senčur 3941

Prodajmo AKVARIJ komplet z opremo in ribami. Stranjec, Zlato polje 2/a, Kranj 3943

OBVESTILA

ROLETE, žaluzije, naročite Špilerjevim, Gradnikova 9, Radovljica, tel.: (064) 75-610 1905

Ugodno in kvalitetno izdelam novo ali obnovim obstoječo ELEKTROINSTALACIJO. Ponudbe sprejema Jože Benedičič, ELEKTROINSTALACIJE, Prezrenje 22, Podnart, tel.: 70-482 3539

SVEŽA JAJCA, po reklamni ceni, lahko zopet dobite v Naklem, pri Pavlin, Temniška 19, Pivka 3661

AVTOKLEPARSTVO škofic Marjan obvešča stranke, da posluje v novih prostorih-VISOKO 871 3736

Popravljamo TV sprejemnike in obnavljamo oslabele TV ekrane. Tel.: 39-886 3839

Izdelujem CISTERNE in ostale konstrukcije po naročilu. Tel.: 79-416 3897

AVS audio video studio Kranj, Likozarjeva 27. VAM NUDI presnemanje super 8 filmov na video ter diapozitive na video trak. Izposojanje filmov, SUPER KVALITETA. VSAK DAN od 14. do 19. ure, sobota od 9. do 13. ure. Tel.: 36-770 3905

OSTALO

Prodajmo GARAZO na Vrečkovi. Tel.: (061) 576-329 3586

Prostor za opravljanje mirne obrti vzajem v najem v centru Kranja. Tel.: 37-521 3604

GARAZO oddam na Kidričevi ulici (Zlato polje). Možen odkup. Tel.: 33-645 3624

Iščem inštruktorja za 5. razred OŠ, iz Škofje Loke. Naslov v oglašnem oddelku. 3694

Matematiko in fiziko za srednje in osnovne šole, uspešno inštruiram. Tel.: 24-527 3704

Prodajmo sadike liguster za živo mejo. Vovk, Boštjanova 4, Lesce, tel.: 74-005 3714

Za dela pri gradnji iščem delavca, tudi upokojenec. Tel.: 39-320 3774

Poučujem klavir in akustično kitaro za nižje stopnje. Tel.: 22-610 3790

Iščem inštruktorja za angleški jezik. Tel.: 22-292 3890

Inštruiram matematiko in računalništvo za vse stopnje. Kranj, tel.: 25-594 3901

Prodajmo zazidljivo PARCELO. Tel.: 79-598 3727

Prodajmo PARCELO v izmeri 615 kvad. m v Kranju. Šifra: ČIRČE 3743

Prodajmo tri gozdne PARCELE v KO Se-lo, cca 7 ha in eno PARCELO v KO Rib-no 47 a, najboljšemu ponudniku. Franc Lieber, Adamičeva 8, Ljubljana, tel.: (061) 571-900 3766

Prodajmo HIŠO v Kranju na Primskovem, ali zamenjam za lastniško stanovanje od 40-50 kvad. m z doplačilom v gotovini. Tel.: (064) 24-053, od 7. do 14. ure 3805

ZAPUŠČENI HLEV ali podoben prostor vzamem v najem za daljši čas za obrt. Šifra: OKOLICA KRANJA 3840

Oddam komunalno opremljeno PARCELO v bližini Kranja. Šifra: 360 KVAD. M 3909

PRIDRITVE

ANSAMBEL "RŽ" vabi na koncertni program: jutri, ob 20. uri v DDO Brezje, v nedeljo ob 17. uri v Cerklju, v petek 25. marca na Jesenice. Povezovallec Janez Dolinar 3691

V soboto, 19. marca, s pričetkom ob 19.30 uri, bo v dvorani na Primskem igral za ples ansambel ČUDEŽNA POLJA. VABLJENII 3784

Gostišče DRAGA v Begunjah vabi vse Jožice, Jožete, da se zavrtje ob zvokih harmonike, v soboto, 19. 3. ob 20. uri. Rezervacije po tel.: 70-870. VABLJENII 3893

zaposlitve

Iščem ORODJARJA, po možnosti samostojnega, za vzdrževanje, nastavitve in izdelava orodij za interno uporabo. Zaposlitev je lahko honorarna, lahko tudi redna. Šifra: DOBER ZA-SLUZEK 3399

Če želite izboljšati svoj standard, s tem, da izkoristite svoje sposobnosti kot akviziter, potem se javite organizirani skupini. Šifra: LEPSI JUTRI 3585

Iščemo zastopnike za prodajo kozmetike. Šifra: TUDI VIKENDI 3594

Sprejem delo na domu. Šifra: US-NJE ALI TEKSTIL 3611

GOSTILNA MANGERT Bled, Kolodvorska 2, tel.: 77-132, takoj sprejme v redno delovno razmerje natakario. OD po dogovoru! 3631

Novi in stari akviziterji! Imate težave z denarjem, z rednimi izplačili? Samo pri nas so izplačila tedenska. Če imate lasten prevoz, se nam pridružite pri prodaji priročnikov. Šifra: VSAK TENDENAR 3654

Fant išče kakršnokoli zaposlitev v Avstriji. Šifra: VESTEN 3667

Iščem delo na domu. Imam majhen prostor 2 x 2m, v pošte bi prišel vaš vrtni stroj za več opravil. Šifra: LAHKO TAKOJ 3674

Honorarno zaposlim potnico ali potnika od 18 do 40 let na področju Slovenije z lastnim prevozom. Delo ob vikendih. Zasluzek 100 SM minimalno. Šifra: KRATEK ŽIVLJENJEPIŠ 3677

KV natakario ali natakario s prakso in znanjem nemškega jezika, vzamem v redno delovno razmerje za nedoločen čas. Informacije Gostišče LIPA, Jesenice 3725

Takoj zaposlim KV ali PKV PLESKARJA. Tel.: (064) 23-143 3733

Še pred prihodom pomladi, novi pomladanski modeli hlač za vso družino

PO ZELO UGODNIH CENAH V TRGOVINI

TRIKON

v ulici Janka Pucija na Planini v Kranju

nasproti plinarne v bloku – poleg samopostrežbe Grintovec

Umrl je

MIRAN PLANTARIČ

urar

Od njega se bomo poslovili v ponedeljek, 21. marca 1988, ob 16. uri na pokopališču v Lipici pri Škofji Loki.

Žalujoči: žena Ivica, hči Marija in sin Janez z družinama

Škofja Loka, Jelsa

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta, brata in strica

SREČKA UBIPARİPOVIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem za podarjeno cvetje in vence, zahvaljujemo se HS V. Vlahoviča 5, Kranj za poslovilne besede, SDK, učencem II. b SŠEDU, redničarki Barbari Unk, dr. Bavdku za dolgoletno skrb v času njegove bolezn, ZB in pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoči: hčerka Jolanda, Franja in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Tiho in mnogo prezgodaj je odšla naša nepozabna, ljubljena mami, stara mami in prababica

POLDKA BIZJAK

roj. Tiringar iz Kranja, Cankarjeva 9

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste se poslovili od naše mami in jo v takem številu pospremili na njeni zadnji poti. Prisrčna hvala za prelepo cvetje, ki je prekrilo njen grob. Hvala vsem za izrečeno sožalje. Posebej se zahvaljujemo dobrih sosedom družini Jezeršek, za izkazano nesebično pomoč. Hvala prijateljem iz DO Merkur – prodajalna Gradbinka in PE 117 Naklo in DO Živila – DSSS in tozdg Gostinstvo. Iskrena hvala dr. Janezu Bajžlju za vso skrb in dolgoletno zdravljenje. Zahvaljujemo se g. kaplanu za opravljen pogrebni obred in pevcem iz Stražišča za prelepo petje. Vsem še enkrat iskrena hvala.

ŽALUJOČI VSI NJENI

Kranj, 12. marca 1988

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše drage mame, babice, prababice, sestre, tete in tašče

JULKE LAVTAR

roj. Bergant

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in sveče, nam izrekli pisno in ustno sožalje. Iskrena hvala g. župniku za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Hčerka Marica z družino in ostalo sorodstvo

Šutna, 15. marca 1988

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega sina

MARIA BEZINOVIČA

se oče, mati, hčerka Samanta, sestra Jadranka, brat Zvonko in zaročenka Zvezdana zahvaljuje vsem bližnjim sorodnikom, prijateljem, sosedom in vsem ostalim. Lepo se zahvaljujemo tudi g. župniku za zadnje slovo od našega dragega sina.

VSI NJEGOVI

V SPOMIN

Že leto dni te zemlja krije, v gomili tihi mirno spiš, srce ljubeče več ne bije in ti se več ne prebudiš.

Pomlad na vrt je naš prišla, čakala je, da prideš ti, in sedla je na rosna tla ter zajokala, ker te ni.

ZORKA PFAJFAR

20. marca mineva leto dni, kar si zaprla svoje trudne oči, a spomin na tebe ne zbledi. Hvala vsem, ki se je spominjate in prizigate sveče.

ŽALUJOČI VSI NJENI

Lajše, Sebenje

V SPOMIN

19. marca mineva leto dni od smrti našega nepozabnega očeta, moža, starega ata in tasta

MIHAELA HAFNERJA

z Brega ob Savi 43

Dom je brez tebe ostal prazen in tihi, v srcu neizmerne bolečine in težko spoznanje krute resnice, da si za vedno odšel, v naših srcih boš večno živel.

VSI NJEGOVI

Breg ob Savi, 19. marca 1988

Mihail Gorbačov nas je obiskal

Sovjetski novinarji na sprejemu v hotelu Creina v Kranju

Kranj, 17. marca — Sorazmerno dolg obisk Mihaila Gorbačova v Jugoslaviji bodo kronisti uvrstili med letošnje najpomembnejše svetovne dogodke, o čemer pričajo tudi veliko zanimanje tujih novinarjev in posebnih poročevalcev, ki so za to priložnost prišli v Jugoslavijo. Merila ponašanja za novinarje in snemalce so bila izredno stroga, kdaj pa kdaj je za presenečenje poskrbel tudi Mihail Gorbačov sam, ki je izstopil iz avtomobila in se pogovarjal z ljudmi, tako v Beogradu kot v Ljubljani.

Mihail Gorbačov je prišel v Slovenijo v sredo, se odpeljal na Brdo, kjer je bila njegova uradna rezidenca in se pogovarjal s slovenskim političnim vodstvom. Pogovori o gospodarskem sodelovanju so bili včeraj dopoldne v Iskri Avtomatiki v Stegnah pri Ljubljani. Z značilnostmi slovenskega gospodarstva in namerami pri njegovem sodelovanju s Sovjetsko zvezo je gosta seznanil predsednik republiškega izvršnega sveta Dušan Šinigoj, ki je med drugim dejal, da je škoda, da so morali nekateri načrtovane pogovore Gorbačova v Sloveniji, med drugim tudi s kmetom Dolencem (Mihail Gorbačov je začel kot delavec v kmetijstvu in se je v to področje usmeril tudi med študijem) odpovedati. Slovenija je predvsem zainteresirana za višje oblike gospodarskega sodelovanja. Med obiskom Gorbačova je

bil dosežen tudi meddržavni sporazum o gospodarskem sodelovanju do leta 2000 in Slovenija ima pri tem pomembno vlogo. Včeraj se je na Brdu gost ponovno sešel s slovenskim vodstvom, popoldne odletel v Dubrovnik, odtod pa nazaj v Moskvo. Podrobne analize obiska bodo še marsikaj povedale, vendar je že zdaj mogoče reči, da je bil uspešen in da je dosegel svoj cilj. To je med drugim v sredo zvečer v Kranju na sprejemu sovjetskih poročevalcev, ki ga je priredil predsednik republiške-

Armada poročevalcev čaka: kdaj bo prišel

Vladimir Dmitrijev, dopisnik TASSA iz Jugoslavije: »Dve leti sem v Beogradu in prvič sem v Sloveniji. Pozdravljam bralce Gorenjskega glasa.«

ga komiteja za informiranje Marjan Šiftar, dejal tudi dopisnik TASSA v Jugoslaviji Vladimir Dmitrijev: »Dobro je, da smo se ob tej priložnosti medsebojno še bolj spoznali in da smo znali pravilno oceniti zgodovinske nespoznane. Naša gledanja so usmerjena v prihodnost.«

J. Košnjek
Slike: Perdan

Predavanje o spremembah zakona o združenem delu

Skromna razprava na Jesenicah

Jesenice, 15. marca — Jeseniški klub samoupravljalcev je poklical na današnje popoldansko izobraževanje o uveljavljanju sprememb in dopolnitev zakona o združenem delu zlasti člane samoupravnih organov ter razne strokovne delavce iz delovnih kolektivov. Obe, da bo ugledni gost, predsednik sodišča združenega dela SR Slovenije Vinko Kastelic, privabil številne poslušalce, se niso ravno v celoti izpolnili. V ne preveč prostorni dvorani občinske skupščine je ostalo še precej praznih sedev, razen tega pa med nekaj več kot štiridesetimi obiskovalci niti niso bili vsi iz delovnih organizacij.

Prenovljeni zakon omogoča, kot je v uvodu naglasil predavatelj, tako lažje samoupravno odločanje kot boljše gospodarjenje v delovnih organizacijah. Zato je njihovim predstavnikom priporočil, naj ugotovijo, kje imajo v dosedanjih samoupravnih postopkih ozka grla in kje samoupravne naloge podvajajo. Vrsto vprašanj je namreč moč odslej urejati s sklepi delavskih svetov, razen pri stvarih, o katerih je treba še naprej odločati o referendumu. V zakonu je precej novosti tudi glede ekonomskih odnosov, vendar je poglavje o teh vprašanjih mnogo bolj nabelno in krajše kot doslej.

Ob spremembah na drugih po-

dročjih osebnega dela je predsednik Kastelic v nadaljevanju razložil novosti v samoupravnem organiziranju podjetij, sprejemanju planskih aktov, strokovnem odločanju, delovnih razmerij in nekaterih drugih pomembnih vprašanj. Opozoril je tudi, da morajo OZD uskladiti svoje akte s spremembami zakona v poldrugem letu dni.

Tako kot sestava poslušalcev na predavanju je bila skromna njihova razprava. Zanimivo je bilo le vprašanje o predvidenih novostih pri upokojevanju, kjer pa zaenkrat, kot je zatrdil predavatelj, ni moč pričakovati bistvenih sprememb.

S. Saje

M mladinska knjiga
knjigarne in papirnice

sodobna tehnologija in več znanja lažja in krajša pot do uspeha

kranjska knjigarna in papirnica
Mladinska knjiga
vabi na

**PRODAJNO RAZSTAVO NAJSODOBNEJŠE
BIROTEHNIČNE IN RAČUNALNIŠKE OPREME S
PRIPADAJOČO STROKOVNO LITERATURO**

v torek in sredo, 22. in 23. marca
od 9. do 16. ure

**V HOTELU TRANSTURIST
V ŠKOFJI LOKI**

uredništvo tel. 21860

GLASOVA ANKETA

Iz tovarne v — grob

Delavci (in upokojenci) z nezupanjem pričakujejo, kaj se utesne iz zvezne pobude za podaljšanje delovne dobe; mejo za odhod v pokoj naj bi namreč dvignili, za ženske na 58 in za moške nad 63 let. Takšnemu predlogu je botrovalo vse večje pomanjkanje denarja za pokojninsko zavarovanje, saj vemo, da se število upokojevcev več hitreje kot število aktivnega prebivalstva, nekaj novih pravic (denimo sprotne usklajevanje pokojnin z osebnimi dohodki in preračun pokojninske osnove na zadnje leto dela) pa je še povečalo delež družbenega proizvoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

S te strani pobuda zveni kar razumno, čeprav gre seveda za pot najmanjšega odpora, kako iz gmotne stiske. Docela nesmiselna pa je ob dejstvu, da je od vsepovsod slišati ravno obratne pobude za skrajševanje delovne dobe, ker grozi brezposelnost. Med ljudmi ta zamisel tudi ni lepega mesta našla, o čemer so nas pričali naši naključni sobesedniki.

Jana Ovsenik iz Kranja:

»S 15 leti delovne dobe se sicer bolj počasi bližam pokoji, vendar me bo to prej ali slej doletelo, zato mi ni vseeno, kaj se dogaja. Predlog za podaljšanje delovne dobe za tri leta, je milo rečeno — neumnost. Ne predstavljam si, da bi delalo cel kup senilnih

delavcev. Če si star, moraš v pokoj, posebej še, če si prej trdo delal. In kam bodo šli mladi, za delo šolani ljudje, če bo stare nekakšen zakon še dodatnih nekaj let držal na delovnih mestih.«

Aleksander Jolić iz Banja Luke, zdaj v Trzinu:

»Delam v BPT, kjer je predlog za daljšo delovno dobo še posebej močno odjeknil. Še v tujini, kjer delajo sodobno tehnično in tehnološko opremljeni, si ne privoščijo podaljšanja delovne dobe, ne pa pri nas, kjer delavke delajo na

zastarelih strojih in v težkih delovnih razmerah. Prej kot podaljšanje bi si pri nas zaslužile skrajšanje delovne dobe. To bi bilo obojim v

prid, starim, da ne bi iz fabrike romali naravnost v grob, in mladim, da bi laže prišli do službe.«

Marjan Cemažar iz Kranja:

»Pri nekaj več kot 50 letih starosti sem že tretje leto v pokoji, malo po zaslugi beneficirane delovne dobe, malo zato, ker sem začel delati s 14 leti. Upokojenec sem torej in takšna ali drugačna delovna doba naj mi ne bi bila več mar. Kljub temu me-

nim, da je delo nesmiselno podaljševati, 35 let za žensko in 40 za moškega je povsem dovolj. Tisti, ki so toliko let delali, to dobro vedo. Tudi delovne sile je dovolj, celo o brezposelnosti govorimo, v Makedoniji na primer celo skrajšujejo delovno dobo.«

Alojz Stopar iz Naklega:

»Šolana mladina ponekod že zdaj mukoma najde zaposlitev. Če bo obveljala daljša delovna doba, bo še huje. Današnje napeto življenje je krivo, da vse manj ljudi dočaka polno pokojnino, kako jo bodo šele z daljšo delovno dobo. Mladi naj delajo, stari pa užijajo pokoj. Kako bodo denimo v Telematiki, kjer je preveč delavcev, za nekatere dosegli predčasno upokojevo, če jim bo zakon naložil ravno obratno — podaljšanje delovne dobe?«

Helena Jazbec iz Trziča:

»Priznam, da se na upokojevanje in pokojnine bolj slabo spoznam, ker pač še nisem v tej koži. Kolikor pa sem slišala o podaljšanju delovne dobe, me predlog ni prepričal. Ne vem, kaj bi s tem dosegli, nedvomno pa bi to potegnilo za sabo kup problemov, od brezposelnosti mladih do izčrpanosti starejših, ki bi bili prisiljeni delati dlje. Če bo to obveljalo, se naši generaciji ne obeta nič dobrega.«

D. Z. Zlebir

Vrhovno sodišče Slovenije
o preddvorskem roparjih

Zahteve zagovornikov so neutemeljene

Kranj, 15. marca — Zagovorniki treh (od petih) obsojenih preddvorskem bančnih in športnih roparjev Darka Škode, Ivana Mikca in Uroša Tičarja so na Vrhovnem sodišču Slovenije zahtevali izreden preskus pravomočne sodbe, po kateri so bili omenjeni obsojeni na petnajst, enajst ter na eno leto in deset mesecev zapora. Vrhovno sodišče je njihove zahteve zavrnilo kot neutemeljene.

Škodov zagovornik je med drugim menil, da je temeljno oz. višje sodišče nekritično ocenilo mnenje sodnega izvedenca-psihiatra in da bi moralo ugotavljanje prištevnosti obtožencev zaupati zavodu in ne posamezniku; nekatera kazniva dejanja pa opredeliti kot eno nadaljevanje in ne kot več ločenih. Mikčev zagovornik je v zahtevo za izreden preskus pravomočne sodbe zapisal, da je kazni za Mikca v primerjavi s Škodo previsoka. Sodišče je po njegovem mnenju premalo upoštevalo, da je imel Mikec težko mladost, da doslej še ni bil kaznovan, da je vsa kazniva dejanja storil po navodilih in na pobudo Škode, da osebno in nikoli uporabil sile. ... Tičarjev zagovornik je oporekal, da sodišče njegovemu »klientu« ni dokazalo naklepnosti kaznivega dejanja, in je zato vrhovnemu sodišču predlagal, da ga oprostiti obtožbe in izdaja sklep o prekinitvi prestajanja kazni.

Vrhovno sodišče je odločilo, da so zahteve neutemeljene in da ni razloga za spreminjanje sodbe.

C. Z.

O ekologiji

Kranjska ekološka skupina pripravlja v ponedeljek, 21. marca 1988 s pričetkom ob 18. uri v Carniumu, mladinskem kulturnem centru v Delavskem domu v Kranju, predavanje dr. Dušana Pluta z naslovom: »Za ekososializem in ozelenelo Slovenijo.« Vabljeni, vstop je prost!

V. B.

GLASOV VEČER

V petek, 25. marca, ob 19. uri bo prvi Glasov večer v hotelu Creina v Kranju.

O kulturi in politiki se bosta pogovarjala

Viktor Žakelj in dr. Matjaž Kmecl

Če vas zanima, kaj bosta povedala, če bi radi sami kaj povedali ali vprašali, javite svojo udeležbo na številko 21-860 (tajništvo uredništva Gorenjski glas). Rezervirali vam bomo sedež v restavraciji. (Konzumacija je 5.000 dinarjev in jo boste poravnali na prireditvi.)

Obljubljamo, da boste uživali ob iskričem pogovoru slovenskih razumnikov in skrbni postrežbi v restavraciji.

Uredništvo
GORENJSKI GLAS

Letna skupščina
selških
upokojevcev

NESREČE

Voznik umrl v razbitinah

Todraž, 14. marca — Zvečer se je med vožnjo iz Gorenje vasi proti Lučinam smrtno ponesrečil 23-letni Slavko Šolar iz Dolenje vasi. Ker je vozil prehitro, je avto zaneslo v ograjo na mostu pri zgradbi RUŽV, nato pa ga je vrglo čez most v potok. Voznik je bil takoj mrtev, sopotnika Matjaž Rihtaršič, stari 21 let, doma iz Škofje Loke, in njegov vrstnik Robert Rampret iz Zirov, pa sta bila huje ranjena. Odpeljali so ju v Klinični center.

D. Ž.